

T.C.
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

132633

SİVİL TOPLUM KURULUŞLARININ EĞİTİME KATKISI

132633

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ayla Yaltı

Tez Danışmanı: Yrd.Doç. Dr. Sevinç Peker

İstanbul, 2003

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
BİLGİ YAYINLARI MERKEZİ

ÖNSÖZ

Bu araştırmada sivil toplum kuruluşlarının okulöncesi, ilköğretim, ortaöğretim, yükseköğretim ve yetişkin eğitime katkıları ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

Peş peşe sevdiklerimi yitirdiğim, yaşamımın çok zor bir döneminde gerçekleştirdiğim bu çalışma sırasında umutsuzluklarımda beni destekleyen ve yardımcı olan herkese teşekkür ederim.

Ayrıca üzerinde çalışma yapılmamış bir konuyu önererek bu araştırmanın ortaya çıkarılmasını sağlayan Değerli Hocam Doç. Dr. Ali İlker Gümüşeli ve danışmanım Sevgili Hocam Yrd.Doç. Dr. Sevinç Peker'e destek ve katkılarından dolayı teşekkür ederim.

Bu araştırmanın oluşması için görüşmeleri kabul eden, her türlü bilgi ve belgeyi içtenlikle sunan tüm sivil toplum kuruluş yöneticilerine minnet ve şükranlarımı sunarım

İstanbul, Şubat 2003

Ayla Yaltı

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖNSÖZ.....	ii
İÇİNDEKİLER.....	iii
ÖZET.....	viii
SUMMARY.....	ix

BÖLÜM I.

GİRİŞ.....	1
Problem.....	1
Kuramsal Kaynaklarda Sivil Toplumun Evrimi.....	2
Sivil Toplum Kuramları.....	4
Küreselleşme ve Sivil Toplum.....	5
Sivil Toplum Kuruluşları.....	6
Sivil Toplum Kuruluşlarının Sorunları.....	10
Genel Hukuk Düzeni Açısından Sivil Toplum Kuruluşları.....	12
Sivil Toplum Kuruluşlarının Kuruluş Tipleri.....	12
Sivil Toplum Kuruluşları ile ilgili Yasal Düzenlemeler.....	13
Dernekler Kanunu.....	13
Vakıflar Kanunu.....	14
Sivil Toplum Kuruluşlarının Kuruluş Amaçları.....	15
Eğitimin Temel Sistemleri.....	16
Okulöncesi Eğitim.....	16
İlköğretim.....	17
Ortaöğretim.....	18
Genel Ortaöğretim.....	19
Mesleki ve Teknik Ortaöğretim.....	19
Yükseköğretim.....	20
Yaygın eğitim.....	21
Hizmet İçi Eğitim.....	22
Amaç	24

Araştırmanın Önemi.....	24
Sayıtlar.....	24
Sınırlıklar.....	24
Tanımlar.....	25
Kısaltmalar	25

BÖLÜM II

Sivil Toplum Kuruluşları Konusunda Yapılmış Çalışmalar.....	26
---	----

BÖLÜM III

YÖNTEM.....	29
Araştırmanın Modeli.....	29
Araştırmanın Evren ve Örneklemi.....	29
Veriler ve Toplanması.....	30
Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması.....	30

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM.....	31
Sivil Toplum Kuruluşlarının Okulöncesi Eğitime Yaptıkları Katkıları.....	31
Anne Çocuk Eğitimi Vakfı.....	31
Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği.....	37
İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı.....	38
Kadın Emekini Değerlendirme Vakfı.....	38
Kadınlarla Dayanışma Vakfı.....	43
Köy Öğretmenleri ile Haberleşme ve Yardımlaşma Derneği.....	43
Uluslararası Lions Kulüpleri T Federasyonu.....	43
Sivil Toplum Kuruluşlarının İlköğretime Yaptıkları Katkıları.....	44
Beykoz Vakfı.....	44
Bizim Ülke Derneği.....	44
Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği.....	45
Çevre Dostları Derneği.....	48

Köy Öğretmenleri ile Haberleşme ve Yardımlaşma Derneği.....	48
Rüştü Akın Vakfı.....	49
Rotary Topluma Hizmet ve Eğitim Derneği.....	49
Şahkulu Sultan Külliyesi Mehmet Ali Hilmi Dedebaba	
Araştırma ve Eğitim Vakfı.....	50
Türk Eğitim Vakfı.....	50
Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı.....	51
Türk Tekstil Vakfı.....	61
Tüvana Okuma İstekli Çocuk Eğitim Vakfı.....	61
Uluslararası Lions Kulüpleri T Federasyonu.....	65
Sivil Toplum Kuruluşlarının Ortaöğretime Yaptıkları Katkılar.....	67
Beykoz Vakfı.....	67
Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği.....	67
Çevre Dostları Derneği.....	68
Feyzi Akkaya Temel Eğitim Vakfı.....	69
Finans Vakfı.....	70
Ferit Avni Sözen Eğitim ve Kültür Vakfı.....	70
Galatasaray Eğitim Vakfı.....	70
Kabataş Erkek Lisesi Eğitim Vakfı.....	71
Rotary Topluma Hizmet ve Eğitim Derneği.....	71
Rüştü Akın Vakfı.....	71
Safa Eğitim Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı.....	72
Turgut Işık Vakfı.....	72
Türk Eğitim Vakfı.....	72
Türk Ermeni Azınlık Okulları Öğretmenleri Yardım Vakfı.....	73
Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı.....	74
Türk Tekstil Vakfı.....	74
Uluslararası Lions Kulüpleri T Federasyonu.....	74
Sivil Toplum Kuruluşlarının Yükseköğretime Yaptıkları Katkılar.....	76

Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği.....	76
Finans Vakfı.....	78
Galatasaray Eğitim Vakfı.....	78
İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı.....	78
İstanbul Teknik Üniversitesi Vakfı.....	80
İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mezunları Cemiyeti.....	80
Marmara Üniversitesi Nihad Sayar Eğitim Vakfı.....	81
Rotary Topluma Hizmet Ve Eğitim Derneği.....	81
Rüştü Akın Vakfı.....	83
Safa Eğitim Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı.....	83
Sağlık ve Eğitim Vakfı.....	83
Türk Eğitim Vakfı.....	83
Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı.....	84
Türk Tekstil Vakfı.....	85
Yüksek Öğretimde Rehberliği Tanıtma ve Rehber Yetiştirme Vakfı.....	85
Sivil Toplum Kuruluşlarının Yetişkin Eğitimine Yaptıkları Katkıları.....	90
Anne Çocuk Eğitim Vakfı.....	90
Beykoz Vakfı.....	95
Birlik Vakfı.....	95
Bizim Ülke Derneği.....	96
Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği.....	96
Çevre Dostları Derneği.....	99
İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı.....	99
İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mezunları Cemiyeti.....	104
Kadın Emekğini Değerlendirme Vakfı.....	104
Kadınlarla Dayanışma Vakfı.....	106
Köy Öğretmenleri ile Haberleşme ve Yardımlaşma Derneği.....	107
Rotary Topluma Hizmet ve Eğitim Derneği.....	107
Safa Eğitim Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı.....	109
Şahkulu Sultan Külliyesi Mehmet Ali Hilmi Dede Baba	
Araştırma Eğitim ve Kültür Vakfı.....	110

Türk Eğitim Vakfı.....	110
Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı.....	110
Türk Ermeni Azınlık Okulları Öğretmenleri Yardım Vakfı.....	112
Türk Tekstil Vakfı.....	112
Uluslararası Lions Kulüpleri T Federasyonu.....	112
Yeni Asya Eğitim Kültür ve Araştırma Vakfı.....	112
Yüksek Öğretimde Rehberliği Tanıtma ve Rehber Yetiştirme Vakfı.....	113

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER.....	117
Sonuç.....	117
Öneriler	119
Uygulamacılar İçin Öneriler.....	119
Araştırmacılar İçin Öneriler.....	120

KAYNAKÇA.....	121
---------------	-----

EKLER.....	126
------------	-----

ÖZET

Gelişen toplum anlayışının ortaya koyduğu yaşam biçimi kamusal alanda iki klasik faktörün, sosyal devlet ve siyasi partilerin boşalttığı yeri doldurmak için yeni aktörlere gereksinimi ortaya çıkarmıştır. Bu aktörlerin adı da uluslararası dilde Non-Governmental Organization, dilimizde de Sivil Toplum Kuruluşları olarak adlandırılmaktadır.

Türk Milli Eğitiminin amaçlarına uygun yurttaşları yetiştirmek isteyen devletimiz, kaynak yetersizliği ve yapısal sorunlar nedeniyle çağdaş eğitimin gereklerini yerine getirirken çeşitli güçlüklerle karşılaşmaktadır. Bu güçlükleri hafifletmek ve ortadan kaldırmak için bütün toplum kesimlerine büyük görevler düşmektedir.

Sivil toplum kuruluşları devletin istek, kapasite veya kaynak yetersizliği nedeniyle karşılayamadığı ihtiyaçlar sonucu ortaya çıkmakta; kamu kurumları, yerel yönetimler ve toplumla işbirliği yaparak hedeflere ulaşılmasına katkıda bulunmaktadır.

Bu araştırmanın amacı İstanbul'da eğitim amaçlı olarak kurulan ve faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşlarının eğitime yaptıkları katkıları belirlemektir. Araştırma verileri İstanbul İlinde eğitim amaçlı olarak kurulan ve faaliyet gösteren 40 sivil toplum kuruluşu ile görüşme yapılarak bulunmuştur. Görüşmeler sonucunda sivil toplum kuruluşlarının okulöncesi eğitim, ilköğretim, ortaöğretim, yükseköğretim ve yetişkin eğitime yaptıkları katkılar raporlaştırılarak sunulmuştur.

Bu araştırma ile sivil toplum kuruluşlarının okulöncesi eğitim, ilköğretim, ortaöğretim, ve yükseköğretime yaptıkları katkılar bina, tesis ve donanımlar; eğitime destek programları; maddi ve ayni yardımlarla ilgili etkinlikler ve projeler; yetişkin eğitime yaptıkları katkılar okuma yazma eğitimi; el becerileri ve meslek kazandırma eğitimi; sosyal haklar, sağlık, genel kültür eğitimi ile ilgili etkinlikler ve projeler olarak ortaya çıkarılmıştır. İstanbul İli ele alındığında eğitim sorunun çözümünde devlet ve özel sektörden sonra sivil toplum kuruluşlarının üçüncü bir sektör olarak yer aldığı görülmüştür.

SUMMARY

The life style which has emerged out of progressive society understanding has required new actors in order to fulfill the loopholes left by the two classical actors of the public sphere, namely the welfare state and political parties. These new actors are often referred as Non-Governmental Organizations.

Turkish state aiming to educate citizens in line with the objectives of National Education, has been facing with various challenges due to lack of resources and structural deficiencies. In this setting, every social group has duties to ease and eliminate the difficulties.

Non-Governmental organizations emerge as a consequence of State's failure in meeting social needs due to lack of determination, resource and capacity. Hence, cooperating with the State, local authorities and the community, NGOs contribute to achieving collective objectives.

The objective of this research is to identify the contributions of education-supportive/friendly NGOs in Istanbul to education. Research data was collected out of interviews with 40 education supportive/friendly NGOs based in Istanbul. NGOs contributions to pre-school, primary, secondary, graduate and adult education were reported.

Through this research, contributions of the NGOs to pre-school, primary, secondary and graduate education have been identified under building, facilities, train & equip and support programs, activities and projects regarding aids in kind and financing as well as other activities and projects supporting read & write education, handicraft and professional formation, social rights, health and culture.

As for Istanbul, it has been observed that NGOs came third in resolving problems related to education following State and private sector.

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın; problem, amaç, önem, sayıtlar, sınırlıklar ve tanımları yer almaktadır.

Problem

Gelişen toplum anlayışının ortaya koyduğu yaşam biçimi kamusal alanda iki klasik faktörün, sosyal devlet ve siyasi partilerin boşalttığı yeri doldurmak için yeni aktörlere gereksinimi ortaya çıkarmıştır. Bu aktörlerin adı da uluslararası dilde Non-Governmental Organization, dilimizde de Sivil Toplum Kuruluşları olarak adlandırılmaktadır.

Türkiye'nin yarınlarında aydınlık yüzler görmenin ön koşulu bu gün çocuklarımızı en iyi şekilde eğitebilmektir. Bu eğitim, büyük bir sorumluluk olmakla birlikte Anayasamızca tüm kurum, kuruluş ve bireylere yüklenen ödevdir.

T.C. Anayasası Madde 42 "Eğitim ve öğretim, Atatürk ilkeleri ve inkılapları doğrultusunda çağdaş bilim ve eğitim esaslarına göre, devletin gözetim ve denetimi altında yapılır. Bu esaslara aykırı eğitim ve öğretim yerleri açılmaz" demektedir.

Ertürk eğitimi, bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme süreci olarak tanımlamıştır. Bireyin davranışlarında meydana gelen bu değişmelerin bütün toplumu etkilemesi kaçınılmazdır. Değişme ise ekonomi başta olmak üzere toplumsal, siyasal ve yönetsel gelişmeyi içermektedir (Kaya, 1993, s.11).

Türk Milli Eğitiminin genel amaçları 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde, Türk Milletinin bütün bireylerini;

1. Atatürk ilke ve devrimlerine Anayasada ifade edilen Atatürk milliyetçiliğine bağlı; Türk milletinin milli, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan; insan

haklarına ve Anayasanın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti'ne karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmek;

2. Beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe, karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek;

3. İlgi, yeti ve yetenekleri doğrultusunda geliştirmek gerekli bilgi, beceri, davranış ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırma yoluyla hayata hazırlamak, kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamaktır.

Bu amaçlara uygun yurttaşları yetiştirmek isteyen devletimiz, kaynak yetersizliği ve yapısal sorunlar nedeniyle çağdaş eğitimin gereklerini yerine getirirken çeşitli güçlüklerle karşılaşmaktadır. Bu güçlükleri hafifletmek ve ortadan kaldırmak için bütün toplum kesimlerine büyük görevler düşmektedir.

Sivil toplum kuruluşları devletin istek, kapasite veya kaynak yetersizliği nedeniyle karşılayamadığı ihtiyaçlar sonucu ortaya çıkmakta; kamu kurumları, yerel yönetimler ve toplumla işbirliği yaparak hedeflere ulaşılmasına katkıda bulunmaktadır. Bu yükümlülüklerle yola çıkan sivil toplum kuruluşlarının eğitime yapacakları katkılar büyük önem taşımaktadır.

Kuramsal Kaynaklarda Sivil Toplumun Evrimi

Etimolojik olarak sivil ve sivilizasyon / uygarlık sözcükleri arasında bir ilişki ve akrabalık olduğu bilinmektedir. Latince civilis sözcüğünden türeyen sivil, ilk anlamı ile yurttaşa, hayatına, haklarına ilişkin bütünü belirlemek için kullanılır. Sivilden türeyen sivilleştmek ise, bir topluluğu daha gelişkin bir sosyal düzeye ulaştırmak anlamındadır. Onu izleyen sivilizasyon da maddi, sosyal ve kültürel gelişmeyi anlatır. Dolayısı ile sivil toplum kavramı, uygarlıkla birlikte gelişen toplumsal yapıyı anlatır. Modernitenin bir sonucu olarak toplulukların uluslaşması, kimilerine göre yeni bir sivil toplum tipinin gelişmesidir. Bu evrimci mantığa göre; ulus toplum, tarihi gelişimi çerçevesinde, kendisini aşarak sivilleşmeye devam edecektir. Bu noktada sivilleşme,

“operasyonel tanımımla” kurumsal koşullandırılmalarından bağımsızlaşma, kendi içinde kendi bilinç ve duygu sınırlarını tanıma , bu sınırları bilerek ve anlayarak genişletme tutumu önem kazanmaktadır(Erdoğan, 2001. s.1).

Kavram içinde düşünüldüğünde sivil sözcüğü “ askeri olmayan, asker sınıfından olmayan, üniforma giymemiş olan kimse” yi ifade eder. Kimilerine göre sivil toplum, askeri toplumun alternatifi toplumdur. Bu yaklaşıma göre, eğer yönetim zorbalığa, ya da zorlama gücüne dayanmamakta ise, o toplum sivil toplum olmaktadır (Ateş, 1991, s.35).

Hegel sivil toplumu, aile ile devlet arasında bir aşama olarak görür. Bu alanda bireyler, toplumsal sınıflar, her türlü toplumsal kurum ve kuruluşlar sivil toplumu meydana getirir. Bu toplumda bireyler birbirine hukuki ve iktisadi bağlarla bağlıdırlar. Bu yaklaşımı ile Hegel, bireyleri ve sivil toplumu devlet içinde eriten, kaynaştıran ve bütünleştiren bir “idealist devleti” savunur (Doğan, 2000, s.25).

Diamond (1994), sivil toplumdan “gönüllü, kendi kendini yaratan, (büyük ölçüde) kendi ayakları üzerinde duran, devletten özerk örgütlü toplumsal yaşam alanı” olarak söz eder. White (1994), devlet ile aile arasında, devletten ayrı ve “devletle ilişkide özerkliğe sahip” bir birlik alanından söz eder (Beckman, 1999, s. 5).

Tarihsel bir gelişme olarak modern toplumda olgunlaşan sivil toplum pazar ekonomisi, ekonomik firmalar, sosyal sınıflar, gönüllü kuruluşlar, kısaca devlete bağımlı olmayan kural, kurum, kuruluş, oluşum ve pratiklerin karmaşık bir ağından oluşur (Çaha, 2000, s.30).

Sosyolojik bir kavram olan toplum, içinde bir düzenleme ihtiyacı da taşıdığından aynı zamanda hukuksal ve siyasal bir yapıdır. Devlet/sivil toplum ikileminin ortaya çıkışı da bu yüzdendir. Devletle toplumu özdeş görenlerle, devletle toplum arasında karşılıklı olduğunu ileri sürenler bakımından bugün, devlet/sivil toplum ayrışmasının organik olmadığı yönünde bir kabul bulunmaktadır. Sivil toplum devlete karşıt bir varlığı olan homojen bir alanı simgelemez, aksine toplumsal taleplerin siyasal alana iletildiği bir “dolayım ve müzakere alanı”dır (Keyman, 2001, s.132).

Sivil toplum kavramı, insan hakları konusundaki ilerlemeler ve demokrasinin gelişmesine bağlı olarak değişime uğramakta olan bir kavramdır. Bu bakımdan, sivil toplum günümüzde; siyasal, kültürel, ekonomik ve sosyal boyutları olan bir gerçeklik olarak karşımıza çıkmaktadır.

Amerikan Bağımsızlık Bildirisi(1766) den başlayarak, Fransız İnsan ve Yurttaş Hakları Bildirisi(1789), Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Bildirisi(1948), Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (1950), Paris Sözleşmesi (1990) ve Kopenhag Kriterleri (1991) ne kadar uzayan ve gelişimini sürdüren insan hakları anlayışı ile demokrasinin oy vermek olarak anlaşılan ilkel biçiminin hızla aşılp, çoğulcu, katılımcı bir kurumsallaşmaya doğru evrim geçirmesi sonucunda sivil toplum, katılımcı, çoğulcu demokratik toplumla özdeş bir anlam kazanmaktadır (Ateş, 1991).

Sivil toplumun geçirdiği aşamalar sivil toplumun öğelerini ortaya çıkarmıştır. Bu öğeler: a.çoğulluk (plurality), b.kamusallık (publicity), c.özellik (privacy), ve d.yasallık (legality) olarak belirmiş ve sivil toplumun modern içeriğini oluşturmuştur (Sarıbay, 1995, s.141). Çoğulluk, sivil toplum içindeki toplulukların birbirlerine karşı özerkliklerini; kamusallık birbirine karşı sorumluluklarını; özellik birbirlerine karşı bireyselliklerini, yasallık ise tabi olacakları ortak çerçevelerini sağlar.

Toplum bilimleri denilen şemsiye altında toplanan çeşitli disiplinlerin her birinin kendi kavram ve kuram dağarcığı içinde “ sivil toplum ” terimi farklı anlamlar taşımaktadır. Ayrıca ekol ve yaklaşım farkları nedeniyle, siyaset bilimcileri ya da sosyal tarihçiler arasında da geçerli tek bir yorumdan söz edilememektedir.

Bu nedenle; sivil toplumu, sivil toplum kuruluşları topluluğu olarak görmek çok ötesinde bir anlamla karşılamak gerekir. Sivil toplum, bireye ait özel alan ile devlete ait resmi alan arasındaki bütün sosyal unsur ve ilişkileri kapsamaktadır. Bu yönü ile sivil toplum; içinde siyasal, sosyal, ekonomik ve kültürel ilişkilerin sürdürüldüğü üçüncü bir sektördür. Toplumsal işbirliği normları ve kamu iletişim ağlarını da kapsayan bir sosyal iletişim alanıdır. Çeşitli çıkar çevrelerinin özgürce örgütlenebildikleri, haklarını özgürce arayabildikleri açık toplumun adıdır, çoğulcu demokrasidir. Devlet uygulamalarının yatay denetlenmesinin yeni yöntemidir. Yönetim ve karar alma süreçleri üzerinde her düzeyde etkili olma çabasıdır.

Özetle sivil toplum, toplumsal hayata katılımı ilgili taleplerin tümüdür.

Sivil Toplum Kuramları

Klasik devlet ve demokrasi modellerine çağdaş siyaset felsefesinin yönelttiği eleştiriler sivil toplum kavramını üretmiştir. Sivil toplum, gerçekte bir jenerik addır. Tek

bir sivil toplum kuramı yoktur. Birbirinden çok temelli farklılıklar gösteren üç sivil toplum kuramı vardır (Fincancı, 1991, s.2).

1. Çoğulcu sivil toplum
2. Asgari devletçi sivil toplum
3. Katılımcı sivil toplum

Bunlardan ilk ikisi liberal sağ düşüncenin ürünüdür. Üçüncüsünü ise, Neo-marksist sol akım geliştirmiştir. Her üçünün ortak amacı merkezi devlet otoritesinin, toplumsal yaşama, siyasal ve yönetsel müdahalesini en aza indirmektir. En önemli farklılıkları da hareket noktalarında gözlenmektedir.

Çoğulcu demokrasi kuramcıları, devlet (siyasi toplum) ile sivil toplumun (yurttaşlar topluluğunun) birbirinden tamamen ayrı iki oluşum olduğu varsayımından hareket etmektedirler.

Asgari devletçi sivil toplum kuramcıları, kendi kendini üreten ya da kendiliğinden olma düzen (toplum) ile örgütlü düzenin (devletin) birbirinden ayrı değil, fakat yapısal ve işlevsel açıdan amaçlarında farklı olduğu düşüncesinden yola çıkmaktadırlar

Katılımcı sivil toplum kuramcıları ise, devletle toplumun ayrılığından ya da farklılığından değil iç içeliği varsayımından hareket etmektedirler.

Küreselleşme ve Sivil Toplum

Sanayi devriminin bir uzantısı olarak ortaya çıkan ama onu da dönüştüren küreselleşme olgusu, 1980'lerden itibaren varlığını daha çok hissettirmeye, sanayi toplumunun kurumlarını sarsmaya başlamıştır. Küreselleşme, hangi alanda olursa olsun herhangi bir çalışmada, üretimde, yapımda, dünya çapında geçerliliği, ağırlığı, öncülüğü olan normların, ölçütlerin dikkate alınması veya etkili hale gelmesi, benimsenmesi; dünyaya açılarak yerelliğin, ulusallığın reddedilmeksizin dışına çıkılması ve evrenselleşmeyle bağdaştırılması, birleştirilmesidir (Yüksel, 2001, s.11).

Günümüzde ulaşılan iletişim düzeyi, bilgiye ulaşmakta sağlanan kolaylıklar, bilgi birikiminin artması vb. gelişmeler 80 öncesine kıyaslanamayacak kadar ilerlemiştir. Bunun doğal sonucu olarak bilgi üretimi artmış, ülke sorunları üzerinde , 80 öncesine göre, daha sağlıklı analizler yapılmakta daha gelişmiş görüş ve öneriler gündeme getirilmektedir (Karababa, 1998, s.155).

İletişimde yaşanan devrim, bilginin üretilmesi ve dolaşımının hızını arttırmıştır. Bilgi; 50 yılda bir yenilenirken, bugün bu süre 5 yıla inmiş bulunmaktadır. Toplumsal iletişim çok yakın zamana kadar sadece siyasal, ekonomik ve kültürel güç odaklarının tayin ettiği doğrultuda gerçekleşirken, şimdilerde özellikle iletişim teknolojilerindeki sıçramanın etkisiyle, güç merkezlerinin dışındakilerin de enformasyona erişme olasılığı artmış, kendi aralarında dayanışma ağları kurmaları mümkün olmaya başlamıştır (Uğur,1998, s.78). Bu da, hem ulusal, hem de uluslararası ölçekte etkileşimlerin yoğunluğunda artış sağlamıştır. Bunun sonucu olarak, ekonomik, sosyal, siyasal ve kültürel yapılar tüm dünyada, önemli değişimlere uğramıştır. Küreselleşme, büyük ölçüde , piyasaların, toplumlardan özerk hale gelmesi anlamını taşıyor. Ve kontrolsüz bir ekonomik sistem geliştikçe, sosyal gruplar dağılıyor, kişiler arası bağlar gevşiyor ve ulus-devletler zayıflıyor (Bilgin, 1997, s.83).

Daha önceleri yok sayılan, görmezlikten gelinen veya önemsenmeyen kimlikler, değerler, haklar ontolojik olarak ortaya çıkmaya başlamıştır. Bu gelişme, ulus devletin bazı alanlardaki yetersizliklerinin görülmesini sağlamıştır. Eski kalıplar kırılmış, duvarlar yıkılmıştır. Bu duvarlarla korunmuş olan siyaset kurumu da değişime zorlanmıştır.

Siyasal yapı parçalanmış, yurttaşlık kavramının üstünü örttüğü kimlikler ortaya çıkmıştır. Toplumsal yaşamın aktörleri değişmiş, sendikalar ve kitle örgütleri eski güç ve önemlerini yitirmişlerdir. Buna karşılık, çevre, kadın, temiz toplum, barış, silahsızlanma gibi yeni olgular önem kazanmaya başlamıştır. Bu değerler çevresinde toplanan örgütlenmeler çoğalmış, hiyerarşik yapılanmanın kalıpları zorlanarak, yatay örgütlenmeler yolu ile yarı doğrudan demokrasi yolları aranmaya başlamıştır. Örgüt sosyolojisi ve modeli değişmiş gelişen Sivil Toplum Örgütleri, devletin kamusal denetiminin yeni aktörleri olmuşlardır (Koray, 2001).

Sivil Toplum Kuruluşları

Sivil toplum günümüze gelindikçe, demokrasi kavramından ayrıştırılamayan bir kavram haline dönüşmüştür. Sivil toplum kuruluşlarını da toplum yararına çalışan, demokrasinin gelişimine katkıda bulunan, kar amacı gütmeyen devlet dışı kuruluşlar olarak tanımlamak mümkündür.

Bu tanımı daha da genişletirsek; yurttaşların ortak bakış, ortak çıkar, ortak duyarlılık, ortak talep vb. temelinde gönüllü olarak bir araya gelerek, devletin hukuki, idari, üretici ve kültürel organlarının dışındaki alanda meydana getirdikleri dernek, vakıf, sivil girişim, platform, ilişki ağı vb. oluşan yapılara ve etkinliklere sivil toplum kuruluşları denilmektedir (Uğur, 1998, s.69).

20. yüzyılın son çeyreğinde bütün dünyada yayılan bu örgütler; uluslararası yazında, Non Governmental Organization ya da NGO kısaltmasıyla “devlet veya hükümet dışı örgütler” olarak adlandırılmaktadırlar.

Türkiye de ise, devlet dışı kuruluşları ifade etmek üzere “Sivil Toplum Örgütleri”, “Sivil Toplum Kuruluşları”, “Demokratik Kitle Örgütleri”, “Gönüllü Örgütler”, “Üçüncü Sektör”, “Yönetim Dışı Örgütler” gibi terimler kullanılmaktadır (Sancar, 2000, s.20).

Ancak bu tür örgütler konusunda yerleşik bir terminoloji, ortak bir tanım, işlev ve etkileri hakkında güvenilir değerlendirmeler yapmaya olanak sağlayacak yeterli ampirik çalışmalar bulunmadığı belirtilmektedir.

Genel olarak sivil toplum kavramıyla sivil toplum örgütlerinin gündeme yerleşmesi “68” den itibaren Batı toplumlarına damgasını vuran “yeni toplumsal hareketler” le doğrudan bağlantı içindedir. Bu nedenle hem ulusal hem de uluslararası alanda sivil toplum örgütlerinin başlangıcını 1968 olarak kaydetmekte bir yanlışlık yoktur (Sancar, 2000, s. 24 ; Belge, 1998, s. 24).

Gerçi NGO’lar dünyasına damgasını vuran, hatta bizzat NGO teriminin ve kavramının itibar kazanmasında belirleyici paya sahip olan çevre, insan hakları, kadın, barış, kalkınma / gelişme gibi alanlarda faaliyet gösteren örgütlerin büyük çoğunluğu, hem sorunlara yaklaşım şekilleri hem de faaliyet tarzları açısından “yeni toplumsal hareketler”in doğrudan mirasçısı sayılırlar (Sancar, 2000, s. 24).

Sivil toplum kuruluşları kendi içlerinde, yurttaşlık ve toplumsal sorumluluk bilincine sahip ülkenin önde gelen aydınlarına sahip olarak Türkiye’nin düşünce hayatına zenginlik katmakta ve demokrasinin gelişmesi için çaba göstermektedirler. Tek kelimeyle demokrasinin ilerlemesine, toplumun sivilleşmesine, otoriter zihniyetin hafiflemesine yol açacak tüm etkinliklerin öncüleridir, arkasında dururlar, topluma ve siyasi iktidara hakim olan egemen anlayışa muhaliftirler (Bali, 2000, s.33).

Batıda, sivil toplum kuruluşlarının öne çıkmasına yardım eden gelişmeler; kamusal alanda iki klasik faktörün, sosyal devlet ve siyasi partilerin boşalttığı yeri doldurmak için yeni aktörlere gereksinim duyulması ve yönetim felsefesinde baş gösteren değişikliklerdir. Bu değişikliklerin özünü yönetim ve yerindenlik gibi iki kavram oluşturmaktadır. Kamuyu ilgilendirecek bir karar alınma sürecinde konuyla ilgili, karardan etkilenecek bütün tarafların alınacak karara dahil edilmesi durumuna yönetim denilirken; her hangi bir sorun ortaya çıktığında o noktaya en yakın yönetim biriminin eliyle ve o birimin gerekli mali kaynaklarla donatılması suretiyle çözülmesi anlamındaki çalışmalara yerindenlik denmektedir. Yerindenlik; genel temelde örgütlenmiş sivil toplum kuruluşlarının devreye sokulmasıdır (Uğur, 1998).

Ayrıca; bireylerin eğitim ve hak arama bilincinin artması; gelişen bilişim teknolojisi ve toplumsal iletişimin kolaylaşması, haberdar olmayı ve katılımı sağlayarak sivil toplum kuruluşlarının gelişimini arttırmaktadır.

Sivil toplum kuruluşlarının demokratik sistemin işleyişinde üstlendikleri rol icabı bazı özelliklerle donandıkları gözükmemektedir. Bu özellikleri şöylece sıralamak mümkündür (Erözden, 1998, ss. 14-15):

1. Sivil toplum kuruluşları devlet örgütünün bir parçası değildir. Bu kuruluşlar bir taraftan devlet politikalarının oluşumunu etkilerken bir taraftan da devlet tarafından maddi olarak desteklenebilmektedirler. Bütün bunlar sivil toplum kuruluşlarının bağımsızlığını etkilememektedir.

2. Sivil toplum kuruluşları, kar amacı güden özel hukuk tüzel kişilerinden farklı olarak, ortak bir amaç etrafında örgütlenmiş, doğrudan kendilerine çıkar sağlamayan gönüllü bireylerden oluşmaktadır.

3. Sivil toplum kuruluşları ortak bir amaç etrafında toplanan kişilerden oluşmaları nedeniyle ya belirli bir hukuki kalıba uyan örgütler şeklinde ya da belirli bir hukuki örgütlenme kalıbının dışında kalan informal örgütler olarak kurulabilmektedirler.

4. Sivil toplum kuruluşları siyasi yelpazedeki konumları itibarıyla, partilerin ve onların temsil ettikleri siyasi görüş farklılıklarının üstünde bir noktada durmaktadırlar. Sivil toplum kuruluşları, hangi siyasi görüşten olurlarsa olsunlar, tüm insanların ortak ilkelere buluşabilecekleri varsayımından yola çıkarlar. İnsan hak ve özgürlüklerinin korunması, çevrenin korunması ya da toplumsal konum itibarıyla dezavantajlı durumda

olan kişilere yardım eli uzatılması gibi konularda, hangi ulustan, hangi dinden ya da hangi siyasi görüşten olursa olsun tüm insanların ortaklaşabileceğini varsayarlar.

20. yüzyılın ikinci yarısından sonra siyaset sahnesinde beliren sivil toplum kuruluşları, ulusal düzlemdekinden daha etkin bir biçimde uluslararası düzlemde de faaliyet göstermektedirler. Uluslararası Af Örgütü ya da Greenpeace gibi kuruluşlar faaliyet gösterdikleri alanlarda uluslararası bir kamu oyu yaratmakta ve “uluslar üstü” bir manevi zorlama ağı oluşturabilmektedirler. Bu da bize sivil toplum kuruluşlarının da küreselleşme yolunda olduğunu göstermektedir.

Bu çerçevede sivil toplum kuruluşlarının gerek ulusal gerekse uluslararası düzlemde üstlendikleri işlevleri birkaç başlık altında toplamak mümkün olabilecektir (Erözden, 1998, ss.15-16).

1. Sivil toplum kuruluşlarının başlıca işlevlerinden birisi, kamuoyu oluşturma yolu ile bireylerin taleplerinin dile getirilmesine ve dikkate alınmasına yardımcı olmaktır.

2. Sivil toplum kuruluşları aynı amacı gerçekleştirmeye yönelik farklı çözüm yollarını savunan bireyleri bir araya getirmeleri nedeniyle, çoğulcu bir toplum yapısının sağlanmasına ve çoğulculuk kültürünün yerleşmesine katkıda bulunmaktadır.

3. Sivil toplum kuruluşları gerek devlet örgütünün gerçekleştirdiği uygulamalara, gerekse de pazar ekonomisinin dayattığı bazı mekanizmalara karşı koruyucu tampon olma işlevini görmektedirler.

Bu anlatılanlar demokrasiye geçiş sürecini tamamlamış toplumlar için tanımlanmış rol ve işlevlerdir. Ancak sivil toplum kuruluşlarının demokratik bir düzenin henüz istenilen ölçüde gelişmediği ortamlarda, yani demokrasiye geçiş koşullarında üstlendikleri bazı işlevler de vardır (Erözden, 1998, s. 17).

Sivil toplum kuruluşları demokrasiye geçiş sürecinde pilot projeler üretmek, bu projelere kaynak bulmak ve bu projeleri uygulamaya geçirmek yollarıyla eğitim, çevre, adalet hizmetlerine erişim, sosyal refah ve istihdam konularında hükümet politikalarına koşut, paralel ya da alternatif sorumluluklar alabilmektedirler.

Demokrasiye geçiş süreçlerinde sivil toplum kuruluşlarının bir diğer önemli işlevi yetişmiş insan kaynağı yaratmaktır. Sivil toplum kuruluşları kendi içlerinde oluşturmuş oldukları katılımcı ve çoğulcu yapıyla bu kültüre aşına, bu kültürle beslenmiş ve aynı zamanda yönetim deneyimi de edinmiş bireylerin yetişmesini sağlamaktadırlar

Sivil toplum kuruluşlarının önemli işlevler görebilecekleri bir diğer ortam ise kriz vb. olağandışı dönemlerdir. Ülkemizde 17 Ağustos 1999 Marmara Depremi sonrasında üstlendikleri etkinlikleri başarıyla yerine getirmeleri bunun en güzel örneğidir.

Sivil toplum, Türkiye’de seksenli yılların ortalarından itibaren iktidarın ve siyasetin göreceli olarak sivilleşmesi ile birlikte güncellenen bir kavram olmuştur. Gelişmiş demokratik ülkelerde sivil inisiyatiflerde gözlenen gelişmeler, bize de yansıyor, STÖ’lerin itibarını daha da arttırmakta, kamuoyu tarafından güvenilir güçler olarak kabul edilmektedirler. Bugün toplumun büyük bir kesiminden hatta devlet katlarından bile pek çok konuda STÖ’lerine katılım ve görev üstlenme çağrıları yapılmaktadır (Karababa, 1998, s.165). Doksanlı yılların başından itibaren sivil toplum tartışmaları gittikçe artan bir şekilde devam ederken... gerek, Özal döneminin arkasından ekonominin dışa açılması ve uluslararası şirketlerle ortaklıkların artması, gerekse toplumsal yapıda demokratikleşme yolundaki gelişmeler, sivil toplum kuruluşlarının tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de hem sayısal olarak artmasına neden olmuş hem de niteliklerinin ve işlevlerinin gelişmesini sağlamıştır (Toksoy, 2000, s.16).

Sivil Toplum Kuruluşlarının Sorunları

Strateji-MORİ araştırma şirketi tarafından 18 yaş üstü nüfusu temsil yeteneğine sahip 1998 kişilik bir örneklemele sivil toplum kuruluşlarına ilişkin birkaç soruya yanıt aranmıştır (Çarkoğlu, 1998, ss.83 –84).

“Sivil toplum kuruluşları hakkında ne derece bilgilisiniz?” sorusuna hiç bilgili olmadığını söyleyenler % 61.9, çok az bilgiliyim diyenler % 17.9, ne bilgiliyim ne de değilim diyenler % 7.9’luk bir kitleyi oluşturmaktadır. Yani ancak % 12,3’lük bir topluluğun bir derece bilgili olduğunu söylemesi Türkiye’de sivil toplum kuruluşlarının tanınma sorunu olduğunu ortaya çıkarmaktadır.

Sivil toplum kuruluşlarının sorunlarından bir diğeri amatör ruhla çalışmaların doğuracağı sorunlardır. Toplumsal talepleri dile getirmek ve kısıtlı kamu kaynaklarının kendi tabanlarının talepleri doğrultusunda etkin kullanılabileceğini göstermek için sivil toplum kuruluşlarında son derece teknik analizlerin yapılması gerekmektedir. Bu analizleri yapabilmek için uzman kadrolara ihtiyaç bulunmaktadır. Uzman kadroların amatör ruhla ne derece oluşturulup bir arada tutulabileceği ise açık değildir. Sivil

toplum kuruluşlarının yönetimde karşılarına çıkan en önemli sorunlarının başında amatör gönüllü ruhuyla profesyonel teknik yeterliliği dengelemek gelmektedir. Örgütsel olarak bu dengenin öneminin bilincine varmış sivil toplum kuruluşlarının gerek iç örgütlenmede profesyonelliğe gerekse de faaliyet alanlarında teknik yeterliğe önem verir bir uzmanlaşmaya gitmeleri kaçınılmaz görünmektedir (Çarkoğlu, 1998, s.88).

Bu uzmanlaşmalar da sivil toplum kuruluşlarının kendi destek tabanlarına daha kolay hesap vermelerini, örgüt içi demokrasinin gelişmesini ve yeni destek tabanlarının bulunmasını kolaylaştırarak, geniş kitlelerle iletişimi daha etkin hale getirecektir.

“İzmir’de Sivil Toplum Kuruluşları ve Katılım” konulu alan araştırmasından elde edilen verilere göre, üyelerin dernek içi katılım düzeylerinin sıklıkla tek yönlü enformasyon iletme düzeyinde kaldığı, nadiren duyarlılık ve dayanışma düzeylerine eriştiği yönündedir. Diyalog kurma ve birlikte-ortak yönetme düzeyi ise henüz ulaşılması zor düzeylerdir (Tosun, 2000, s.59). Bu araştırmanın sonuçları da bize sivil toplum örgütleri içinde katılım ve örgüt içi demokrasi sorunu yaşanmakta olduğunu göstermektedir.

Türkiye’de sivil toplum kuruluşlarının önündeki en önemli zorluklardan biri uzmanlaşma, proje üretme ve yürütme konusunda etkin ve teknik yeterliğe sahip örgütler yaratma sorunudur. Sivil toplum kuruluşlarının sorunların üzerine gitme, sorun çözme, somut çözümler önerme, proje üretme eğiliminin ve sürecinin güçlenmeye başlamış olması, STK’ların her türlü sorumluluğu yüklenebilecek kararlılığa ve kapasiteye ulaşacak günlerin çok uzak olmadığını göstermektedir (Emrealp, 1998, s.65). Kısıtlı olanaklar içinde etkinliklerini sürdüren pek çok sivil toplum kuruluşu için uzmanlaşma, proje üretim ve yürütülmesinde yeterliliklerini geliştirmenin en etkin yolu diğer sivil toplum kuruluşlarıyla iş birliğine gitmektir. Bu kuruluşlar, tek tek birbirleriyle örtüşen çalışmalarının verimsizliğini gördükçe, işbirliği, ortaklıklar, federasyonlar, koalisyonlar kurarak güçleniyorlar(Atalay, 2001a, s.4). Diğer bir yol ise gerek yurt içi gerekse yurt dışı maddi destekle proje üretmenin yollarını bulmaktan geçmektedir. Maddi desteği veren kuruluş, faaliyetlerin ayrıntılı bir hesabını da istemekte bu da örgütün maddi disiplinini diri tutmaktadır (Çarkoğlu,1998 s.88). Ayrıca bu tip çalışmalar örgütlerin etkin bir disiplin içinde çalışmasını sağlamaktadır.

Sivil toplum kuruluşlarının hukuksal alandaki sorunlarına baktığımızda bu konunun daha çok dernekler yasası kapsamında tartışılmakta olduğunu görmekteyiz (Baloğlu, 1994).

Genel Hukuk Düzeni Açısından Sivil Toplum Kuruluşları

Sivil toplumu oluşturan bireyler toplumsal, ekonomik ve siyasi amaçları gerçekleştirmek için çeşitli şekillerde birleşirler. Bunların bir kısmı tüzel kişilik kazanmıştır. Yurttaş Girişimleri, Platform gibi birleşmelerin ise tüzel kişilikleri yoktur. Sivil toplum alanındaki tüzel kişilikleri bir kısmı kamusal, bir kısmı özel hukuk alanında yer alırlar. Meslek kuruluşları kamu tüzel kişileridir. Diğer tüm oluşumlar ise özel hukuk tüzel kişileridirler. Bazen sosyal yardımlaşma vakıfları, çevre vakıfları gibi melez kuruluşlarda görülür. Dernekler, vakıflar, sendikalar, meslek kuruluşları ve yurttaş girişimleri ekonomik amaç gütmeyen birleşmelerdir; Kooperatifler ve şirketler, ekonomik amaçlı birleşmeler; siyasal partiler, siyasal amaçlı birleşmelerdir. Sivil toplum alanında yer alan bir diğer kuruluş türü de kar amacı gütmeyen kültür amaçlı şirketlerdir (Gönel, 1998; Yücekök ve diğerleri, 1998).

Sivil Toplum Kuruluşlarının Kuruluş Tipleri

Tek, tek kuruluş tiplerine bakıldığında sivil toplum örgütlenmeleri alanında görünüm genel olarak şöyledir (Gönel, 1998, ss.3-12).

1. Dernekler
2. Vakıflar
3. Sendikalar
4. Kooperatifler
5. Meslek Kuruluşları
6. Sanayi ve Ticaret Odaları ve Borsaları
7. Esnaf ve Sanatkarların Örgütlenmeleri
8. Barolar
9. Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği
10. Ziraat Odaları
11. Tabip Odaları

12. Eczacı Odaları

Sivil Toplum Kuruluşları İle İlgili Yasal Düzenlemeler

Sivil toplum kuruluşları ile ilgili en önemli yasal düzenlemeler dernekler kanunu ve vakıflar kanunudur.

Dernekler Kanunu.- Dernekler; kazanç paylaşma dışında, kanunlarla yasaklanmamış belirli ve ortak bir amacı gerçekleştirmek üzere en az yedi gerçek kişinin , bilgi ve çalışmalarını sürekli olarak birleştirmeleri suretiyle oluşturdukları kuruluşlardır.

Dernek kurma hak ve özgürlüğü Osmanlı'da II. Meşrutiyet sonrasında 120. maddeyle anayasaya girmiş, ancak ilk dernekler Kırım Savaşı'ndan (1856) sonra kurulmuştur. 1909'da değiştirilen 120. madde ile toplantı hakkı verilmiş ve kurulması yasak olan dernekler belirlenerek Cemiyetler Kanunu düzenlenmiştir. 1938 yılında kabul edilen 3512 sayılı Cemiyetler Kanunu, otoriter yapısının 1946 yılında yumuşatılmasıyla yeniden düzenlenmiştir. 1961 Anayasasının kişilere çok geniş hak ve özgürlükler tanınması, toplum yapısında ve hukuk düzeninde köklü değişimler yapması dolayısıyla Cemiyetler Kanunu yeniden düzenlenerek 1972 yılı sonunda 1630 sayılı Dernekler Kanunu kabul edilmiştir (Baloğlu, 1994; Gönel, 1998; Yücekök ve diğerleri, 1998).

1982 Anayasasının 33. maddesi "Dernek Kurma Hürriyeti" başlığını taşımaktadır. Bu madde son fıkrasında vakıflara ve vakıf niteliğini taşıyan kuruluşlara da uygulanır nitelikte bir düzenleme olduğundan sivil toplum kuruluşlarının büyük bir bölümünü ilgilendirmektedir. Dernekler, Medeni Kanun ve Dernekler Kanunu uyarınca yazılı bir hukuki metin (Tüzük) ile kurulmaktadır. 4 Ekim 1983 tarihinde kabul edilen 2908 sayılı Dernekler Kanunu ile medeni hakları kullanma ehliyetine sahip ve on sekiz yaşını bitirmiş olan herkes önceden izin almaksızın dernek kurabilmektedir. Ancak Yüksek Mahkeme Üyeleri, hakim ve savcılar, silahlı kuvvetler mensupları, öğretmenler gibi kamu hizmeti görevlilerine dernek kurma hakkı tanınmamıştır. Bu görevlilerin derneklere üye olmalarına da bazı kısıtlama ve sınırlamalar getirilmiştir. Anayasanın 33. maddesi içeriği belirsiz bir siyaset yasağı getirerek ve "gecikmesinde sakınca bulunan

haller” formülüne baş vurarak derneklerin ve benzer kuruluşların faaliyetlerini durdurma yetkisini idari makamlara tanımaya dek bir çok “antidemokratik” düzenleme de içermektedir. 12 Eylül Dönemi’nde Dernekler Yasası ile getirilen kısıtlama ve sınırlamalar, mevcut dernekleri ve dernek kurmak isteyenleri vakıf kurmaya yönlendirmiştir. 1995 değişikliği ile ise “siyaset yasağı” kaldırılmış ve “gecikmesinde sakınca bulunan hallerde” idari makamların vereceği faaliyeti durdurma kararlarının en geç kırk sekiz saat içinde yargıç tarafından onaylanması zorunluluğu getirilmiştir. 1995 değişikliklerinden sonra, Dernekler Kanunu’nun içerdiği bazı düzenlemeler anayasal kurallarla açıkça çelişir hale gelmiştir (Baloğlu, 1994; Erözden, 1998; Yücekök ve diğerleri, 1998). 2002 yılında Avrupa Birliği uyum sürecinde dernekler kanunda yeni düzenlemeler yapılmış, ancak sivil toplum kuruluşlarının beklentilerini karşılamadığı görülmüştür.

Vakıflar Kanunu.- Vatandaşlardaki topluma hizmet verme isteğinin organize şekli olan vakıflar, kişilere ekonomik ve sosyal alanda yardım etmek, amaç edinilen kamu hizmetlerini halka karşılıksız ya da kar amacı gütmeyen götürmek gibi gayelerle kurulan gönüllü kuruluşlardır (Baloğlu, 1994, s.22). Hukuksal olarak ise, oluşturulan bir tüzel kişilik bünyesindeki mal varlığının belli bir amaca sürekli tahsis edilmesidir. Vakıflar ya resmi bir senet ya da ölüme bağlı bir hukuki işlem (vasiyetname) ile kurulabilmektedirler.

Vakıflar, kökeni İslam hukukuna dayanan Selçuklu ve Osmanlı toplumunda hayır, sosyal yardımlaşma, dayanışma gibi toplumsal ve dini düşüncelerle teşvik edilmiş kurumlardır.

Tanzimat sonrası vakıflar, Evkaf Nezareti’ne bağlanmış, 1924 yılında Evkaf Nezareti kaldırılmış, Vakıflar Genel Müdürlüğü kurulmuştur. 1935 yılında çıkarılan 2762 sayılı kanunla bu alan yeniden düzenlenmiş, ancak bu düzenlemeler de vakıflaşmayı arttıramamıştır. Son olarak 13 Temmuz 1967 tarihinde kabul edilen 903 sayılı kanunla vakıf kurma ve amacı seçme özgürlüğü getirilmiştir. Bu kanunla halkın sosyal dayanışma ruhunu kullanarak, devletin kamu hizmeti yükünü azaltmak ve kamuya yararlı vakıfların kurulmasını ve gelişmesini özendirme amaçlanmıştır (Yücekök ve diğerleri, 1998).

Sivil Toplum Kuruluşlarının Kuruluş Amaçları

Önde gelen kuruluşlar amaçlarına göre çeşitli guruplarda toplanabilir. Bunlar:(Gönel, 1998, s.29).

Kültür kuruluşları; kültür,folklor,bölgesel ve uluslar arası kültür ve dostluk kuruluşları

Sanat kuruluşları; dil – edebiyat, müzik, resim-heykel, sinema ve fotoğraf, tiyatro,opera ve bale kuruluşları

Dini kuruluşlar; mezhep ve tarikatlarla ilintili kuruluşlar

Politika kuruluşları; barış, insan hakları ve politik düşünce kuruluşları

Sağlık kuruluşları; tıp kuruluşları

Sosyal hizmet kuruluşları; hayır kuruluşları, özürllüler, tüketiciyi koruma, bağımlılar, emeklilik kuruluşları

Çevre kuruluşları; tarihi ve doğal çevreyi koruma, arkeoloji, müzecilik,hayvan kuruluşları

Eğitim kuruluşları; halk eğitimi, kütüphanecilik kuruluşları, üniversite geliştirme – güçlendirme vakıfları

Ekonomi kuruluşları; çeşitli sanayi dallarında faaliyet gösteren kurumların ekonomik ilişkileri geliştirmek amacıyla kurdukları kuruluşlar

Dayanışma kuruluşları; çeşitli meslek erbabının, toplulukların dayanışma amacıyla kurdukları kuruluşlar

Bilim kuruluşları; temel ve sosyal bilimleri geliştirmeyi amaçlayan kuruluşlar

Spor ve hobi kuruluşları;

Kadın ve çocuk kuruluşları;

Konut kuruluşları; konut kooperatifleri

İletişim kuruluşları; basın, halkla ilişkiler, reklamcılık vb. kuruluşlar (Gönel, 1998, s.29).

Sivil toplum kuruluşlarını amaçlarına göre sınıfladığında, önde gelenlerin dayanışma, eğitim, ekonomi ve kültür amaçlı kuruluşlar olarak ilk sıraları paylaştığı görülmektedir (Gönel, 1998, s.29).

Eğitimin Temel Sistemleri

Okulöncesi eğitim, ilköğretim, ortaöğretim, yükseköğretim, yaygın eğitim ve hizmet içi eğitim, eğitimi üreten ve topluma sunan temel sistemlerdir (Başaran, 1996, s.71).

Okulöncesi Eğitim

Okulöncesi eğitim; isteğe bağlı olarak zorunlu ilköğretim çağına gelmemiş çocukların eğitimini kapsar. Bu eğitim basamağı kendi içinde, ikiye ayrılmaktadır. Yuva Eğitimi birinci, ikinci, üçüncü yaşlardaki (0-36 aylar); anaokulu ise dördüncü, beşinci ve altıncı yaşlardaki çocuklar için eğitim yapmaktadır (Başaran, 1996, s.75).

Okulöncesi eğitim ile ilgili hizmetler; Milli Eğitim Bakanlığı tarafından açılan bağımsız ana okulları, fiziki kapasitesi uygun örgün ve yaygın eğitim kurumları bünyesinde anasınıfları ve uygulama sınıfları ile diğer kurum ve kuruluşlarca açılan kreş, yuva, gündüz bakım evi ve çocuk bakım yurtlarında verilmektedir.

Milli Eğitim Temel Kanunu'nda okulöncesi eğitimin amaç ve görevleri (Milli Eğitim Bakanlığı, 2002, s.7):

- a) Çocukların bedensel, zihinsel ve duygusal ve sosyal yönden gelişmelerini ve iyi alışkanlıklar kazanmasını sağlamak;
- b) Çocukların hayal güçlerinin gelişimi, yaratıcı yollarla düşünce ve duygularını anlatabilme ve iletişim kurabilme becerilerini kazandırmak;
- c) Çocukların Türkçe'yi doğru ve güzel konuşmalarını sağlamak;
- ç) Şartları elverişsiz çevrelerden ve ailelerden gelen çocuklar için ortak bir yetişme ortamı yaratmak;
- d) Onları temel eğitime hazırlamaktır.

Bilimsel olarak; erken yaşların çocuğun zeka, kişilik ve sosyal gelişiminde çok önemli olduğu ve bu yaşlardaki ihmalin olumsuz etkilerinin sonraki dönemleri de etkilediği görülmüştür. Araştırmalar; çocukların büyüme ve gelişimini destekleyen deneyim fırsatlarının, gelişimin hassas olduğu dönemlerde sağlanmasının önemini vurgulamaktadır (Anne Çocuk Eğitim Vakfı, 1999 s.9).

2000-2001 öğretim yılında; 10 554 okulöncesi eğitim kurumunda 256 392 öğrenci öğrenim görmekte, 14 520 öğretmen görev yapmaktadır (Milli Eğitim Bakanlığı, 2001, s. 130).

İlköğretim

İlköğretim, eğitim sisteminin temelidir. 1961 yılında çıkarılan 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu, zorunlu öğrenim süresini 7-14 yaşları arasına koyarak sekiz yıla çıkardı (Başaran, 1996, s.79). Bu yasa ile ilk beş yıl ilkokulda, geri kalan üç yılda tamamlayıcı kurs ve sınıflarda öğrenim görülmesi zorunluluğu getirilmiş ancak bu zorunlu eğitimin yalnız ilkokul kısmı uygulanmıştır. 18 Ağustos 1997 tarih ve 23084 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 4306 sayılı yasa gereğince sekiz yıllık kesintisiz zorunlu eğitim uygulamasına geçilmiştir.

Madde 22: (2842 sayılı, 16,06,1983 tarihli kanunun 7. maddesine göre değişik şekli) İlköğretim 6-14 yaşlarındaki çocukların eğitim ve öğretimini kapsar. İlköğretim, kız ve erkek bütün vatandaşlar için zorunludur ve devlet okullarında parasızdır (Karakuzu, 1995, s.180). İlköğretim kurumları sekiz yıllık okullardan oluşur, kesintisiz eğitim yapılır ve bitirenlere ilköğretim diploması verilir (Milli Eğitim Bakanlığı, 2001, s.44).

İlköğretim kurumlarının amaçları, Türk Milli Eğitiminin genel amaç ve ilkeleri doğrultusunda (Milli Eğitim Bakanlığı,1997, ss.2-3);

1. Öğrencileri ilgi, istidat ve kabiliyetleri istikametinde yetiştirerek hayata ve üst öğrenime hazırlamak,
2. Öğrenciye, Atatürk ilkelerine ve inkılaplarına, T.C. Anayasası'na ve demokrasinin ilkelerine uygun olarak haklarını kullanabilme, görevlerini yapabilme ve sorumluluklarını yüklenbilme bilincini kazandırmak,
3. Öğrencinin milli kültür değerlerini tanımasını, takdir etmesini, çevrede benimsemesini ve kazanmasını sağlamak,
4. Öğrenciyi toplum içindeki rollerini yapan, başkaları ile iyi ilişkiler kurabilen, iş birliği içinde çalışabilen, çevresine uyum sağlayabilen iyi ve mutlu bir vatandaş olarak yetiştirmek,
5. Bulundukları çevrede yapacakları eğitim, kültür ve sosyal etkinliklerle kültürün benimsenmesine ve yayılmasına yardımcı olmak,
6. Öğrenciye fert ve toplum meselelerini tanıma, çözüm arama alışkanlığı kazandırma,
7. Öğrenciye sağlıklı yaşamak, ailesinin ve toplumun sağlığı ile çevreyi korumak için gereken bilgi ve alışkanlıkları kazandırmak,

8. Öğrencinin el becerisi ile zihni çalışmasını birleştirerek çok yönlü gelişmesini sağlamak,
9. Öğrencinin araç ve gereç kullanma yoluyla sistemli düşünmesini, çalışma alışkanlığı kazanmasını, estetik duygularının gelişmesini, hayal ve yaratıcılık gücünün artmasını sağlamak,
10. Öğrencinin mesleki ilgi ve yeteneklerinin ortaya çıkmasını sağlayarak gelecekteki mesleğini seçmesini kolaylaştırmak,
11. Öğrenciye üretici olarak geçimini sağlaması ve ekonomik kalkınmaya katkıda bulunması için bir mesleğin ön hazırlığını yaptıracak, mesleğe girişini kolaylaştıracak ve uyumunu sağlayacak davranışları kazandırmak,
12. Öğrencilerin serbest zamanlarını değerlendirmelerini, öncelikle enerjiden ve artık malzemeden savurganlığa kaçmadan yararlanmalarını sağlamaktır.

2001-2002 öğretim yılında; 34 993 okulda 10 310 844 öğrenci öğrenim görmekte, 375 511 öğretmen görev yapmaktadır (Milli Eğitim Bakanlığı, 2001, s.130). Ancak yapılan araştırmalar zorunlu eğitim çağında okula devam etmeyen çok sayıda çocuğun bulunduğunu göstermektedir.

Milli Eğitim Bakanlığı, zorunlu eğitim çağında olduğu halde 250 bin 360 çocuğun okula gitmediğini belirledi. Okula gitmeyen çocukların sayısını tespit etmek amacıyla Türkiye genelinde araştırma yapıldı.

Araştırma sonucunda, bu öğretim yılında okula gitmesi gereken toplam 250 bin 360 çocuğun okula devam etmediği saptandı. Okula devam etmeyenlerin 152 bin 703'ünü kız çocuklar, 97 bin 657'sini de erkek çocuklar oluşturuyor. Araştırmada ayrıca okula devam etmeyen çocukların büyük kısmının Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinden olduğu belirlendi (Radikal Gazetesi, 2002, s.3).

Ortaöğretim

Ortaöğretim, ilköğretime dayalı en az üç yıllık öğrenim veren genel, mesleki ve teknik öğretim kurumlarının tümünü kapsar (Milli Eğitim Bakanlığı, 2001, s.44).

Ortaöğretim kendi içerisinde Genel Ortaöğretim, Mesleki ve Teknik Ortaöğretim olmak üzere ikiye ayrılmaktadır (Milli Eğitim Bakanlığı, 2001, ss.135-136).

Genel Ortaöğretim.- Genel ortaöğretim, ilköğretim üzerine en az üç yıl öğrenim veren ve 15-17 yaş grubu çocukların eğitimini kapsamakta; liseler, yabancı dil ağırlıklı liseler, Anadolu liseleri, Fen liseleri, Anadolu öğretmen liseleri, Anadolu güzel sanatlar liselerinden oluşmaktadır.

Mesleki ve Teknik Ortaöğretim.- Mesleki ve teknik ortaöğretim; öğrencileri genel orta öğretimin amaçları ile birlikte onları iş ve meslek alanlarına insan gücü olarak yetiştiren ve yükseköğretime hazırlayan öğretim kurumlarıdır.

Mesleki ve teknik ortaöğretim; erkek teknik öğretim okulları, kız teknik öğretim okulları, ticaret ve turizm öğretimi okulları, din öğretimi okulları, çok programlı liseler, özel eğitim okulları, özel öğretim okulları ve sağlık eğitimi okullarından oluşmaktadır.

Milli Eğitim Temel Kanununa göre ortaöğretimin amaçları;

Madde 28 : Ortaöğretimin amaç ve görevleri, Milli Eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak,

1. Bütün öğrencilere ortaöğretim seviyesinde asgari ortak bir genel kültür vermek suretiyle onlara kişi ve toplum sorunlarını tanımak çözüm yolları aramak ve yurdun iktisadi sosyal ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunmak bilincini ve gücünü kazandırmak,
2. Öğrencileri, çeşitli program ve okullarla ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde ve doğrultusunda yüksek öğretime veya hem mesleğe hem de yüksek öğretime veya hayata ve iş alanlarına hazırlamaktır.

Bu görevler yerine getirilirken, öğrencilerin istekleri ve kabiliyetleriyle toplum ihtiyaçları arasında denge sağlanır (Karakuzu, 1985, s.181).

2001-2002 öğretim yılında; 2 637 genel ortaöğretim kurumunda 1 490 376 öğrenci öğrenim görmekte, 72 609 öğretmen görev yapmakta; 3 428 mesleki ve teknik ortaöğretim okulunda 821 895 öğrenci öğrenim görmekte, 66 176 öğretmen görev yapmaktadır (Milli Eğitim Bakanlığı, 2001, s. 137).

Milli Eğitim Bakanlığı'na 2002 hedeflerinden biri olan insan gücü-eğitim-istihdam dengesini sağlamak üzere mesleki-teknik eğitim sisteminin tüm ülkede yaygın ve etkili duruma getirilmesine destek olunacaktır. Bu bağlamda, ortaöğretim öğrencilerinin % 65'inin mesleki ve teknik eğitime, % 35'inin genel akademik eğitime yönelmeleri sağlanacaktır (Bostancıoğlu, 2001).

Genel ortaöğretimde öğrenime devam eden kız ve erkek öğrenci sayıları incelendiğinde aralarında çok büyük farklar olduğu görülmektedir. Bölgelere göre resmi ve özel genel orta öğretimde öğrenci sayılarına baktığımızda;

Doğu Anadolu Bölgesindeki 107 935 öğrencinin 68 910'u erkek, 39 025'i kızdır.

Güney Doğu Anadolu Bölgesindeki 123 597 öğrencinin 84 959'u erkek 38 638'i kızdır (Milli Eğitim Bakanlığı, 2001, s.139).

Yükseköğretim

Yükseköğretim; ortaöğretime dayalı, en az iki yıllık, yüksek öğrenim veren her kademedeki eğitim kurumlarının tümünü kapsar. Yükseköğretim kurumları; üniversite, fakülte, enstitü, yüksek okul, konservatuar, meslek yüksek okulu ile uygulama-araştırma merkezlerinden oluşmaktadır (Milli Eğitim Bakanlığı, 2001, s.154).

Milli Eğitim Temel Kanununa göre;

Madde 35 : Yükseköğretimin amaç ve görevleri, Milli Eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak;

1. Öğrencileri, ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde ve doğrultusunda yurdumuzun bilim politikasına ve toplumun yüksek seviyede ve çeşitli kademelerdeki insan gücü ihtiyaçlarına göre yetiştirmek;
2. Çeşitli kademelerde bilimsel öğretim yapmak;
3. Yurdumuzu ilgilendirenler başta olmak üzere, bütün bilimsel, teknik ve kültürel sorunları çözmek için bilimleri genişletip derinleştirecek inceleme ve araştırmalarda bulunmak;
4. Yurdumuzun türlü yönde ilerleme ve gelişmesini ilgilendiren bütün sorunları hükümet ve kurumlarla da elbirliği etmek suretiyle öğretim ve araştırma konusu yaparak sonuçlarını toplumun yararlanmasına sunmak ve hükümetçe istenecek inceleme ve araştırmaları sonuçlandırarak düşüncelerini bildirmek;
5. Araştırma ve incelemelerin sonuçlarını gösteren, bilim ve tekniğin ilerlemesini sağlayan her türlü yayınları yapmak;
6. Türk toplumunun genel seviyesini yükseltici ve kamuoyunu aydınlatıcı bilim verilerini sözle, yazıyla, halka yaymak ve yaygın eğitim hizmetlerinde bulunmaktır (Karakuzu, 1985, s. 182) .

Madde 38 : Yükseköğretim paralıdır. Başarılı olan fakat maddi imkanları elverişli olmayan öğrencilerin kayıt ücreti; imtihan harcı gibi her türlü öğretim giderleri burs, kredi, yatılılık ve benzeri yollarla sağlanır (Karakuzu, 1985, s.183).

Türkiye’de 2001- 2002 öğretim yılında 53’ü devlet üniversitesi, 23’ü vakıf üniversitesi olmak üzere 76 üniversite bulunmaktadır. Bu 76 üniversitede 1 211 937 öğrenci öğrenim görmektedir. Üniversite öğrencilerinin % 95.5’i devlet üniversitesine devam etmektedir (Milli Eğitim Bakanlığı, 2001, s.156).

Yaygın Eğitim

Toplumdaki hızlı değişmelere paralel olarak eğitimde de değişimler yaşanmaya başlamakta, asıl olanın okul eğitimi olduğu anlayışı da değişmektedir. Yaygın eğitim, örgün eğitim yanında veya dışında düzenlenen eğitim faaliyetlerinin tümünü kapsar (Başaran, 1996, s.102).

MEB, okul sisteminin amaçlarında, programlarında, yapılarında yeniden düzenlemeler yapmakta, sürekli eğitim bağlamında okul dışı öğrenme ve eğitim sistemini geliştirme ve yaygınlaştırma, yeniden yapılandırma çalışmalarına ağırlık kazandırmakta ve eğitimin odak noktasını örgün eğitimden sürekli eğitime kaydırmaktadır (Milli Eğitim Bakanlığı, 2001, s.158).

Milli Eğitim Temel Kanununda;

Madde 40 : Yaygın eğitimin özel amacı Milli Eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak, örgün eğitim sistemine hiç girmemiş yahut herhangi bir kademesinde bulunan veya bu kademedan çıkmış vatandaşlara, örgün eğitimin yanında veya dışında,

1. Okuma-yazma öğretmek, eksik eğitimlerini tamamlamaları için sürekli imkanları hazırlamak,
2. Çağımızın bilimsel, teknolojik, iktisadi, sosyal ve kültürel gelişmelerine uymalarını sağlayıcı eğitim imkanları hazırlamak,
3. Milli kültür değerlerimizi koruyucu, geliştirici, tanıtıcı, benimsetici nitelikte eğitim yapmak,
4. Toplu yaşama, dayanışma, yardımlaşma, birlikte çalışma ve örgütlenme anlayış ve alışkanlıkları kazandırmak,

5. İktisadi gücün artırılması için gerekli beslenme ve sağlıklı yaşama şekli ve usullerini benimsetmek,
6. Boş zamanları iyi bir şekilde değerlendirme ve kullanma alışkanlıkları kazandırmak,
7. Kısa süreli ve kademeli eğitim uygulayarak ekonomimizin gelişmesi doğrultusunda ve istihdam politikasına uygun meslekleri edinmelerini sağlayıcı imkanlar hazırlamak,
8. Çeşitli mesleklerde çalışmakta olanların hizmet içinde ve mesleklerinde gelişmeleri için gerekli bilgi ve becerileri kazandırmaktır.

Madde 42 : Genel , mesleki ve teknik yaygın eğitim alanında görev alan resmi, özel ve gönüllü kuruluşların çalışmaları arasındaki koordinasyon Milli Eğitim Bakanlığınca sağlanır (Karakuzu, 1985, s. 184).

Hizmet İçi Eğitim

Hizmet içi eğitim, özel ve tüzel kişilere ait işyerlerinde belirli bir maaş veya ücret karşılığı işe alınmış ve çalışmakta olan bireylerin görevleri ile ilgili gerekli bilgi, beceri ve tutumları kazanmalarını sağlamak üzere yapılan eğitimidir (Taymaz, 1992, s.3).

Çağımızda hizmet içi eğitime gereklilik duymayan, bu tür eğitimi yapmayan kuruluş yok gibidir. Kamu ve özel kesimlerdeki kuruluşlar hizmet içi eğitim için oldukça yüklü bütçeler yapmaktadır (Başaran, 1996, s.105).

Hizmet içi eğitimin genel amaçları sınırlı olmamakla birlikte aşağıda maddeler halinde sıralanmıştır:

1. Kurumda üretilen mal veya hizmetin nitelik ve niceliğini arttırmak.
2. Üretimde verimlilik ve kazancı arttırmak, kusurlu üretimi azaltmak.
3. Üretimin zamanında yapılmasını, malzeme ve enerji tasarrufunu sağlamak.
4. Üretim araçlarının yerinde kullanılmasını sağlamak, teknolojiyi uygulamak.
5. Gelişmelere ve yeniliklere uyumu sağlamak, üretim metotlarını geliştirmek.
6. İş kazalarını ve meslek hastalıklarını önlemek, iş güvenliğini sağlamak.
7. Personel arasında iletişim, ilişki ve koordinasyonu güçlendirmek.

8. Kurumda disiplin olaylarını, anlaşmazlıkları ve şikayetleri azaltmak.
9. Personeli tanımak, kaliteli iş gücü sağlamak ve kadrolaşmayı kolaylaştırmak.
10. Kontrol işlem ve yükünü azaltmak, rekabet gücü etkinliğini arttırmak.
11. Personelin güven duygusunu geliştirmek, güdülemek ve moralini yükseltmek.
12. Personele gerekli yeterlikleri kazandırmak, memnuniyet ve doyumunu sağlamak.
13. Yenilikleri yakından izlemek, personelin ortama uyumunu kolaylaştırmak.
14. Personel hareketliliğini önlemek, kurumda yer değiştirme ve yükselme imkanını sağlamak.
15. Personelin işinde başarısını, değerini ve saygınlığını arttırmak (Taymaz, 1992, ss.5-6).

1990'lardan beri dünyada uygulanmakta olan yeni kalkınma anlayışı artık ekonomik başarılarla yetinmemekte, ülke insanların yaşadığı diğer yoksunlukların azaltılmasına yönelik girişimlerinde öncelikle ele alınmasını gerektirmektedir. Bu nedenle ülkelerin gelişme düzeyi yalnızca ekonomik göstergelerle değil okur yazarlık oranı ve ortalama ömür gibi faktörlerle birlikte ifade edilmektedir.

Bu küresel bakış içinde, Türkiye'de eğitim ve sağlık hizmetlerinin önemi her geçen gün daha da artmaktadır. Bireylerin yaşadığı yoksunlukların azalması sanayileşmeyle birlikte eğitim olanaklarının da artması ve iyileştirilmesiyle mümkün olabilecektir. Herkesin gücü oranında, özellikle eğitim alanına destek olarak bu olanakların arttırılması ve iyileştirilmesi günümüzde büyük önem taşımaktadır

Özellikle gelişmekte olan ülkeler gönüllü kuruluşları sayesinde, eğitim, sağlık gibi konularda eksiklerini kapatabilirler, devletin giremediği veya ulaşamadığı veya yeterli olarak ilgilenemediği kesimlerin veya konuların üzerine giderek bu boşluğu doldurabilirler (Nazlıoğlu, 1994, s.31).

Sivil toplum kuruluşlarının sayıları ve çalışmaları 90'lı yıllarla birlikte artarak ülke gündemine yerleşmiş, etkinlikleri ile ilgili haberler basında daha fazla yer almaya başlamıştır. Ancak araştırmacı tarafından, sivil toplum kuruluşlarının eğitime yapmış olduğu katkıları ortaya çıkaracak bilimsel çalışmaya ulaşılamamıştır. Bu katkıların

nitelik ve nicelik olarak ortaya çıkarılması bu araştırmanın temel problemini oluşturmaktadır.

Amaç

Bu araştırmanın genel amacı İstanbul'da eğitim amaçlı olarak kurulan ve faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşlarının eğitime yaptıkları katkıları belirlemektir. Bu genel amacı gerçekleştirmek için aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

1. Sivil toplum kuruluşlarının okul öncesi eğitime yaptıkları katkılar nelerdir?
2. Sivil toplum kuruluşların ilköğretime yaptıkları katkılar nelerdir?
3. Sivil toplum kuruluşlarının ortaöğretime yaptıkları katkılar nelerdir?
4. Sivil toplum kuruluşlarının yükseköğretime yaptıkları katkılar nelerdir?
5. Sivil toplum kuruluşlarının yetişkin eğitime yaptıkları katkılar nelerdir?

Araştırmanın Önemi

Ülkemiz eğitim sistemine baktığımızda şartların her gün daha fazla ağırlaştığını görmekteyiz. Bütçeden ayrılan pay sistemin sorunlarını çözememekte, her yıl artan öğrenci sayısı karşısında okul binaları, derslikler ve öğretmenler sayıca yetersiz kalmaktadır. Bu gerçekleri gören sivil toplum kuruluşları eğitim sistemine değişik yollarla katkıda bulunmaya başlamışlardır.

Bu araştırma; sivil toplum kuruluşlarının eğitime yapmış oldukları katkılar ve sivil katılımın ülkemizin eğitim sorununun çözümünde üçüncü bir sektör olarak yer aldığını göstermesi açısından önemlidir.

Sayıtlar

Bu araştırmada araştırmaya katılan sivil toplum kuruluşu yetkilileri görüşme sorularına samimi ve içten cevap vermişlerdir.

Sınırlıklar

1. Bu araştırma İstanbul ilindeki eğitim amaçlı olarak kurulan ve 2002 yılında faaliyet gösteren 80 sivil toplum kuruluşu ile sınırlıdır.

2. Bu araştırmada; sivil toplum kuruluşlarının okulöncesi eğitim, ilköğretim, ortaöğretim, ve yükseköğretime yaptıkları katkılar burs, maddi ve ayni yardımlar; bina, tesis, donanımlar; eğitime destek programları ile ilgili projeler; yetişkin eğitime

yaptıkları katkılar, okuma yazma eğitimi, el becerileri ve meslek kazandırma eğitimi, sosyal haklar, sağlık, genel kültür eğitimi ile ilgili program ve projelerle sınırlıdır.

Tanımlar

Sivil Toplum Kuruluşları (STK): Toplum yararına çalışan, demokrasinin gelişmesine katkıda bulunan, kar amacı gütmeyen devlet dışı kuruluşlardır.

Non – Governmental Organization (NGO): Devlet dışı yada hükümet dışı örgütlerin uluslararası yazımdaki adlandırılmasıdır.

Kısaltmalar

AÇEV: Anne Çocuk Eğitim Vakfı

AÇEP: Anne Çocuk Eğitim Programı

AÇOK: Anadolu Çocukları Okuyor

BADEP: Baba Destek Programı

ÇEP: Çocuk Eğitim Programı

ÇYDD: Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği

HEM: Halk Eğitim Merkezi

İYOP: İşlevsel Yetişkin Okuryazarlığı Programı

KDE: Kolaylaştırılmış Dil Eğitimi

KOYE: Kolaylaştırılmış Okuma Yazma Eğitimi

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

MESOT: Mesleki Sohbet Toplantıları

OKADPDR: Okullarda Acil Durum Psikolojik Destek Projesi

OVÇEP: Okul Öncesi Veli Çocuk Eğitimi Programı

PİO: Pansiyonlu İlköğretim Okulu

SHÇEK: Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu

STÖ: Sivil Toplum Örgütleri

TOÇEV: Tüvana Okuma İstekli Çocuk Eğitim Vakfı

YİBO: Yatılı İlköğretim Bölge Okulu

YÖRET Vakfı: Yüksek Öğrenimde Rehberliği Tanıtma ve Rehber Yetiştirme

Vakfı

ZEP: Zihinsel Eğitim Programı

BÖLÜM II

Sivil Toplum Kuruluşları Konusunda Yapılmış Çalışmalar

Araştırmanın bu bölümünde sivil toplum kuruluşları konusunda yapılan araştırmalar, konferanslar, sempozyumlar, kongreler ile ilgili bilgilere yer verilmektedir.

Gelişen sivil toplum bilincine paralel olarak günümüzde Sivil Toplum Kuruluşları ile ilgili yapılan çalışmalarda da artış görülmektedir.

Sivil toplum konusunda sivil toplum kuruluşları tarafından bir çok konferans ve sempozyum düzenlenmiştir. Bunlar; Türkiye Üçüncü Sektör Vakfı Üçüncü Sektör Konferansı, 1994, Ankara; Türkiye Çevre Vakfı Gönüllü Kuruluşlar Toplantısı, 22 Şubat 1994, Ankara ve Gönüllü Kuruluşlar Konferansı, 28-29 Mart 1995, Ankara; çeşitli sivil toplum kuruluşlarının birlikte düzenledikleri Türkiye’ de Sivil Toplum Kuruluşları Sempozyumu, 16-17 Aralık 1994, İstanbul; “Küçülen Dünyamızda Büyüyen Sivil Toplum” Sivil Toplum Kuruluşları ve Yurt Dışı İlişkiler Sempozyumu, 23-24 Haziran 1995, İstanbul; Sivil Toplum Kuruluşları Arasındaki İletişim Sorunları ve Çözümleri Sempozyumu, 7-8-9 Aralık 1995, İstanbul; “Avrupa Birliği’ne Adaylık Sürecinde Dernekler ve Vakıflar” Türkiye Üçüncü Sektör III. Ulusal Konferansı, 6 Haziran 2001, İstanbul; 10. Ulusal Kalite Kongresi “Sivil Toplum Kuruluşları ve İyi Yönetişim, 13-14-15 Kasım 2001, İstanbul.

Baloğlu (1994) tarafından hazırlanan Türkiye Üçüncü Sektör Raporu’nda Türkiye Üçüncü Sektörünün sorunları ve çözüm önerileri ele alınmıştır. Rapor beş bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm, yurt içinde ve yurt dışında üçüncü sektör hareketinin önemine ayrılmış ve üçüncü sektörün genel amaç ve ilkeleri incelenmiştir. İkinci bölümde vakıflara, derneklere ve uluslararası Hükümet Dışı Örgütlerle ilişkilere özgü sorunlar üç ayrı alt bölümde incelenmiştir. Üçüncü bölümde vakıflar ve dernekler ile ilgili sorunlar iki alt bölümde incelenmiştir. Dördüncü bölümde üçüncü sektörün ulusal düzeyde örgütlenmesi ile ilgili olarak Türkiye Üçüncü Sektör Vakfı’nın genel amaç ve temel ilkeleri, hedefleri açıklanmıştır. Son bölümde önerilere yer verilmiştir.

Yücekök ve diğerleri (1998) tarafından Tanzimattan Günümüze İstanbul'da Sivil Toplum Kuruluşları adlı çalışmada 19. yüzyıl Osmanlı toplumundan 1996 Türkiye'sine İstanbul'daki sivil toplum örgütlerinin gelişiminin toplumsal aşamaları ve süreçleri, dernekler 14 kategori üzerinden tasnif edilerek 1856-1945, 1946-1971 ve 1972-1996 yılları arasında incelenmiştir.

Gönel'in (1998) "Önde Gelen STK'lar" adlı çalışmasında önde gelen sivil toplum kuruluşlarının genel yapısı, kuruluş amaçları ve etkinlikleri, yönetim, örgütlenmeleri, yayıncılık ve enformasyon hizmetleri, mali göstergeleri, teknik donanım ve sahip oldukları işletmeler; hukuki statülerine, illere, A (belli başlı STK'lar) ve B (daha az etkin STK'lar) alt gruplarına, dikey örgütlenmedeki yerlerine (üst, alt, bağımsız STK), örgütlenme ölçeğine (ulusal, yerel), kuruluş yıllarına göre incelenmiştir.

Toksoy'un (2000) "17 Ağustos 1999 Marmara Depremi Sonrasında Sivil Toplum Kuruluşlarının Rolü" adlı çalışmasında sivil toplum kuruluşlarının genel anlamda toplumsal yapı içerisindeki rolünün değerlendirilmesinin yanı sıra, depremde sonra yaşamın yeniden üretilmesinde oynadıkları rolü ve depremzedelerin hayatında ne anlam ifade ettiklerini incelemek üzere bir saha araştırması yapılmıştır. Sivil toplum kuruluşlarının depremde sonraki ilk birkaç ay yürüttükleri faaliyetlerle, depremzedelerin sorunları konusunda kolaylaştırıcı ve destekleyici rolleri araştırılmıştır. Bu kuruluşların belirli bir süre geçmesinden sonra depremzedelerin gündelik yaşam pratiklerinde, kendi sorunları etrafında birleşme ve örgütlü yapılar oluşturma becerileri üzerinde etkileri değerlendirilmiştir.

Sohbet'in (1999) "Sivil Toplum Örgütlerinin Son Beş Yılda Yaptığı Sağlık Eğitim Çalışmalarının Değerlendirilmesi" adlı çalışmasında Türkiye'de sağlıkla ilgili alanda çalışan 176 sivil toplum örgütünün yaptığı sağlık eğitimlerinin özellikleri incelenmiş ve bu eğitimlerle sivil toplum örgütlerinin sağlığı koruma, geliştirme yanında, hastaların kaliteli yaşamalarını sağlamayı amaçladıkları saptanmıştır.

Küçük'ün (1999) "İnsan Hakları ve Demokrasi Eğitiminde Sivil Toplum Örgütlerinin Rolü (İnsan Hakları Derneği ve MAZLUM-DER Örnekleri)" adlı çalışmasının genel amacı sivil toplum örgütlerinin insan hakları ve demokrasi eğitimi konusunda yüklenebileceği işlevleri, İnsan Hakları Derneği ve Mazlumlarla Dayanışma Derneği'nin etkinliklerinden ve bu etkinliklerin hem dernek üyelerine, hem de derneklerle üyelik bağlantısı içinde bulunmayan yurttaşlara yansımalarından yola

çıkarak çözümlmek; insan hakları ve demokrasi eğitiminin gerçekleştirilmesine katkıları bakımından halk eğitimine sundukları olanakları ortaya çıkarmak olmuştur.

Johns Hopkins Üniversitesi (1994) Sivil Toplum Araştırmaları Merkezi tarafından İngiltere, Fransa, Almanya ve İtalya'yı kapsayan gönüllü kuruluşların ekonomiye katkısını ortaya çıkarmak amacıyla yapılan Mukayeseli Kar Amacı Gütmeyen Sektör Projesi araştırmasının sonuçları şöyledir:

Araştırma Almanya'da sektörün, toplam istihdamın % 3,7'sini, toplam hizmet sektörü istihdamının % 10'unu oluşturduğunu ortaya çıkarmıştır. Toplam istihdam gücü 1 000 000 kişiden oluşmaktadır. Kar amacını gütmeyen sektör özellikle sağlık alanında önemlidir; hastanede ayakta tedavi görenler sektör tarafından tedavi edilenlerin % 40'ını, yatarak tedavi olanların % 60'ını karşılamaktadır. Fransa'da sektörün toplam istihdamın % 4,2'sini, toplam hizmet sektörü istihdamın % 10'unu oluşturduğunu ortaya çıkarmıştır. Kamu yararına çalışan kuruluşlar, yatılı hastaların yarısından fazlasını, ilk ve orta okul öğrencilerinin ise % 20'sinin bakımını üstlenmiş bulunmaktadır. Toplam istihdam gücü 800 000 kişiden oluşmaktadır. İtalya'da toplam istihdamın % 2'sini, toplam hizmet istihdamının % 5'ten fazlasını oluşturduğunu ortaya çıkarmıştır. Toplam istihdam gücü 400 000 kişiden oluşmaktadır. Çocuk yuvalarının % 20'si ve yatılı bakım isteyenlerin % 40'ı kar amacı gütmeyen kuruluşlarca üstlenilmiş bulunmaktadır. İngiltere'de toplam istihdamın % 4'ünü, toplam hizmet sektörü istihdamının % 9'dan fazlasını oluşturduğunu ortaya çıkarmıştır. Toplam istihdam gücü 900 000 kişiden oluşmaktadır. Kolejlerin tümü ilk ve orta okulların ise % 22'si kar amacı gütmeyen kuruluşlarca yönetilmektedir. Rakamların sağlanabildiği Fransa ve Almanya'da 1980-1990 arası on yıl içinde Fransa'da yedi iş imkanından biri, Almanya'da ise sekiz ya da dokuz işten her birini sektör yaratmıştır (Türkiye Üçüncü Sektör Vakfı, 2000, s.6).

Aynı proje kapsamında 26 ülkede yapılan başka bir araştırmada ise; bu ülkelerde sektörde 31 milyon kişinin tam zamanlı olarak çalıştığını; bunun işgücünün % 7'sini veya her 14 çalışanın 1'ini ve hizmet sektöründeki her 8 çalışanın 1'ini oluşturduğunu ortaya çıkarmıştır (Baloğlu ve Ceylanoğlu, 2001, s.118).

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örneklem, verilerin toplanması, verilerin çözümlenmesi ve yorumlanması yer almaktadır.

Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. İstanbul İlinde eğitim amaçlı olarak kurulan ve faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşlarının eğitime yapmış oldukları katkıları ortaya çıkarmak amaçlanmıştır.

Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Bu araştırmanın çalışma evrenini İstanbul ilinde eğitim amaçlı olarak kurulan ve 2002 yılında faaliyet gösteren 80 sivil toplum kuruluşu oluşturmaktadır.

Araştırmanın çalışma evreninin belirlenmesi için Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, Sivil Toplum Kuruluşları Rehberi; Türkiye Çevre Vakfı, Türkiye Gönüllü Kuruluşlar Rehberi; Afete Karşı Sivil Koordinasyon, Sivil Toplum Kuruluşları Rehberinde yer alan sivil toplum kuruluşlarının amaçları ve gerçekleştirdikleri çalışmalar incelenerek, İstanbul ilinde eğitim amaçlı olarak kurulan sivil toplum kuruluşları belirlenmiştir.

Belirlenen sivil toplum kuruluşları ile telefon görüşmeleri yapılarak çalışmaları ile ilgili ön bilgiler alınmıştır. Görüşmeler sonucunda 9 sivil toplum kuruluşu yöneticisi eğitimle ilgili faaliyetlerinin olmadığını söylemişlerdir. Bu kuruluşlar araştırmadan çıkartılarak araştırmanın çalışma evrenini 80 sivil toplum kuruluşu oluşturmuştur (EK 1). Bu araştırma, araştırmacı ile yüz yüze görüşmeyi kabul eden 40 sivil toplum kuruluşunun görüşleri alınarak gerçekleştirilmiştir (EK 2).

Veriler ve Toplanması

Bu araştırmada veriler belgesel taramalar ve görüşmeler sonucunda toplanmıştır. Araştırmaya yönelik olarak veri toplama çalışmaları sırasında öncelikle araştırma konusuna yönelik olarak yapılan çalışmalar toplanmış ve incelenmiştir.

Araştırmayla ilgili kaynak tarama çalışmaları sonucunda elde edilen bulgularla araştırmanın kuramsal yapısı oluşturulmuştur.

Görüşmeler; telefonla randevu alınarak, araştırmacının kendisi tarafından, sivil toplum kuruluşlarının yönetici, proje koordinatörleri, eğitim ve iletişim sorumluları ile yapılmıştır.

Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması

Görüşmeler sonucunda toplanan veriler değerlendirilerek sivil toplum kuruluşlarının ad, adres, telefon numarası, e-mail adresi, web adresi bilgileri listelenerek ekler bölümünde verilmiştir. Sivil toplum kuruluşlarının okulöncesi eğitim, ilköğretim, ortaöğretim, yükseköğretim ve yetişkin eğitime yaptıkları katkılar raporlaştırılarak sunulmuştur.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

Araştırmanın bu bölümünde toplanan veriler sonucunda elde edilen bulgularla bu bulgulara ilişkin yorumlar yer almaktadır.

Sivil Toplum Kuruluşlarının Okulöncesi Eğitime Yaptıkları Katkılar

Araştırmaya katılan sivil toplum kuruluşlarından Anne Çocuk Eğitim Vakfı, Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği, Kadın Emekini Değerlendirme Vakfı, Kadınlarla Dayanışma Vakfı, Köy Öğretmenleriyle Haberleşme ve Yardımlaşma Derneği, Uluslararası Lions Kulüpleri T Federasyonu okul öncesi eğitime katkıda bulunmaktadır.

Anne Çocuk Eğitim Vakfı

Türkiye’de erken çocukluk eğitimi ile yetişkin eğitimi hizmetlerinin yaygınlaştırılması ve niteliklerinin artırılması için, yatırımlar yapılması, programlar hazırlanması, kurumlar yaratılması ve öğretmenler yetiştirilmesi gerekmektedir. Anne Çocuk Eğitim Vakfı (AÇEV); bu vazgeçilmez yatırımların devletin temel görevi olduğu kadar sivil toplumun da sorumluluğunda olduğu inancıyla 1993 yılında bilimsel çalışmaların ışığında kurulmuştur(Anne Çocuk Eğitim Vakfı).

AÇEV, çocuğun ve onu yetiştirenlerin kendi potansiyellerini geliştirme ve eğitim haklarının gözetilme ve kullanılma koşullarının sağlanması amacıyla verdiği eğitim hizmetlerinin yaygınlaştırılması, farklı modellerle tüm kesimlere ulaşması ve okul öncesi eğitimin temel eğitimin ayrılmaz bir parçası olarak sistemleşmesi için giriştiği mücadeleye devam ederken, diğer yandan eğitim alanında toplumun beklenti ve sorunlarına yanıt oluşturacak yeni programların hazırlıklarını yapıyor, araştırmalarını yürütüyor (Anne Çocuk Eğitim Vakfı,1999 b, s.2).

Yeni hedeflerin belirlenmesi ve hizmet alanının genişletilebilmesi amacıyla 1999 yılında değişik üniversitelerin bilim adamlarından oluşan AÇEV Bilim Kurulu

kurulmuştur. 2002 yılında AÇEV Bilim Kurulu çalışmalarına 17 üyesi ile devam etmektedir.

Anne Çocuk Eğitim Programı.- Türkiye’de okulöncesi çağıdaki çocukların sadece % 14’ü okulöncesi eğitimden yararlanabiliyor. Bu oran, Pakistan Bangladeş ve Zimbabwae gibi gelişmekte olan ülkelerin çok gerisinde(Anne Çocuk Eğitim Vakfı) . Türkiye’de okulöncesi eğitimde uygulanan programlar sadece kurum merkezlidir. Ev merkezli okulöncesi eğitim programı bulunmamaktadır. Kurum merkezli programlar da büyük bir ölçüde özel ve yüksek ücretli olduğundan, okulöncesi devrede en çok ihtiyacı olan kitleye en az, ihtiyacı en az olan kitleye de çok hizmet götürmektedir. Tüm bunların yanı sıra yurdumuzda kurumsal olan okulöncesi eğitim programları çocuğu kendi bünyesi içine alıp eğittiği için aileye çok az hatta hiç ulaşamamaktadır. Erken yaşlarda uygulanan ve aileyi de içine alan okulöncesi eğitim programları hem Türkiye’de büyük eksiklikler içinde olan okulöncesi eğitime yardımcı olmakta hem de çocuğun yaşadığı doğal ortam olan ailede olumlu değişiklikler yaparak çocuktaki gelişimin sürekli ve kalıcı olmasına katkıda bulunmaktadır. Anne Çocuk Eğitim Programının amacı özellikle çok elverişli olmayan şartlarda yaşayan ‘risk altındaki’ çocukların çok yönlü gelişmesini sağlamak için onların çevresini desteklemek, özellikle de annenin eğitici potansiyelini (rolünü) gerçekleştirmektedir. Bu programla; çocuğun çok yönlü gelişmesi için yani zihinsel becerilerini, yaratıcılığını, yeteneklerini, bilgisini arttırmak ve duygusal, sosyal, ahlaksal, bedensel açıdan olumlu gelişmesini sağlayacak bir ortam oluşturmak için annenin eğitimi ve desteklenmesi amaçlanmaktadır.

Anne Çocuk Eğitim Programının işleyişi ve uygulanması ile ilgili olarak aşağıdaki bilgilere ulaşılmıştır (Bekman, 2000, s.27-35).

Bu programın üç ana boyutu vardır. Bunlar; çocuğun bilişsel gelişimini destekleyecek Zihinsel Eğitim Programı (ZEP), anneleri çocuğun gelişiminin bütün yönleriyle ilgili olarak duyarlılaştıracak Anne Destek Programı ve anneleri üreme sağlığı ve aile planlaması konularında duyarlılaştıracak Üreme Sağlığı ve Aile Planlaması Programıdır.

Zihinsel Eğitim Programının temel amacı, çocuğun okul öncesi sözel ve sayısal becerilerini harekete geçirerek onu okula hazırlamaktır. Zihinsel Eğitim Programı’nda 25 çalışma formu bulunmaktadır. Her çalışma formu anneler tarafından çocuklarıyla

birlikte her gün yapılacak çeşitli alıştırmalar içermekte, tamamlama süresi de her gün için yaklaşık olarak 15 ile 20 dakika olmaktadır. Bir haftalık çalışma kitabında 20-25 sayfa alıştırmaları bulunmaktadır. Alıştırmalar; el göz koordinasyonu, duyuşsal ayırım yeteneği, okul öncesi sözel (harflerin tanınması, harflerin seslerinin tanınması) ve sayısal (rakamların tanınması, toplama ve çıkarma) beceriler, dil gelişimi, sınıflandırma, sıralama ve kavram oluşumu (yön, boyut, mekan), renk ve biçimlerin öğrenilmesi, problem çözme becerileri ve genel yetenek alanlarını içermektedir.

Programda, çalışma formlarına ek olarak 8 hikaye kitabı bulunmaktadır. Bu kitaplar; dinleyerek anlama, sözel ifade, kelime hazinesi, soru cevap etkinlikleri ve muhakeme için kullanılmaktadır. Okuma yazma bilgisinin resimli kitaplar ve okuma materyallerinin kullanıldığı etkinlikler sırasındaki anne-çocuk etkileşiminden kaynaklandığı düşünülerek, yetişkinle birlikte kitap okuma etkinliklerine özel olarak yer verilmektedir.

Anne Destek Programı; annenin çocuğun bilişsel, sosyal ve duygusal gelişimine duyarlılığını arttırmayı ve anneye çocuğun gelişimini destekleyici bir ev ortamı hazırlama konusunda yardımcı olmayı amaçlamaktadır. Programda; çocuk sağlığı, beslenme, bilişsel, sosyal ve fiziksel gelişim alanlarındaki gelişimsel özellikler, yaratıcı oyun etkinlikleri ve oyunun önemi konuları yer almaktadır. Disiplin, olumsuz davranışları değiştirme yöntemleri, anne-çocuk etkileşimi ve iletişim konuları bulunmaktadır; ayrıca duyguları ifade etme, dinleme ve çocuğun kabul edilmesi üzerinde de odaklanmaktadır. Anne ve babayı tutarlı ve olumlu bir anne-çocuk etkileşimi konusunda desteklemeyi hedefleyen bu program eşle olan ilişkilere ve diğer insan ilişkilerine de yer vermektedir. Bazı toplantılar da, annelerin bir kadın ve anne olmaya ait duygularını anlatmalarına ayrılmaktadır. Yapılan grup tartışmaları anneleri yeterlilik, yararlılık ve özgüven duygularını geliştirmek konusunda destekleyerek olumlu bir benlik kavramı geliştirmeleri için cesaretlendirmektedir.

Üreme Sağlığı ve Aile Planlaması Programı 23 farklı konudan oluşturulmuştur. Birinci bölüm üreme sağlığının önemi ve onu etkileyen faktörleri (üreme sisteminin basit hastalıklarının önlenmesi, sağlıklı gebelik, güvenli annelik gibi) içeren on dört konuyu kapsamakta; ikinci bölümde ise dokuz ayrı toplantıda aile planlamasının değişik yöntemleri tartışılmaktadır.

Programın uygulama süresi 25 hafta olup, anneler halk eğitimi merkezlerindeki grup toplantılarına haftada bir kez katılmaktadırlar. Toplantılar Anne Çocuk Eğitim Vakfı uzmanları tarafından programla ilgili eğitilmiş olan MEB Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğünün öğretmenlerince yürütülmektedir.

Toplantıların ilk bölümünde bir buçuk saat boyunca daha önceden saptanmış olan Anne Destek Programı'nın o günkü konusu tartışılmaktadır. Grup toplantılarına anneler etkin olarak katılmakta, soru sormakta, fikirlerini ifade etmekte ve deneyimlerini paylaşmaktadırlar. Her toplantıdan sonra evde uygulanacak grup kararları alınmakta; bir sonraki toplantıda kararların sonuçları yeniden değerlendirilerek yeni kararlar alınabilmektedir.

Toplantının ikinci bölümü; Üreme Sağlığı ve Aile Planlaması Programı'nın tartışılmasına ayrılmakta ve on beş dakika sürmektedir. Burada temel amaç bir grup kapsamında bilgi aktarılması yoluyla annelerin deneyimlerini paylaşmaları; aile planlaması ve üreme sağlığı konusunda diğerlerinin deneyimlerini öğrenmelerini sağlamaktır.

Toplantının üçüncü bölümü annelerin Zihinsel Eğitim Programı'nın alıştırmalarını rol yapma yoluyla öğrenmelerine ayrılmaktadır. Beş-altı kişiden oluşan her anne grubunda programın doğru olarak yürütülmesinden sorumlu olan bir yardımcı (annelerden biri) bulunmakta; her anneye hem anne hem çocuk rolü verilerek etkinliklerin öğrenilmesi için olanak verilmektedir. Bu bölümle birlikte toplantının tamamı yaklaşık üç saat sürmektedir.

Bu program 1991-1992 eğitim yılında başlatılarak Dünya Bankası desteği ile ülke geneline yaygınlaştırılmıştır. 1992-2002 tarihleri arasında 61 166 anne, 61 166 çocuk olmak üzere 122 332 kişiye ulaşılmıştır. Son dört yılın sayısal verileri incelendiğinde ulaşılan çocuk sayısının yıl ortalamasının 9 500 olduğu görülmektedir. Sonuç olarak AÇEP ülkemizin çok gerilerde kaldığı okulöncesi eğitim konusunda özellikle en çok ihtiyacı olan kesime ulaşmayı hedefleyen bilimsel temelli bir program olarak uygulanmaya devam etmektedir.

Okulöncesi Veli Çocuk Eğitim Programı.- Sosyal ve ekonomik eşitsizliklerin çocukların gelişimleri üzerindeki olumsuz etkisinin Anne Çocuk Eğitim Programı sayesinde üstesinden gelindiğini ve her çocuğun eşit bir başlangıç yapma fırsatını elde

ettiğini göstermesi Anne Çocuk Eğitim Vakfı ile MEB Okulöncesi Eğitim Genel Müdürlüğü'nü hızla yaygınlaşan anasınıflarında da benzeri etkili ve faydalı bir çalışmada bir araya getirmiştir. MEB Okulöncesi Eğitim Genel Müdürlüğü'nün önerisi ile anasınıfı programının 'okumaya hazırlık' bölümü çerçevesinde uygulanmak üzere Anne Çocuk Eğitim Vakfı tarafından temeli Anne Çocuk Eğitim Programına dayandırılacak olan yeni bir program hazırlanmasına ve 1999-2000 öğretim yılında anasınıfı öğretmenleriyle birlikte bir pilot uygulamayla, bu uygulamaya ilişkin etkinlik araştırmasının yapılmasına karar verilmiş ve bu amaçla bir protokol imzalanmıştır. Söz konusu protokol çerçevesinde anasınıfı çocuklarını, içinde bulundukları iki ortam olan okul ve evde destekleyerek onların çok yönlü gelişimlerini hedefleyen Okulöncesi Veli Çocuk Eğitim Programı (OVÇEP) uygulanmaya başlanmıştır. Bu programın iki ana temel amaç üzerine oturması tasarlanmıştır.

Birinci amaç, sınıf içerisinde yapılan okuma- yazma hazırlık çalışmalarına destek olmaktır. Bu amaçla, okuma yazmaya hazırlık çalışmaları sırasında anasınıfı öğretmenlerinin çocuklarla günlük olarak uygulayabileceği, çocukların okula sistematik bir biçimde hazırlanmasını sağlayacak Çocuk Eğitim Programı (ÇEP) formları geliştirilmiştir. Bu formlar 28 hafta boyunca sınıfta " okuma yazmaya hazırlık" saatlerinde çocuklarla uygulanmaktadır.

İkinci amaç ise, okul aile işbirliğini güçlendirmeye dayanmaktadır. Bu amacı gerçekleştirmek için iki tür faaliyet hazırlanmıştır:

Bunlardan ilki anasınıfı öğretmenlerinin sınıflarda uygulayacağı ÇEP formlarına benzer çalışmaların evde uygulanmasına dayandırılan ev ÇEP formlarıdır. Sınıfta uygulanan ÇEP formlarına paralel, okuma-yazma öncesi becerileri hedefleyen 25 haftalık ev ÇEP formları ve birlikte kullanılmak üzere 8 adet hikaye kitabı ve geometrik şekillerden oluşan bir set oluşturulmuştur. Böylece aileler, öğretmenlerin sınıfta çocuklarda geliştirmeye çalıştığı becerileri desteklemektedirler. Ailelerin evde öğretmenlerin yaptığı çalışmalara benzer faaliyetleri yürütmesi; okul ile ailenin yakınlaşmasını, ailelerin öğretmenlerin çalışmalarına daha duyarlı olmasını, öğretmenin ise evde yapılan eğitimden haberdar olmasını sağlamaktadır.

İkincisi okul-aile işbirliğini güçlendirmeye dayalı bir çalışma olan Veli Destek Programı'dır. Bu programın temeli anasınıfı öğretmenlerinin velileri ile ayda bir yapacakları toplantılara dayanmaktadır. Bu toplantıların amacı; velileri çocuk gelişimi,

eğitimi, disiplini, ders çalışma alışkanlıkları gibi konularda bilinçlendirmektir. Böylece onların çocuklarının gelişiminde daha etkili ve yapıcı olmalarını sağlamaktır. Bu programda veliler ile her ay belli bir konu tartışma şeklinde işlenmektedir. Bu toplantılar aynı zamanda büyük ölçüde öğretmen ve velilerin yakınlaşmasını; aralarında bir iletişim bağının kurulmasını, çocukların çok yönlü gelişimini desteklemek için birlikte çalışma ortamının oluşturulmasını da hedeflemektedir. Veli Destek Programı aşağıdaki konuları içeren sekiz toplantıdan oluşmaktadır.

Program tanıtımı ve gelişim özellikleri

Gelişim ve aile tutumları I

Gelişim ve aile tutumları II

Aile-çocuk ilişkileri / olumsuz disiplin yöntemleri

Olumlu disiplin yöntemleri

Annenin kendini duyurması / ben dili

Etkin dinleme

Ders çalışma alışkanlıkları

Ayrıca Veli Destek Programı konularında işlenen konuların ve çocuk gelişimi, eğitimi, disiplini, sağlığı ile ilgili önemli; ancak toplantılarda zaman darlığı nedeni ile işlenemeyen konuların kısa birer özetleri hazırlanarak, her hafta eve gönderilen ev ÇEP'lerine dahil edilmiştir. Böylece veliler hem toplantılarda tartıştıkları konuların kısa birer özetini hem de çocukları ile ilgili olarak ihtiyaç duyabilecekleri yararlı, farklı bilgileri içeren birer kaynak sahibi olabilmektedirler.

Bu program ile 1999-2002 yılları arasında 5 808 çocuk, 5 808 veli olmak üzere toplam 11 616 kişiye ulaşılmıştır.

Benimle Oynar mısın?.- 2002 yılında, daha fazla ihtiyaç sahibine ulaşabilmek amacıyla; Türkiye Radyo Televizyon Kurumu ile işbirliği yapılarak Anne Çocuk Eğitim Programı televizyona uyarlanarak "Benimle Oynar mısın?" adlı bir program oluşturulmuştur. Program 2001-2002 eğitim öğretim yılından itibaren günde iki kez olmak üzere TRT 1 ekranlarında yayınlanmaya başlamıştır. Bu proje sayesinde, okul öncesi yaş grubundaki çocuklara ve anne-babalarına AÇEV'in erken çocukluk ve yetişkin eğitimi konusunda edindiği tecrübe ve geliştirdiği uzmanlık, televizyon yolu ile sunulabilmektedir. Programın ilk 65 bölümü 2002 yılının ilk yarısında yayına girmiş ve

ikinci 65 bölümün yayına girebilmesi için çalışmalar sürdürülmektedir. Bu televizyon programı hem çocukların zihinsel, fiziksel, sosyal ve duygusal gelişimini desteklemeyi hem de anne-babaları bilinçlendirmeyi hedeflediğinden, diğer çocuk programlarına bir alternatif sunmakta ve AÇEV'in daha geniş kitlelere ulaşmasını sağlamaktadır.

Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği

1989 yılında kurulan derneğin amacı, Kemalizm-Atatürk devrim ve ilkeleri ile gerçekleşmiş olan hakların korunması, geliştirilmesi, yaygınlaştırılması ve çağdaş eğitim yolu ile çağdaş insan ve çağdaş topluma ulaşılmasıdır (Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği, 1998, s.2). 16 üye ile kurulan Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği bugün 98 şubeli ve 16 740 üyeli büyük bir kurum haline geldi (Saylan, 2002, s.1).

Dernek okulöncesi eğitime katkılarını Erken Çocukluk Gelişimini Destekleme Projeleri kapsamında aşağıda yer alan projelerle gerçekleştirmektedir.

Ana Sınıfları Açılım Projesi.- Okulöncesi eğitimi geliştirme amaçlı bu projede, tam donanımlı bir anasınıfı açılması için bağış bulunmakta ve bağışı yapan şahıs veya kurumun adı da bu ana okuluna verilmektedir. 2002 yılına kadar, ilköğretim okullarında açılan anasınıflarının sayısı 35'e ulaşmıştır. Yeni anasınıflarının açılması için çalışmalar sürdürülmektedir.

ÇYDD Tarafından açılan 35 anasınıfı ve açıldıkları yerler:

- Ağrı-Doğubeyazıt
- Ağrı-Hamur
- Ağrı-Taşlıçay
- Ardahan-Göle
- Ardahan-Çıldır
- Batman-Hasankeyf
- Bayburt-Demirözü
- Erzurum-Aşkale
- Hakkari-Merkez 4
- Hakkari-Çukurca
- Kars -Digor, 4

- Kars-Sarıkamış
- Mardin-Merkez
- Niğde-Ulukışla
- Siirt-Merkez
- Siirt-Eruh
- Şanlı Urfa-Hilvan
- Yalova – Kız Meslek Lisesi Anasınıfları,3
- Van-Gevaş
- Van-Edremit
- Van-Saray
- Batman

Yaz Ana Okulları Projesi.- Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu (SHÇEK) ile işbirliği içinde kırsal alandan İstanbul'a getirilerek eğitilen anaokulu öğretmenlerinin katılımı ile 2000 yılında Hakkari, Batman, Van, Muş ve Bingöl'de gerçekleştirilen Yaz Okullarında binlerce çocuk ilköğretime hazırlık eğitimi almışlardır (www.cydd.org).

2001 yazında SHÇEK tarafından yinelenen bu projede, ÇYDD Van ve Diyarbakır şubelerinin desteğiyle 2000 çocuğa okula hazırlık eğitimi verilmiştir. 2002 yılında ise 10 ilde anasınıfı öğretmenlerini eğitime ve coşkulandırma çalışmaları yapılmış ve bu yolla on bini aşkın okulöncesi çocuğa destek sağlanmıştır.

İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı

Vakıf okulöncesi eğitimle ilgili çalışmalarını deprem bölgesindeki Gölcük-İhsaniye Sosyal Merkezinde açtığı gündüz bakımevinde gerçekleştirmektedir.

Kadın Emegini Değerlendirme Vakfı

Kadın Emegini Değerlendirme Vakfı, dar gelirli bölgelerde kadınların çalışma, çocukların ise bakım ve eğitim ihtiyacına cevap vermek ve okul öncesi eğitim hizmetlerini yaygınlaştırmak üzere 1986 yılında kurulmuştur. Kuruluşundan itibaren kadınların değişik konulardaki eğitim ihtiyaçlarına cevap verilerek; kendi sorunlarını tanımlama, çözme, kendi güçlerinin ve potansiyellerinin farkına varmaları sağlanmaya çalışılmaktadır. 1993 yılından bu yana sürdürülen Gecekondu Çocukları Projesi ile

açılan Kadın Çocuk Merkezleri ile birkaç ihtiyaca birden cevap verilmeye çalışılmaktadır(Kadın Emeğini Değerlendirme Vakfı, 2001, s.1):

- Yerel yönetimlerin desteği ile mahalle sakinleri tarafından işletilen bu yuvalarda okulöncesi çocuklarının eğitim ihtiyacı karşılanmaktadır,
- Yerel kültürü vurgulayan, bireysel gelişimi teşvik eden eğitim programları ile çocukların özgür, kendi kendine yeten, araştırmacı kişilik gelişimleri desteklenmektedir,
- Çocuk bakım ihtiyaçları karşılanan annelerin toplumsal ve ekonomik yaşama katılımları önündeki en büyük engel ortadan kalkmış olmaktadır,
- Mahalle sakinleri tarafından sahiplenilen, kurulan ve işletilen bu yuvalar aracılığıyla, yöre kadınlarının girişimcilik, yönetme, yerel otoritelerle diyalog geliştirme, sorunları tanımlama ve sorun çözme becerileri gelişmektedir.

1993'te başlayan bu çalışmanın 1997'ye kadar uzanan ilk döneminde, İstanbul'un Güngören, Kocasinan, Esenyurt, Pendik bölgelerinde Kadın Çocuk Merkezleri kurulmuş, okulöncesi çocuk eğitimi için eğitim programı geliştirilmiş, çeşitli broşür, kitapçık, kılavuz, el kitapları üretilmiş, kadınlara yönelik eğitim programları düzenlenmiş ve gelir getirici çalışmalar organize edilmiştir.

Çalışmanın ikinci dönemini oluşturan 1997-2001 döneminde hızlı bir çalışmayla 17 Ağustos depreminin ardından deprem bölgesinde sekiz kadın ve çocuk merkezi açılarak bilgi ve deneyimler aktarılmaya başlanmış, üretim atölyeleri kurulmuş Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumuyla (SHÇEK) işbirliği yapılarak merkezlerin toplum merkezi statüsü alması sağlanmış, eğitim programları SHÇEK merkezlerinde de uygulanmaya başlanmış ve mahalle anneliği programı işlemeye başlamıştır.

Çalışmanın üçüncü dönemini oluşturan Mayıs 2001 – Nisan 2004 dönemi hedefleri şöyle ifade edilmektedir:

1. Varolan Kadın ve Çocuk Merkezlerinin;
 - a. Kendi kendine yeterli,
 - b. Sürdürülebilirliği olan,
 - c. Toplulukça desteklenen,
 - d. Programı kavram ve ilkeleri doğrultusunda oluşan ve işleyen bir yapı kazanması sağlanacaktır.
2. Bu merkezlerde uygulanan programın;

a. Yerel ve ulusal resmi makamlarca ve akademik çevrelerce kabul edilerek benzer kuruluşlarda da uygulanması,

b. Kadın ve çocuk konularının ulusal gündemde tartışılması ve çözüm üretimi için ciddi arayışlar içine girilmesi sağlanacaktır.

3. KEDEV'nin kurumsal kapasitesi güçlendirilerek, Kadın ve Çocuk Merkezlerine gerekli teknik yardım yapılacak, özellikle iletişim, lobi çalışmaları, kaynak bulma ve gönüllü savunuculuk alanlarında destek sağlanacaktır (Kadın Emeğini Değerlendirme Vakfı. 2001, s.1).

Gecekondü Çocukları Projesi.- Bu proje kapsamında kadın ve çocuk merkezlerinde yeni bir eğitim modeli oluşturmak, okulöncesi eğitim hizmetlerini bu hizmete ulaşamayan aileler için yaygınlaştırmak amacıyla bir ekip oluşturularak bölgelerde araştırmalar yapılmış, yeni eğitim modelleri ve uygulamaları incelenmiştir. Sonuç olarak; Jan Piaget; Montessori, Paulo Freire'nin eğitim yaklaşımları dikkate alınarak en çok Paulo Freire'nin felsefesinden esinlenerek oluşturulan "Katılımcı Eğitim" modeli benimsenmiştir. Bu yaklaşıma göre; okulöncesi eğitim; çocuk, aile, çevre ve eğiticiyi kapsayan, otoritenin hissedilmediği (dengelenildiği), çocuğun bir birey olarak görüldüğü, güvenli bir ortamda, keşfederek öğrenmesinin desteklendiği, kendisini ifade ihtiyacı ve seçme özgürlüğünün kabul edildiği, yaratıcılığının geliştirildiği karşılıklı bir öğrenme sürecidir (Kadın Emeğini Değerlendirme Vakfı, 2000, s.1). Ailenin bu aktif öğrenme sürecine aktif katılımı, bu yeni eğitim yaklaşımını kabul etmesini ve evde de sürdürmesini sağlamaktadır.

Katılımcı eğitim, yuvaların işleyişi, uygulamalar; Yuva Eğiticisinin El Kitabı ve Yuva'da Bir Yıl kitaplarında ayrıntılı bir şekilde anlatılmakta; kadın ve çocuk merkezlerinin okulöncesi eğitim veren bölümü yuva olarak adlandırılmaktadır.

Çocuğu merkez alan, birlikte ve aktif öğrenmeye dayalı katılımcı eğitim modelinde; çocuğun ailesi ve yaşadığı çevre ile sağlıklı ilişkiler kurması ve birlikte gelişmesi hedeflenmektedir. Öğrenme süreci, çocukla birlikte yuva çalışanlarını (yönetici, eğitici, personel) ve aileleri kapsamaktadır. Bu modelde yuva, eğitici-çocuk-aile-çevre dörtlüsü ile topluca öğrenen sisteme dönüşmekte; eğitici de öğretenden çıkarak yol gösteren, yardım eden ve öğrenmeyi öğretenden, destekleyen bir yönlendirici rolü oynamaktadır.

Bu eğitim modelinin çocuk, eğitici, aile ve çevre için belirli hedefleri vardır (Kadın Emeğini Değerlendirme Vakfı, 1997, ss.11-14).

a) Çocuklar için;

- Çocuğu bir birey olarak kavrama ve kabul etme,
- Otorite ilişkisine dayanmayan katılımcı bir çocuk-yetişkin ilişkisini benimseme,
- Çocuğun içinde yaşadığı topluluğun dünya görüşünü, gelenek ve göreneklerini göz önünde tutma,
- Çocuğun beslenmesine ve sağlığına dikkat etme, psiko-motor gelişimi için ortam sağlama,
- Çevreye duyarlı, kent kurallarına ve kenti kullanmaya alışık olmalarını sağlama,
- Çocuğu temel eğitime, ilköğretime hazırlama,
- Cinsiyet ön yargıları gözetmeyen bir tutumda olma ve bunu eğitim programına yansıtma,
- Çocuğun gelişim düzeyine uygun (psikomotor, zihinsel, dil ve sosyal gelişimini) ve tüm gelişim alanlarını içeren ayrıntılı bir program hazırlama ve uygulama.

b) Eğitici ve yuva çalışanları için;

- Geleneksel eğitici rolünden ve anlayışından kurtulup, eşit ilişkiler kuran bir eğiticiye dönüşme,
- Çocuğun yetişkine daha az bağımlı olmasını sağlama ve destekleme,
- Çocuğun annesi değil eğitici olduğu ayrımına varma,
- Çocuğun gelişim düzeyini kavrayıp ona göre program yapma,
- Çocuğun kendisini değil, durum ve davranışını değerlendirme, tavırlarında adil, tarafsız ve tutarlı olma,
- Yeni önerilere ve dostça eleştirilere açık olma,
- Bilmediği konularda açıkça 'bilmiyorum' diyebilme ve özeleştiri yapabilecek duygusal olgunluğa erişme,
- Kendini yetiştirme ve yaratıcılığını geliştirme,
- Diğer yuva çalışanlarıyla işbirliği içinde olma,
- Anne-babaların sınıflara girmesinin önemini bilip bunu teşvik etme,
- Okul ile ilgili kuralları aileler ve çocuklarla birlikte alma, bu kuralları birlikte uygulama,

- Çocuklardan öğrenebilmeyi öğrenme,
- c) Anne ve babalar için;
- Ailelerin yuvada uygulanan çocuk eğitim programlarına katılarak birlikte öğrenme sürecine dahil olmaları,
- Oluşturulacak yönetim kurulu aracılığıyla yönetime katılmaları,
- Üretime yönelik işbirliği oluşturmaları,
- Ailelerin kendi aralarında bilgi alış-verişi yapmaları,
- Sadece kendi çocukları ile değil diğer çocuklarla da ilgilenmeleri,
- Çocukların birbirlerinden etkilendiklerini ve öğrendiklerini gözlemlemeleri,
- Kendi ihtiyaç ve isteklerinin farkında, bunları ifade eden ve bunlara yönelik çözümler üreten bir sosyal grup oluşturmaları, “mahalleli” bilincini gerçekleştirmeleri beklenmektedir.
- d) Yerel yönetimler (belediyeler ve muhtarlar) için;
- Çocuk yuvalarının mahalle halkı için önemli bir ihtiyaç ve hizmet olduğunun bilincine varılması
- Her türlü maddi ve manevi destek verilerek dar gelirli bölgelerde yaşayanların yararlanabileceği yuvalar açılması,
- Açılan yuvalarla, yuva yönetim kurullarına seçilen temsilci aracılığı ile ilişki ve işbirliğinin devamının sağlanması,
- Yuvalar aracılığıyla yerel halkla daha yakın ilişkiler kurulması,
- Diğer belediyelerin de yuvalarla bu tür ilişkilere girmeye teşvik edilmesi beklenmektedir.

Katılımcı anlayışa göre eğitim kısaca; “Tüm güne yayılmış, yer ve zaman sınırı olmayan, görerek ve dokunarak paylaşılan bir alışveriştir.” diye tanımlanmaktadır. Bu eğitim modelinde kullanılan eğitim yöntemleri ise; yaratıcı drama, mim, konu bitimi dramaları, el yapımı hikayelerdir.

Yuvaların işleyişinde karşımıza Yuva Yönetim Kurulu çıkmaktadır. Yuva Yönetim Kurulu ilk veli toplantısında seçilen en az beş veli, belediye ile işbirliği yapıyorsa bir belediye temsilcisi ve yuva yöneticisinden oluşmaktadır. Burada amaç, yuvaların sorumluluğunu ailelerle paylaşmaktır.

Bu projede; belediyelerle yapılan işbirliği sonucu okulöncesi eğitim kurumlarından faydalanamayan yoksul aileler ve çocukları için kaliteli ve ucuz bir eğitim imkanı

sağlanmış olmaktadır. Belediyeler; yuva binası, yakıt, su, elektrik gibi alt yapı desteği de sağlamaktadırlar.

Her yuvanın bir giriş bölümü, yönetici odası, grup odası, atölye, mutfak, tuvalet ve kadın odası bulunmaktadır. Bazı yuvaların bahçeleri de vardır. Bahçesi olmayan yuvalar yakındaki bir parkı bahçe olarak kullanmaktadırlar.

Gecekondu Çocukları Projesi ve Deprem Projesi kapsamında okulöncesi eğitim (yuva) hizmeti de verilen İstanbul (3), Diyarbakır (2), Mardin (1)ve deprem bölgesinde İzmit (5), Adapazarı (2), Düzce (1) olmak üzere 14 Kadın ve Çocuk Merkezi bulunmaktadır. Bu merkezlerin çocuk kapasiteleri 30 ile 90 arasında değişmektedir.

Kadınlarla Dayanışma Vakfı

Vakıf Gölcük Şirinköy'de açmış olduğu Kadın Sosyal Merkezinde okulöncesi eğitim hizmeti vermektedir.

Köy Öğretmenleri ile Haberleşme ve Yardımlaşma Derneği

Dernek İzmir Limontepe İlköğretim Okuluna iki katlı anaokulu yaptırılmıştır. Ayrıca anasınıfı bulunan ilköğretim okullarına oyuncak ve kitap desteği yapılmaktadır

Uluslararası Lions Kulüpleri T Federasyonu

Kulüpler okulöncesi eğitime SHÇEK yuvalarının her türlü yiyecek, malzeme, araç-gereç ihtiyacını karşılayarak, yuvaların iyileştirme ve güzelleştirme çalışmalarını yaparak katkıda bulunmaktadır.

Araştırmaya katılan 40 sivil toplum kuruluşundan yedisi okulöncesi eğitime katkıda bulunmaktadır. Bu sonuç sivil toplum kuruluşlarının da okulöncesi eğitime gereken önemi vermediklerini düşündürmektedir.

Sivil toplum kuruluşlarının yaptığı çalışmalar değerlendirildiğinde; üç sivil toplum kuruluşunun bina, tesis ve donanımlar ile ilgili projeler gerçekleştirdiği görülmektedir. İki sivil toplum kuruluşu deprem bölgesindeki toplum merkezlerinde çocuk bakım evi hizmeti vermektedir. Üç sivil toplum kuruluşu ise bilimsel çalışmaların sonucunda hazırladıkları programları Milli Eğitim Bakanlığı, yerel yönetimler, Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu ile işbirliği yaparak; halk eğitim merkezleri, okullar ve

toplum merkezlerindeki çocuk yuvalarında uygulamaktadırlar. Eğitim verdikleri çocuk sayıları dikkate alındığında sivil toplum kuruluşlarının okulöncesi eğitimin ülke genelinde yaygınlaştırılmasına katkı sağladıkları söylenebilir. Gelişen sivil toplum bilincinin sivil toplum kuruluşlarının okulöncesi eğitime katkılarını arttıracakını düşündürmektedir.

Sivil Toplum Kuruluşlarının İlköğretime Yaptıkları Katkılar

Araştırmaya katılan sivil toplum kuruluşlarından Beykoz Vakfı, Bizim Ülke Derneği, Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği, Çevre Dostları Derneği, Köy Öğretmenleri ile Haberleşme ve Yardımlaşma Derneği, Rüştü Akın Vakfı, Rotary Topluma Hizmet ve Eğitim Derneği, Şahkulu Sultan Külliyesi Mehmet Ali Hilmi Dedebaba Araştırma Eğitim ve Kültür Vakfı, Türk Eğitim Vakfı, Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı, Türk Tekstil Vakfı ve Tüvana Okuma İstekli Çocuk Eğitim Vakfı, Uluslararası Lions Kulüpleri T Federasyonu ilköğretime katkıda bulunmaktadır.

Beykoz Vakfı

Beykoz ilçesinin eğitim, kültür ve iktisadi gelişmişlik düzeyinin yükseltilmesi ve böylece ülkenin eğitim, kültür ve gelişmişlik düzeyinin yükseltilmesine katkıda bulunmak amacıyla her türlü eğitim, kültür ve bilimsel faaliyette bulunmak için kurulan vakıf ilköğretim öğrencilerine yönelik halk oyunları, satranç, resim ve enstrüman kursları açmaktadır.

Bizim Ülke Derneği

Bizim Ülke Derneği, 1986 yılında eğitimde bilgi çağını yakalamak, çocuklara yeni seçenekler yaratmak ve çağdaş eğitime destek olmak amacıyla kurulmuştur. Dernek kendi bünyesinde bulunan gönüllüleri ile Ümraniye'deki binasında ilköğretim öğrencilerine bilgisayar, İngilizce ve matematik dersleri vermektedir. Ders içerikleri oluşturulan eğitim komitesi tarafından ilköğretim programlarına uygun olarak hazırlanmaktadır. Okulların açık olduğu eylül-haziran aylarında cumartesi günleri altıncı, yedinci ve sekizinci sınıf öğrencilerine her ders için ikişer saat olmak üzere toplam 6 saat eğitim verilmektedir. Ayrıca öğrenciler için sinema, tiyatro gibi sanatsal

ve kültürel etkinlikler düzenlenmektedir. Her yıl yaklaşık olarak 60 öğrenci derneğin yapmış olduğu bu çalışmalardan faydalanmaktadır.

Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği

Bu derneğin ilköğretime yapmış olduğu katkılar; bina, tesis, donanım burs ve eğitime destek programları ile ilgili projelerden oluşmaktadır. Aşağıda derneğin ilköğretime yaptığı katkılar ile ilgili projeler yer almaktadır.

Kent Okulları Projesi.- Kağıthane Ferit Aysan İlköğretim Okulu Ferit Aysan'ın başlıkları ile yapılarak Milli Eğitim Bakanlığına devredilmiştir. 29 derslikli okulda 1 040 öğrenci öğrenim görmektedir.

Kırsal Alan Okulları Projesi.- Okulu olmayan köylere ve derslikleri yeterli olmayan ilçelere, ilçe kaymakamlarından gelen isteklerle projeler oluşturulmakta ve yöre çocuklarına yeni çağdaş okullar yaptırılarak Milli Eğitim Bakanlığı'na teslim edilmektedir. En son açılışı yapılan köy okulları:

- Diyarbakır, Ergani İlçesi Çağdaş Yaşam İYG İlköğretim Okulu (8 derslikli) Aşağı Kuyulu Köyü
- Van, Muradiye İlçesi Çağdaş Yaşam Beste Güneş Gerçek İlköğretim Okulu (İki derslikli), Balaklı Köyü, Bey Mahallesi
- Van, Muradiye İlçesi Çağdaş Yaşam Işık Gerçek İlköğretim Okulu (İki derslikli), Gönderme-Köprü Köyü

Deprem Bölgesi Okulları Projesi.- Dernek, deprem bölgesinde ve deprem göçü almış illerde okullar ve ek derslikler yaptırarak Milli Eğitim Bakanlığı'na teslim etmiştir. Bunlar (Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği, 2002):

- Sakarya – Ferizli Çağdaş Yaşam Münstör Bölgesi Sınıfları (6 derslik)
- Sakarya – Ferizli Çağdaş Yaşam Gillette İlköğretim Okulu (8 derslik)
- Sakarya – Ferizli İlçe Halk Kitaplığı, onarıp daha sonra derslik yapılmıştır. (2 derslik)
- Bolu – Gazipaşa İlköğretim Okulu bahçesine Çağdaş Yaşam Oxford-Mediha Özkan Derslikleri (6derslik)
- Bolu – Çağdaş Yaşam SİTA İlköğretim Okulu (10derslik)

- Düzce – Cumhuriyet İlköğretim Okulu, 2 katlı (19 derslik)
- Düzce –Cumayeri Çağdaş Yaşam Ronly İlköğretim Okulu (8derslik)
- Kocaeli – Bekirpaşa Çağdaş Yaşam İlköğretim Okulu (İsrailli dostlar) (8derslik)
- Bolu – Çağdaş Yaşam Baden Württemberg İlköğretim Okulu (10 derslik)
- Kocaeli – Körfez Çağdaş Yaşam Hasbro Intertoy İlköğretim Okulu (8 derslik)
- Kocaeli – Gebze Kargalı Köyü Çağdaş Yaşam Novartis İlköğretim Okulu (8 derslik)
- Kocaeli – Kandıra Seyitaliler Çağdaş Yaşam Faultline İlköğretim Okulu (8 derslik)
- Kocaeli – Sarımeşe Çağdaş Yaşam Pepsi Co. İlköğretim Okulu (8 derslik)
- Kocaeli – İsmet İnönü İlköğretim Okulu'na Çağdaş Yaşam Münster Bölgesi derslikleri (4 derslik)
- Erzurum Şenkaya'nın depremde etkilenen köyleri:
- Göreşken Köyüne Çağdaş Yaşam AFAD İlköğretim Okulu (3 derslik + lojman)
- Çamlıalan Köyüne Çağdaş Yaşam İstanbul Sanat ve Kültür İlköğretim Okulu (3 derslik + lojman)
- Yanıkkaval Köyüne Çağdaş Yaşam IBM İlköğretim Okulu (3 derslik+ lojman)
- Urfa – Hilvan'a Çağdaş Yaşam İmece İlköğretim Okulu (8 derslik)
- Diyarbakır – Çınar Çağdaş Yaşam Profilo (BHS) İlköğretim Okulu (8 derslik)
- Erzurum – Aşkale Çağdaş Yaşam İYG İlköğretim Okulu (8 derslik)
- Diyarbakır – Ergani Çağdaş Yaşam İYG İlköğretim Okulu (8 derslik)

YİBO'lar Ve PİO'ları Geliştirme Projeleri.- Türkiye'de 513 Yatılı İlköğretim Bölge Okulu(YİBO) ve Pansiyonlu İlköğretim Okulunda (PİO) toplam 283 857 öğrenci devlet olanaklarıyla okumaktadır (MEB, 2001, s.133). Bu proje ile, bu okullardaki öğretmenlerin ve öğrencilerin coşkulandırılması, çağdaş eğitimin yerleşmesi, kitaplık, bilgisayar donanımlı laboratuvarlar ve işlikler ile spor ve oyun alanları vb. eksikliklerin tamamlanması konuları projelendirilmiş olup Milli Eğitim Bakanlığına destek verilerek, yurttaş-gönüllü kuruluş-devlet işbirliğine örnek yaratılacaktır. Bu projenin amacı; çoğunluğu kırsal alanın çok çocuklu ailelerinin çocukları olan YİBO ve PİO öğrencilerinin, iyi donanımlı, sosyal-kültürel destek gören iyi eğitilmiş yurttaşlar olarak

yetişmelerini sağlamaktır (www.cydd.org). Bu proje kendi içinde üçe ayrılarak okulların ihtiyaçlarına göre gerçekleştirilmektedir.

YİBO'lara Oyun Parkları Projesi.- YİBO'larda 7-14 yaş arasındaki çocuklar eğitim görmektedir. "Oyun oynamak onların da en doğal hakkıdır" düşüncesiyle yola çıkan ÇYDD, YİBO bahçelerine çağdaş oyun parkları kurarak çocukların sosyal gelişimlerine destek olmaktadır.

YİBO ve PİO'lara Laboratuvar, Spor Salonu, Kitaplık Yapımı ve Bakım-Onarım Çalışmaları.- ÇYDD, ülkemizin her köşesindeki YİBO ve PİO'ları çağdaş eğitim kuruluşları haline getirebilmek için gerekli Laboratuvar, Spor Salonu, Kitaplık Yapımı ve Bakım-Onarım Çalışmalarını projelendirerek destek verecek kişi ve kuruluşlara ulaşarak gerçekleştirmektedir.

YİBO ve PİO'lara Sosyal ve Kültürel Destek.- ÇYDD; üye ve gönüllüleriyle YİBO ve PİO'larda, konferans, söyleşi, gezi, konser, kurslar vb. etkinlikler düzenleyerek öğretmen ve öğrencilerin sosyal ve kültürel gelişimlerine destek vermektedir.

Çocuk Kulübü Çalışmaları.- 1994 yılından bu yana çalışmalarını yürüten Çocuk Kulübünün amacı; cumhuriyete ve devrimlere sahip çıkacak kuşakların çekirdeğini oluşturan, özellikle kırsal kesimden kente göç etmiş çocukları kültürel, eğitsel ve toplumsal etkinliklerde bir araya getirerek yarınlara hazırlamaktır. Çocuk kulübü çalışmaları aşağıdaki etkinlikleri kapsamaktadır:

- Okuma Günleri, Kitap Panayırı
- Kentimizi Tanıyalım, Kültür ve Sanat Gezileri
- Yazı, Öykü ve Resim Yarışmaları
- Bilgilendirme ve Bilinçlendirme Etkinlikleri
- Çocuk Çalıştayları

İstanbul Kocamustafapaşa' da SHÇEK desteğiyle açılan ve Fatih Şubesi'nin koordinasyonunda çalışan " Çağdaş Çocuk Tiyatrosu"nda da tiyatro resim ve müzik çalışmaları yapılmaktadır.

Yaz ve Kış Okulları Projesi.- Yaz ve Kış Okulları Projesi kapsamında gönüllü üyelerin eğitmen olarak katılımıyla ekonomik ve sosyal bakımdan geri kalmış bölgelerdeki ilköğretim okullarındaki çocuklara “ Hem Eğlen Hem Öğren “ anlayışı içinde destek eğitimi verilmektedir. Bu etkinlikler MEB okullarında hafta sonları ve yaz tatillerinde sürdürülmektedir. Program içerikleri; derslere destek, zihinsel, kültürel ve sosyal gelişimi arttırmak amacına yönelik olarak oluşturulmuştur. Projenin amacı öğrencilerin okuma, anlama, anlatma, çok boyutlu düşünme, sorun kavrama ve çözüm üretme yeteneklerini geliştirerek soru soran, karar veren, sorumluluk bilincine sahip çağdaş bireyler olarak yetişmelerine katkı sağlamaktır. Bu proje kapsamında yılda 2 000’ e yakın ilköğretim öğrencisine ulaşılmaktadır.

Sokak Çocukları Çalışması.- ÇYDD gönüllüleri, SHÇEK ve Umut Çocukları Derneği ile işbirliği içinde Yeldeğirmeni Bakırköy, Osmaniye çocuk evlerindeki çalışmalara destek vermektedirler.

Burslar.- ÇYDD şubeleri ile birlikte yaklaşık olarak 2.000 ilköğretim öğrencisine burs vermektedir. Burslar nakdi olmayıp öğrencilerin eğitim-öğretim ile ilgili ihtiyaçlarını karşılama olarak gerçekleştirilmektedir.

Çevre Dostları Derneği

Yeşil alanları ve kent ormanlarını korumak, diğer çevre olumsuzluklarına karşı mücadele etmek, çevre bilinci ve duyarlılığının artmasına katkıda bulunmak amacıyla 1995 yılında kurulan dernek; ilköğretim okullarında çevre konulu resim, şiir, kompozisyon yarışmaları ve konferanslar düzenlemekte, öğrencilere alan temizliği yaptırmaktadır.

Köy Öğretmenleri ile Haberleşme ve Yardımlaşma Derneği

Köy Öğretmenleri ile Yardımlaşma Derneği, ders araç ve gereçlerinden yoksun, haberleşme zorluğu içinde tek başına çalışma savaşı veren köy öğretmenlerine destek olmak amacı ile 1961 yılında kurulmuştur. Her meslekten insanların katkılarıyla dernek tarafından okulsuz köylere okullar yaptırılmış, kütüphanesi olmayan köy okullarına

kütüphaneler açılmıştır. Dernek köy öğretmenlerinin isteği ile okullara her türlü ders araç gereci ve kitap göndererek öğrencilerin eğitimine destek olmaktadır. Son yıllarda köyden kente göçün etkisiyle bu destekler İstanbul'un yoğun göç alan bölgelerine de yöneltilmiştir.

Bugüne kadar Çanakkale'den Hakkari'ye kadar 24 ile bağlı 33 köy okulu, Bartın Merkez Gözpınar İlköğretim Okulu, Sakarya Karaçalı Köyü İlköğretim Okulu, Kocaeli Karamürsel Necdet Calp İlköğretim Okulu yaptırılarak Milli Eğitim Bakanlığına bağışlanmıştır. Dernek Türkiye'nin değişik yerlerinde 33 köy okuluna ve 26 ilköğretim okuluna kütüphane; yedi ilköğretim okuluna da laboratuvar yaptırmıştır. Ayrıca üç öğrenciye de burs vermektedir.

Rüşti Akın Vakfı

Genel, özel ve katma bütçeli idarelerce karşılanması gereken eğitim, sağlık, bayındırlık ve genellikle sosyal hizmetlere katkıda bulunarak memleketin ve milletin kalkınmasına yardımcı olmak amacıyla 1986 yılında kurulan vakıf İstanbul Bağcılar'da yaptırdığı 30 derslikli Ragıp Akın İlköğretim Okulunu Milli Eğitim Bakanlığına bağışlamıştır. Vakıf tarafından 23 öğrenciye de burs verilmektedir.

Rotary Topluma Hizmet ve Eğitim Derneği

İstanbul'da faaliyet gösteren 67 Rotary Kulübü ile birlikte çalışan dernek 2002 yılında kurularak Rotary amaçları doğrultusunda çalışmaktadır. Rotary; yeryüzünde barış ve iyi niyetin kurulmasına yardımcı olmak, bütün mesleklerde yüksek ahlak standartlarına teşvik etmek ve insanlığa hizmet vermek amacıyla bir araya gelen iş ve meslek sahibi kişilerin dünya çapında örgütlendiği hizmet kuruluşudur(Rotary Temel Kitap). Rotary Kulüplerinin ilköğretim ile ilgili projeleri aşağıda yer almaktadır.

İlköğretim Okulları.- İstanbul'da faaliyet gösteren 67 kulüp tarafından 30 adet ilköğretim okulu yaptırılarak Milli Eğitim Bakanlığına devredilmiştir. Ayrıca her kulübün seçmiş olduğu bir ilköğretim okulu bulunmakta ve bu okulların her türlü ihtiyaçları kulüpler tarafından karşılanmaktadır. Kulüplerin devam eden projelerinden biri de ilköğretim okullarına bilgisayar destekli yabancı dil laboratuvarı kurulmasıdır.

İşitme Engelliler Okulu.- Dünyadaki 17 ihtisas okulundan biri olan ve uluslararası Rotary tarafından yaptırılarak işletilen İşitme Engelliler Okulunda 77 öğrenci eğitim öğretim görmektedir.

Selahattin Korkmaz Özel Eğitim Okulu.- Bu okul da Rotary kulüpleri tarafından yaptırılarak Milli Eğitim Bakanlığına devredilmiştir. Okulda 70 öğrenci eğitim öğretim görmektedir.

Tepebaşı Rotary Evi.- Sokakta yaşayan ve tiner bally gibi madde bağımlısı çocuklar sokaktan kurtararak bu merkezde rehabilite edilmektedirler. Bütün ihtiyaçları karşılanan 840 çocuk yarım kalmış temel eğitimlerine de devam edebilmektedir.

Şahkulu Sultan Külliyesi Mehmet Ali Hilmi Dede Baba Araştırma Eğitim ve Kültür Vakfı

Kültürel etkinlikler ve eğitim yoluyla halkı bilinçlendirmek, burs ve aynı yardımlarla maddi durumu yetersiz öğrencilerin eğitimine katkıda bulunmak amacıyla 1994 yılında kurulan vakıf tarafından;

Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesindeki köy okullarına kütüphane kurulması için kitap temin edilmekte,

‘Yaşamak Paylaşmak Projesi’ ile maddi durumu yetersiz öğrencilerin okul araç gereçleri, kitap ve kırtasiye ihtiyaçları karşılanmaktadır

Türk Eğitim Vakfı

1967 yılında kurulan vakfın amacı, maddi olanaklardan yoksun yetenekli ve başarılı gençlerin eğitimini sağlamak için yardım etmek, onların yetişecekleri eğitim sistemini desteklemek, okul, öğrenci yurdu ve öğrenim merkezleri açmak, eğitim ve öğretim alanlarında araştırmalar yaparak milli eğitime destek olmaktır (Türk Eğitim Vakfı, 2002).

Öğrenim gördükleri kurumların burs komisyonları aracılığıyla seçilen bursiyerlerin yanı sıra, her yıl doğal afetlerden zarar gören ailelerin çocukları ile özürlü ve yetiştirme yurtlarında barınan öğrencilere de burs kontenjanı ayrılmaktadır.

TEV Vakfı ayırdığı bu kontenjanlardan;17 Ağustos ve 12 Kasım 1999 tarihlerinde meydana gelen depremlerde zarar gören 1297 ilköğretim okulu öğrencisine burs vermektedir.

Vakıf Türkiye'nin değişik bölgelerinde 14 ilköğretim okulu yaptırarak Milli Eğitim Bakanlığına devretmiştir. Bu okullar ve öğrenci kapasiteleri aşağıda yer almaktadır.

Bursa - Balat Köyü	200 öğrenci
Kastamonu - Sofular Köyü	200 öğrenci
Ankara - Solfasol Köyü	400 öğrenci
Ankara - Polatlı	400 öğrenci
Diyarbakır - Çelkaniye Mezrağı	200 öğrenci
Urfa - Ozanlak Köyü	200 öğrenci
Urfa - Tarlabası Köyü	200 öğrenci
Kırşehir - Çayağzı	350 öğrenci
İstanbul - Ümraniye	2500 öğrenci
İstanbul - Ayazağa	603 öğrenci
İstanbul - Maltepe	295 öğrenci
Manisa - Turgutlu (TEV+Manisa Valiliği)	473 öğrenci
Sakarya - Akyazı (Deprem Bölgesi)	463 öğrenci
İstanbul - Çengelköy	1200 öğrenci

Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı

Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı varoluş nedenini ve amacını, Türkiye'nin eğitim sorunlarının çözümüne katkıda bulunmak; akılcı, sağduyulu, özgüven sahibi, düşünen, sorgulayan, kendi iç yaratıcılığını harekete geçiren, barışçı, farklı düşünce ve inançlara saygılı, insan ilişkilerinde cinsiyet, ırk, din, dil farkı gözetmeyen ve en önemlisi Türkiye Cumhuriyeti'nin temel ilke ve değerlerine bağlı bireyler yetişmesine destek olmak olarak açıklamaktadır.

Bu amaçları gerçekleştirmek için 1994 yılında kurulan Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı tarafından yurdun her köşesinde eğitim parkları, öğrenim birimleri ve yaz okulları açılmakta, çağdaş eğitim olanakları gezici eğitim merkezleri ile ilköğretim okullarına götürülmekte, çağdaş ve kalkınmış bir toplum olabilmek için eğitim yöntem ve araçları geliştirilmektedir.

Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı; yetişkinlerin, eğitim sistemi içindeki çocukların ve gençlerin eğitim, bilgi ve kültür düzeylerini geliştirmek, onlara ekonomik beceriler kazandırmak için çağdaş teknoloji ve olanaklara sahip olan günümüzün “Halkevleri”ni oluşturmak için çalışmaktadır.

Eğitim Parkları.- Eğitim Parkları devletin eğitim hizmetinin yaygınlaşmasına, toplumun eğitim ve kültür düzeyinin yükseltilmesine yönelik programlar yürüten, en modern eğitim tekniklerini kullanarak bilgisayar, multimedya, ve video ile hizmet veren, geniş spor olanaklarının sunulduğu, eğitim ve kültür faaliyetlerinin yapıldığı büyük komplekslerdir. Mekan olarak 15-30 000 metrekarelik, yerel yönetimlerce vakfa tahsis edilen alanlara kurulmaktadır. Hedef kitlesi öncelikli olarak ilköğretim çağındaki çocuklar, gençler ve yetişkinlerdir. İlköğretim çağındaki çocuklara okul dışı zamanlarında çok yönlü eğitim vermeyi amaçlayan, eğitim modeli olarak bilgiye en çağdaş ve bilimsel yöntemlerle ulaşmayı hedefleyen, bu yolda her tür teknolojik olanak, kültürel etkinlikler ile spor faaliyetlerine ortam sağlayan yerlerdir. Öğretmeni olmayan, laboratuvarı yetersiz okullarda okuyan, yardımcı ders kitabı alamayan çocuklar; eğitim parklarında teknolojik donanıma, bilgisayara, internete, cd-rom’a kavuşmakta; tiyatro, müzik, resim alanlarında becerilerini geliştirmekte, spor yapmaktadırlar. Sonuç olarak eğitim parkları; çocukların bilişsel, duyuşsal, duygusal, bedensel gelişimlerine ve yaratıcılıklarının açığa çıkmasına katkıda bulunmaktadır.

Türkiye genelinde Fındıkzade-İstanbul, Çarşamba-İstanbul, Eskişehir, Van, Etimesgut-Ankara ve Kepez-Antalya, Samsun ve Diyarbakır olmak üzere sekiz eğitim parkı bulunmaktadır. Eğitim parkları çok küçük bir ücret karşılığı üyelik esasına göre hizmet vermektedir. Her eğitim parkından günlük ortalama 600 kişi yararlanmaktadır.

Öğrenim Birimleri.- Öğrenim Birimleri, öğrencilerin ve eğitim dışında kalmış çocukların boş vakitlerini değerlendirdiği bilgi ve kültür ortamlarıdır. Hedef kitlesi ilköğretim çağındaki çocuklardır. Genellikle eğitim olanaklarının yetersiz olduğu mahalle aralarında kurulan 150-200 metrekare büyüklüğündeki alanlardır. Öğrenim birimleri, eğitim parklarının spor alanları dışındaki etkinliklerinin daha küçük mekanlarda aynı şekilde uygulandığı yerlerdir. Türkiye genelinde İzmir’den Batman’ a,

Diyarbakır'dan Mersin'e 67 öğrenim birimi bulunmaktadır. Her öğrenim biriminden günde ortalama 100-150 kişi yararlanmaktadır.

Gezici Eğitim Merkezleri.- Vakfın Gezici Eğitim Merkezleri Projesi'nin ilk aşaması UMUT 2000 adıyla başlatılmıştır. UMUT 2000 projesi, Marmara depreminden sonra ilköğretim okullarında aksayan eğitime destek vermek için oluşturulmuş ve çok başarılı olmuştur. Özel donanımlı iki otobüs, altı ay boyunca deprem bölgesinde on binin üzerinde çocuğa erişmiştir. Vakıf, Adapazarı ve çevresinde toplam 34 okula umut ışığı götürmüştür.

10 Temmuz-15 Ağustos 2000 tarihleri arasında UMUT 2000 otobüsü Ateş Böceği adı altında Güneydoğu Anadolu'daki 11 noktada bir aydan fazla bir sürede eğitim hizmeti vererek 7-14 yaş grubundan bin yedi yüzün üzerinde çocuğa ulaşmıştır. Yapılan bu pilot çalışmadan beklenenin çok üstünde olumlu sonuçlar alınmasıyla proje Ateş Böcekleri adıyla tüm yurt çapında yaygınlaştırılmıştır.

Ateşböceği Gezici Öğrenim Birimleri.- İçinde 12 adet bilgisayarın yer aldığı bir bilgisayar odası ve bir serbest etkinlik odasının bulunduğu eğitim turları, Türkiye'nin çeşitli bölgelerini gezerek çocuklara yepyeni ufuklar açmaktadır. Gezici öğrenim birimlerinde; her çocuk üç saati bilgisayar, üç saati serbest etkinlik alanında yaratıcı drama aktiviteleri olmak üzere toplam altı saat eğitim almaktadır. Böylece eğitim parkı ve öğrenim birimi bulunmayan bölgelerdeki çocuklara da 13 adet Ateşböceği Gezici Öğrenim Birimi ile ulaşılmaktadır.

Yaz Okulları.- Müzik, tiyatro, el sanatları, sözel sayısal yetenek çalışmaları, İngilizce, satranç, halk oyunları ve spor faaliyetleri olmak üzere uygulanan 4 haftalık etkinliklerdir. Çocuklar yaz okullarında eğlenceli bir ortamda tatillerini değerlendirmekte gezilere katılıp kültürel ve sportif faaliyetlerde bulunmaktadır. 2002 yılı yaz etkinliklerine, 7 park ve 58 birimde 7308 çocuk ve 919 gönüllü katılmıştır (Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı, 2002, s.10).

Özel Projeler.- 1997 yılından bu yana uygulanan İstanbul ve Ankara'ya Bakış projesi kapsamında her yıl Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerindeki birimlere ve

parklara devam eden ve başarılı olan ortalama 70 çocuk İstanbul veya Ankara'da bir hafta süreyle konuk edilmektedir. Bu projenin amacı; yoğun gezi programları, iletişim seminerleri ve ziyaretlerle çocuklarımızın dünyasına bir başka pencere açabilmektir.

Eğitim Araç Gereçleri.- Vakfın bir başka çalışma alanı eğitim araç-gereçleri geliştirilmesidir. Bu amaçla, Türkiye'nin önde gelen uzmanlarına yazdırılan ders kitaplarının grafik tasarımı, eğitim grafiğinde uzman ekiplere yaptırılmakta; kapsamlı araştırmalarla uygulanan ölçme değerlendirme sonuçlarına göre son biçimleri verilmektedir. Milli Eğitim Bakanlığınca onaylanmış üçü ders kitabı ikisi yardımcı kitap olmak üzere toplam 5 kitap ilköğretim okullarında okutulmaktadır. Bu kitapların on bin adedi deprem bölgesinde ihtiyacı olan öğrencilere dağıtılmıştır.

Vakıf parklara ve eğitim birimlerine üye olan öğrencilere gruplar halinde 5 günlük bir oryantasyon programı uygulamaktadır. Hazine Avı adı verilen bir oyunla park ve birim tanıtılmakta, vakıf hakkında bilgi verilmektedir. Çocukların kendilerinin koyduğu kurallardan oluşan bir ortak yaşam ve kendilerini koruma anlaşması yapılmaktadır.

Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı'nın, eğitim parkları ve eğitim birimlerinde uyguladığı programlar çok çeşitlilik göstermektedir. Aşağıda bu programlarla ilgili bilgiler yer almaktadır (Eğitim Programları El Kitabı).

1. Standart Eğitim Programları

- Düşünce Oyunları
- Yaratıcı Drama
- Oku-Düşün-Yap
- Bilgisayar Okur-Yazarlığı ve İnternet
- Temel İngilizce

2. Yetenek ve İlgi Odaklı Eğitim Programları

- Sağlığı Geliştirme Eğitimi
- İnsanım, Bireyim, Yurttaşım I, II ve III
- Genç Başarı Ekonomi Eğitimi
- Sanat ve Müzik Etkinlikleri
- Spor Etkinlikleri
- Düşünce Meydanı
- El Becerileri

- Oyun Etkinlikleri

3. Temel Eğitime Destek Eğitim Programları

- İlköğretime Destek
- Okuma-Yazma Destek
- Fen Liseleri Hazırlık Etkinlikleri

4. Teknolojik Olanaklarla Desteklenen Eğitim Programları

- Ateş Böceği Gezici Öğrenim Birimi Programları
- Belgesel ve Film
- İnternet

5. Yaz Etkinlikleri Kapsamında Uygulanan Eğitim Programları

- Genç Başarı Ekonomi Eğitimi
- İngilizce
- Kutu Oyunları
- Yaratıcı Drama
- Tiyatro
- Müzik
- Spor Aktiviteleri
- Gezi Günleri
- Matematik Oyunları
- El Becerileri

6. Serbest Etkinlikler

- Spor
- Müzik
- El Becerileri
- Resim
- Heykel
- Seramik
- Atık Malzeme Değerlendirme
- Dans
- Halk Oyunları
- Tiyatro

- Kukla Animasyon
- Sinema Saati
- Kendi Filmini Çek
- Fotoğrafçılık
- Şiir Atölyesi
- Duvar Gazetesi
- Maket Yapımı
- Yabancı Dil Eğitimi
- Düşünce Meydanı (münazara)
- Gezi-Gözlem

Düşünce Oyunları.- Bu oyunların amacı; özgüvenli, düşünen çocuklar yetiştirmek ve geliştirilmesi istenen davranış değişikliklerinin çocuklarda yerleşmesini sağlamaktır. Çocuğun dinleyerek ve okuyarak başkalarının fikrini alıp zenginleşmesi, konuşup yazarak da kendi duygu ve düşüncelerini ifade etmesi etkinliklerini kapsar. Ayrıca etkinlikler tanımlama, benzerlik, farklılıkları bulma, sıralama ve sınıflandırma mantığı ile yürütülmektedir. Düşünce oyunları; üçüncü, dördüncü, beşinci, altıncı, yedinci ve sekizinci sınıf öğrencilerine haftada 2 saat olmak üzere 8 hafta uygulanan bir programdır.

Drama I, II.- Bu programın amacı çocukların yaratıcılıklarını harekete geçirmek, duyu ve duygularında farkındalık sağlamak ve eğitimi bir oyun haline getirmektir. Bu doğrultuda hazırlanmış drama oyunlarından yararlanılarak doğaçlama yapılmaktadır. Drama I üçüncü sınıf öğrencilerine; Drama II dördüncü, beşinci ve altıncı sınıf öğrencilerine haftada 2 saat olmak üzere 8 hafta uygulanan bir programdır.

Oku-Düşün-Yap I, II.- Bu programın amacı çocukların zihinsel, duygusal ve duyuşsal becerilerinin gelişimine katkıda bulunmaktır. Programın gönüllü eğitimcilere ve çocuklara yönelik olarak hazırlanan ve her biri iki aylık eğitimi kapsayan dört kitabı akademisyenler tarafından hazırlanmıştır. Projenin genel amacı, sadece Türkiye’de değil, birçok ülkede arka planda kalmış olan, ergenlik dönemindeki çocukların zihinsel becerilerine eğilmektir. Programın amacı bir yandan zihinsel becerileri geliştirirken bir

yandan da yeni gelişimlere açık olacak bir potansiyel yaratmaktır. Oku-Düşün-Yap programı; metinleri anlamlı bir hale getirebilme, kelime hazinesini zenginleştirme, çeşitli fikirlerin zenginleştirilmesinden yararlanarak farklı bakış açıları olabileceğini kavrama, yaratıcı yazılı ifade becerilerinin geliştirilmesi, sorgulama, bir bütünü alt boyutlarına ayırabilme, verilen bir parçadan anlamlı bir bütün oluşturabilme, dört işlemi problem içinde uygulama, kavramları gruplama , mantıksal becerileri kullanma, çok boyutlu sınıflandırma ve benzeri pek çok konuda çocukları eğlendirerek onların katılımını sağlayan bir çok faaliyet çalışmasını içermektedir. Altıncı, yedinci ve sekizinci sınıf öğrencilerine haftada 2 saat olmak üzere 8 hafta uygulanmaktadır.

Bilgisayar Okur-Yazarlığı ve Internet.- Bu programın amacı çocukları Windows işletim sistemini ve Internet'i tanımaları ve etkin bir biçimde öğrenmelerini sağlamaktır. Bilgisayarın tarihi gelişimi, bilgisayarda kullanılan temel terimler ve Windows işletim sistemini kullanma becerilerini kapsayan sınıf seviyesine göre oluşturulmuş bir programdır. Tüm sınıfları kapsayan bu program haftada 2 saat olmak üzere üç modülden oluşmaktadır.

I. Modül	6 hafta
II. Modül	8 hafta
III. Modül	10 hafta

Temel İngilizce.- Bu programın amacı çocukların günlük yaşamda İngilizce dilini kullanarak kendilerini ifade etmeleri ve kelime hazinelerini geliştirmelerini sağlamaktır. Program başlangıç ve orta seviyeden oluşmakta olup, oyunlar ve yaratıcı drama ile desteklenerek İngilizce kalıplar ve kelimeler öğretilmektedir. Kur geçme testine göre katılımcılara "Kur Katılım Belgesi" verilmektedir. Dördüncü sınıftan itibaren bütün öğrencilere ilköğretime destek programları çerçevesinde verilmektedir. İki seviyede sekiz haftalık dört kurdan oluşan 32 haftalık programlardır. Program her iki seviyede haftada 2 saat olarak verilmektedir.

Seçmeli Satranç I, II, III.- Programın amacı çocuklara satranç kültürünü tanıtmak ve analitik düşünme yeteneğini kazandırmaktır. Ulusal Satranç Federasyonu'nun oluşturmuş olduğu eğitim programı uygulanmaktadır. Sınıflar başlangıç, orta, ileri

olmak üzere üç seviyeden oluşmaktadır. Her yaş grubundan öğrenciler seviye tespiti yapılarak programa alınmaktadır. Program içerisinde 8 haftada bir test yapılarak “Piyon, Kale ve Şah” belgeleri üyelere verilmektedir. Haftada bir saat eğitim ve bir saat etüt olmak üzere 32 haftalık bir programdır.

Fotoğrafçılık .- Serbest etkinlikler içinde yer alan programın amacı çocuklara temel fotoğrafçılık bilgisini vermek ve bu konuda gerekli alt yapıyı oluşturmaktır. Konular temel fotoğrafçılık bilgisini ve uygulamalarını kapsamaktadır. Her yaş grubundan öğrencilerin katılabileceği, haftada 2 saat olmak üzere en az 8 haftalık bir programdır.

Gezi-Gözlem.- Serbest etkinlikler içinde yer alan bu programın amacı, çocuklara ekolojik sistem ve oluşumu, sistemin korunması için yapılması gerekenler konusunda bilinç kazandırmaktır. Ekolojik sistem döngüsü çerçevesinde tüm çevre konuları oyunlar ile verilmekte olup yapılan geziler ve uygulama çalışmaları ile teorik bilgiler yaşama dönüştürülmektedir. Her yaş grubundan öğrencilerin katılabileceği haftada 2 saat olmak üzere en az 8 haftalık bir programdır.

Sağlığı Geliştirme I, II, III.- Programın amacı çocukların beslenme, temizlik, hijyen, ergenlik ve ilkyardım konularında olumlu davranış kazanmalarını sağlamaktır. Konular, beslenme, hijyen, ergenlik ve ilkyardım konularında temel prensipleri kapsamaktadır. Sağlığı Geliştirme I üçüncü ve dördüncü; Sağlığı Geliştirme II beşinci, altıncı, yedinci ve sekizinci; Sağlığı Geliştirme III yedinci ve sekizinci sınıf öğrencilerinin katılabileceği haftada 2 saat olmak üzere 8 haftalık programlardır.

İnsanım, Bireyim, Yurttaşım I, II, III.- Programın amacı çocuklara, bilinçli ve sorumlu yurttaş olmanın ilkelerinin ve insan olarak haklarının olmasının öğretilmesidir. İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi ve Çocuk Hakları Sözleşmesi’ne bağlı olarak temel hak ve özgürlükler ile vatandaş olarak sorumluluklarının çeşitli grup etkinlikleriyle çocuklara kazandırılması hedeflenmektedir. Altıncı sınıflar I, yedinci sınıflar II, sekizinci sınıflar III’ e katılmakta ve her biri haftada 2 saat olmak üzere 8 haftalık programlardır.

Genç Girişimciler Şirket Kuruyor.- Programın amacı ilköğretim düzeyindeki çocuklara ekonominin üretici, tüketici ve vatandaş olarak insan yaşamını nasıl etkilediğini göstermektir. Program; “Ekonomi, Bankacılık, Turizm, İş Dünyası ve Girişim, Şehrimiz, Ailelerimiz ve Kendimiz” başlıklarını kapsayan farklı etkinliklerden oluşmaktadır. Bireylerin ekonomik rolleri, ailelerin yerel ekonomideki rolü, vatandaşların ekonomik toplumdaki sorumluluk ve olanakları, bölge ve dünyadaki ekonomik kaynaklar simülasyon yöntemi ile verilmektedir. Sekizinci sınıf öğrencilerin katılabileceği haftada 2 saat olmak üzere 8 haftalık bir programdır.

Küçük Sanatçılar.- Bu etkinlikler içerisinde Temel Resim Eğitimi, Temel Müzik Eğitimi ve Piyano Çalan Minik Eller bulunmaktadır. Piyano Çalan Minik Eller programının amacı; 7-16 yaş grubu müzik yeteneği olan çocukları belirleyerek, onları piyano ile tanıştırmak ve profesyonel eğitime yakın sürekli bir müzik eğitimi vermektir.

Spor Etkinlikleri.- Basketbol, tenis, atletizm, futbol ve masa tenisi çalışmalarıyla birlikte; spor kültürünü vermek ve sporun bir yaşam biçimi haline gelmesini sağlamak amaçlanmaktadır. Etkinliklere her yaş grubundan öğrenciler sürekli olarak katılabilmektedir.

Düşünce Meydanı.- Programın amacı, gündem doğrultusunda program oluşturarak çocukların ifade becerilerinin gelişmesine katkıda bulunmaktır. Avrupa Birliği, sivil Toplum Kuruluşları ve Demokratikleşme, Televizyonun Yaşamımıza Etkileri gibi konular her yaş grubundan öğrencilerle her ay 2 saat münazara ve 2 saat uzman ile sohbet şeklinde uygulanmaktadır.

El Becerileri.- Kağıt katlama, çamur, boyama, kes yapıştır gibi etkinliklerle çocukların yaratıcılıklarına katkıda bulunmak amaçlanmaktadır. Her yaş grubundan öğrencilerden gruplar oluşturularak haftada 2 saat yapılmaktadır.

Oyun Etkinlikleri.- İlköğretim çağındaki çocukların analitik düşünme becerilerini geliştirmek, zihinsel süreçlerini harekete geçirmek ve sözel ifade becerilerini arttırmak

amaçlanmaktadır. Satranç, Jenga, Scrabble, Upwords, Guess Who, Master Mind, Tabu, Adam Asmaca gibi oyunlar; sürekli açık olan oyun odasında her yaş grubundan öğrenciler tarafından oynanmaktadır.

İlköğretime Destek Programları.- Bu programın amacı, çocukların ilköğretim derslerine yardımcı olmak ve bilgiyi işlevsel kılabilmesidir. Programlar interaktif olarak, bilgisayar ve video ile desteklenerek yürütülmektedir. İkinci sınıftan altıncı sınıfa kadar ayrı bir program halinde; altıncı, yedinci ve sekizinci sınıf öğrencilerine fen, matematik ve fen-matematik olarak verilen programlar haftada 2 saat olmak üzere 32 hafta sürmektedir.

Okuma-Yazma Destek Programları.- Temel okuma-yazma becerileri kazandırmaya yönelik interaktif uygulamalar ile desteklenmiş bir programdır. Programın amacı, birinci sınıf ikinci yarı yıl öğrencileri ve ikinci sınıf öğrencilerinden okuma-yazma bilmeyen çocukların bu becerilerini geliştirmektir. Haftada 3 saat olmak üzere 16 haftalık bir programdır.

Fen Liseleri Hazırlık Etkinlikleri.- Dershanelere gidemeyecek durumda olan ilköğretim sekizinci sınıf öğrencilerinin sınavlarına düzenli bir şekilde hazırlanmalarını sağlamak için; testler, ders tekrarları ve interaktif derslerden oluşan bir programdır.

Belgesel ve Film.- Her yaş grubundan öğrencilerin genel kültür düzeyini arttırmak için seçilmiş belgesel ve filmlerin kaset veya CD lerini izlettirmek ve bu konuda alt yapı oluşturmak amaçlanmaktadır. Haftada bir gün 2 saat olarak düzenlenen bu etkinlikte hedef kitleye yönelik tüm ürünler seçildikten sonra konuyu tanıtan metinler hazırlanmaktadır. Belgesel veya film izlenmeden önce konu tanıtılmakta ve dikkat edilecek hususlar belirtilmektedir. İzleme sonunda 15 dakika izlenen belgesel veya film üzerinde tartışılmaktadır.

İnternet.- Her yaş grubundan öğrencilerin bir bilgi ve iletişim aracı olarak İnternet'i kullanabilmelerini sağlamak amacıyla; kurumların uzantıları, temel İnternet

deyimleri, adresler ve arama motorlarını içeren bir programdır. Eylül temmuz ayları arasında grup sayısına ve gönüllü eğitimcilere bağlı olarak gerçekleştirilmektedir.

Tiyatro.- Çocukların tiyatroyu sevmeleri amacıyla temel tiyatro terimleri, bir oyun hazırlanması ve bir oyuncu ile sohbeti içeren bölümlerden oluşan bir etkinliktir. Her yaş grubundan öğrenciler için haftada 3 saat olarak düzenlenmektedir.

Gezi Günleri.- Her yaş grubundan öğrencilerin tarihi ve doğal çevre hakkında bilgilendirilmelerini sağlamak için; ormanlık alanlara, farklı dinlerin ibadethanelerine, korulara ve tarihi alanlara yapılan gezilerdir.

Matematik Oyunları.- Matematiğin oyunlarla sevdirmesi için uygulamalı oyun etkinliklerini içermektedir. Her yaştan gruplara uygulanan haftada 2 saatlik bir programdır.

Türk Tekstil Vakfı

Türk Tekstil Vakfı, Türkiye Tekstil Sanayii İşverenleri Sendikası üyeleri tarafından 1991 yılında kurulmuştur. Vakfın amacı, Türk tekstil sanayiinin, ülke ekonomisi ve dünya pazarında etkinliğini sürdürmesi, bu etkinliğin yeni alanlara ve yeni mamullere yayılması ve yerleştirilmesi bakımından kaliteli, iyi yetişmiş insan gücüne duyulan ihtiyacı karşılamak ve yetiştirmek amacı ile tekstil ve konfeksiyon eğitimi ve öğretimine katkıda bulunmak, bu sanayie her kademede eleman yetiştirmek, ölçme, değerlendirme, bilgi ve teknoloji aktarmak gibi hizmetlerle katkıda bulunmak, bu suretle ülke kalkınmasına yardımcı olmaktır(Türk Tekstil Vakfı, 1991).

Vakıf, kuruluş amacında yer almamakla birlikte Almanya'dan 9 000 adet bilgisayar getirterek ilköğretim okullarına dağıtılmak üzere valiliklere bağışlamıştır.

Tüvana Okuma İstekli Çocuk Eğitim Vakfı

Tüvana Okuma İstekli Çocuk Eğitim Vakfı (TOÇEV), Türkiye'nin çeşitli illerinde okumak isteyen, ailesinin maddi yetersizlikleri nedeniyle okuyamayan ve çalışmak zorunda kalan çocukların, tüm eğitim yaşamları boyunca okuyabilmelerini sağlamak ve onlara maddi manevi destek olmak amacıyla 1994 yılında kurulmuştur.

TOÇEV Yönetim Kurulu ve gönüllü üyeler tarafından yürütülen çalışmalar, çocukları bulundukları çevrelerinden ve ailelerinden ayırmadan eğitmeyi amaçlamaktadır. TOÇEV; çocukları eğitim, kültür ve ruhsal açıdan rahatlatılmış çağdaş ve kültürlü bireyler olarak topluma kazandırmaya yönelik çalışmalar gerçekleştirmektedir.

TOÇEV, çocukların tüm ihtiyaçlarını manevi ailelerden gelen aidatlarla ve organize ettiği etkinliklerin gelirleriyle karşılamaktadır. Manevi ailelik sistemine katılım bireysel olabildiği gibi kurumsal düzeyde de olabilmektedir. Çocuklara hiçbir zaman nakdi yardım yapılmamaktadır. Önceden saptanan okul, giyim ve temel gıda ihtiyaçları vakıf görevlilerince temin edilmekte ve senede altı defa olmak üzere çocuklara iki ayda bir ulaştırılmaktadır. Ayrıca çocuklar senelik doktor kontrolünden ve altı ayda bir diş kontrolünden geçirilmekte; hasta çocukların doktor, hastane, ilaç ve ameliyat masrafları da karşılanmaktadır. Her hafta sonu vakıf binasında çocuklar, uzmanlar ve psikologlar toplanarak çocukların sorunları ve istekleri belirlenmektedir. Psikolojik desteğe ihtiyacı olanlar ve aileleri psikologlar tarafından takibe alınmaktadır. Belirli aralıklarla okullar ziyaret edilip çocukların durumları hakkında düzenli bilgi alınıp; çocukların ilgi ve becerilerine göre okul dışı eğitimlerine destek verilmektedir. Çocuklar için yılbaşı ve bahar aylarında piknik ve panayırılar düzenlenmektedir. En başarılı seçilen çocuklar yaz okuluna gönderilmektedir.

TOÇEV Gençlik Komitesi çocuklar için sinema, tiyatro, konser, kültürel geziler gibi etkinlikler düzenlemekte, onların sosyalleşme sürecine katkıda bulunmaktadır. Vakfın proje ve etkinlikleri şunlardır:

TOÇEV Bahar Konseri.- 1995 yılında ilki düzenlenen bu konser her yıl tekrarlanmaktadır. İstanbul'daki tüm kamu ve özel kuruluşların bünyesindeki çocukların davetli olduğu konser çocukların sanatçılarla tanışıp hoşça vakit geçirmesini sağlamayı amaçlamaktadır.

TOÇEV Bahar Panayırı.- Geleneksel panayır Çatalca Belediyesi'nin katkılarıyla Çatalca'da düzenlenmekte, çocukların birbirleriyle kaynaşmalarını ve eğlenmelerini sağlamaktadır.

Türkiye Çocuk Hakları Koalisyonu.- Türkiye Çocuk Hakları Koalisyonu, çocuk hakları alanında iletişim ve işbirliği olanaklarının sağlanması amacıyla 4 Ocak 2001'de 28 sivil toplum kuruluşu tarafından kurulmuş gönüllü çocuk ortaklığıdır. TOÇEV kuruluşundan itibaren iletişim koordinatörlüğünü yürüttüğü Çocuk Hakları Koalisyonu'nun 2 Ekim 2001 tarihinden itibaren Genel Koordinatörlüğü'ne atanmıştır. Bu koalisyonun Eğitim Koordinatörlüğünü de "Yüksek Öğretimde Rehberliği Tanıtma ve Rehber Yetiştirme Vakfı" yapmaktadır. Koalisyonun amaçları;

- Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin hayata geçirilmesini sağlamak,
- Çocuk Hakları Kültürünün benimsenmesini sağlamak,
- Ülke ölçekli çocuk politikaları oluşturulması sürecini başlatmak,
- Çocuk sorunlarının çözümüne katkı sağlayacak hizmet, eğitim ve araştırma projelerini desteklemektir.

Bu amaçları gerçekleştirmek için; sivil toplum kuruluşları ve resmi kurumlarla işbirliği yapılmaktadır. Çocuk Hakları Sözleşmesinin tanıtılması ve hayata geçirilmesi için konferans, panel ve seminerler düzenlenmekte, toplumdaki ilgili olay ve gündem yakından gözlenmekte ve çocuk hakları etkin bir biçimde savunulmaktadır.

TOÇEV aldığı bu görevle birlikte tüm ülke çapında sivil toplum kuruluşları arasında bir network kurmak, çocuk hakları bilincini yerleştirmek, yaymak ve Türkiye'yi uluslararası platformda temsil etmeyi hedeflemektedir.

TOÇEV Kardeş Okul Projesi.- TOÇEV doğudaki okullar ile İstanbul'da bulunan özel okullar arasında bağ kurarak doğudaki okullara her türlü yardımı yapmaktadır. Bu amaçla Tunceli Bölgesine bir araştırma ekibi gönderilerek bölgenin ihtiyaçları ve yardım edilecek okul ve çocuklar saptanarak üç yüz çocuğa okul kıyafetleri ve kırtasiye malzemeleri verilmiştir. Bunun dışında başarılı 60 çocuk vakıf bünyesine alınmış, üç bin çocuğun kısmi ihtiyaçları karşılanmıştır. 20 okula tören bayrağı, hesap makinesi, spor malzemeleri, iki ilköğretim okulunun bilgisayar, daktilo ihtiyaçları ve bazı bina giderleri karşılanmıştır.

TOÇEV Çocuk ve Gençlik Tiyatrosu.- TOÇEV Çocuk ve Gençlik Tiyatrosu 1999 yılında; vakfa gelir sağlamak, günümüzde hak ettiği ilgiyi göremeyen bu sanatı

çocuklara küçük yaşta tanıtmak ve sevdirmek amacıyla kurulmuştur. Bu kapsamda Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da 20 000 çocuk tiyatroyla tanışmıştır.

2001 GAP Eğitime Destek Projesi.- Projenin amacı tüm çocukların meslek sahibi olmasını ve sağlıklı bireyler olarak topluma yeniden kazandırılmasını sağlamaktır. Ayrıca toplumun her kesiminden insanlarda çocukları sahiplenerek toplum için ne yapabilirim bilincini yaymak olarak açıklanmaktadır.

Projenin kapsadığı iller; Gaziantep, Urfa, Adıyaman, Mardin, Batman, Diyarbakır, Hakkari, Şırnak ve Siirt'tir. TOÇEV'in proje ortakları ise Güneydoğu Genç İşadamları Derneği, Adıyaman Sanayi ve Ticaret Odası ve İl Valilikleri'dir. Proje 6 yıl boyunca TOÇEV tarafından yürütülecektir. Proje kapsamında planlanan çalışmalar ve amaçları aşağıda yer almaktadır.

1. Psikolojik Rehabilitasyon ve Destekleyici Kültürel Aktiviteler:

- Dokuz ilde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda psikolojik rehabilitasyon için Rehberlik Araştırma Merkezleri ile işbirliği yapılması,
- Öğrenci izleme programları,
- Olumsuz etkilerin tespiti,
- Öğrencilerin kişisel gelişimlerinin sağlanması,
- İntihar olaylarının düşürülmesi,
- Suç oranının düşürülmesinde etkin olunması,
- Toplum adına ruhsal gelişimleri sağlıklı bir çerçevede gelişen bir genç kuşağın yetişmesinin sağlanması,
- Bölgede yaşayan ve eğitim gören ilköğretim çağındaki çocukların ruhsal ve bedensel açıdan gelişimlerinin sağlanmasıdır.

2. Yoksul Öğrencilere Yardım ve En Başarılı Öğrencilerin Okutulması:

- Dokuz ilde seçilen en az dört okuldan başarılı ve yoksul 20 öğrencinin eğitimine destek verilmesi,
- Yurdun değişik yerlerine öğrenci değişim programları uygulanmasıdır.

3. Kapalı Spor Salonları, Açık Spor Sahaları, Çocuk Oyun Parkları ve Alanları, Çocuk Hobi ve İş Atölyeleri, Çocuk Kültür Merkezleri:

- Dokuz ilde en az birer adet alan tesis ve inşa edilmesi ve bunların kamu yararına kullanılmasının sağlanması,

- Çocukların ve gençlerin spor komplekslerinden yararlanmalarını sağlayarak, sağlıklı ortamlarda bedensel gelişimlerine destek olunması,
- Hobi atölyeleri ile çocukların el becerilerini geliştirmelerine ve zihinsel gelişimlerine destek olunması,
- İş atölyeleri ile öğrencilerin ve değişik çocuk gruplarının üretime katkıda bulunarak ek gelir elde etmelerinin sağlanmasıdır.

4. Sokak Çocukları Rehabilitasyon Merkezleri:

- Dokuz ilde en az bir adet rehabilitasyon merkezi açılarak çocukların her türlü ihtiyaçlarının karşılanmasının sağlanması,
- Gerekli eğitim ve ders araç gereçlerinin karşılanarak çocukların eğitimlerinin devamının sağlanması,
- Psikolojik destek verilerek bağımlılığı olanların tedavi edilmesinin sağlanması,
- Çocukların el işi atölyelerinden yararlanmalarını sağlayarak, topluma meslek sahibi ve sağlıklı bireyler olarak kazandırılmalarıdır.

Uluslararası Lions Kulüpleri T Federasyonu

Dünya ulusları arasında bir anlayış ruhu yaratmak ve geliştirmek; iyi yönetim ve iyi vatandaşlık ilkelerinin geliştirilmesini sağlamak, toplumun uygar, kültürel, sosyal ve ahlaki kalkınmasına etkin katılımında bulunmak; hizmete yatkın kişilerin, maddi karşılık beklemeden toplumlarına yararlı olmalarını teşvik etmek, yeterliliğe özendirmek ve ticari sınıai, mesleki ve kamu hizmetleri ile özel girişimlerde yüksek törel ilkeleri yerleştirmek amacıyla kurulan kulüplerin yapmış olduğu çalışmalar aşağıda yer almaktadır.

Hizmet Okulları.- Rotary kulüplerinde olduğu gibi Lions Kulüpleri de seçmiş oldukları ilköğretim okullarının her türlü ihtiyacını karşılamakta, ayrıca bu okullardaki öğrencilerin göz, kulak, kalp, böbrek sağlığı ile ilgili taramalar yapmakta ve hasta çocukların tedavilerini üstlenmektedirler.

Bağış Okulları.- Kulüpler Siirt, Dikilitaş, Söğütlü ve Üsküdar'da ilköğretim okulları yaptırarak Milli Eğitim Bakanlığına devretmiştir.

Paneller ve Yarışmalar.- Öğrencilere yönelik olarak; sigara, uyuşturucu, Hepatit C, AIDS konularında paneller, değişik konularda kompozisyon ve resim yarışmaları düzenlenmektedir. Bu yarışmalardan biri Uluslararası Barış Afışı Yarışması olup 16 Kasım Dünya Barış Kültürü Gününde yapılmaktadır.

Yaz Spor Okulları.- Kulüpler maddi durumu yetersiz öğrencileri ilgi ve yetenekleri doğrultusunda spor kulüplerinin yaz okullarına göndermektedirler.

Araştırmaya katılan 40 sivil toplum kuruluşundan 13'ü ilköğretime katkıda bulunmaktadır. Gerçekleştirilen etkinlik ve projeler incelendiğinde sekiz sivil toplum kuruluşunun bina, tesis ve donanımlar ile ilgili projeler gerçekleştirdiği görülmektedir. Bu da sekiz yıllık zorunlu eğitim ve yaşanan deprem felaketleri sonucunda ortaya çıkan fiziksel mekan ihtiyacının öneminin sivil toplum kuruluşları tarafından da anlaşıldığını düşündürmektedir.

Sivil toplum kuruluşlarından altısı eğitime destek programları ile ilgili etkinlik ve projeler gerçekleştirmektedir. Eğitime destek programları incelendiğinde bunların ilköğretim programlarına uygun olarak yapılan ders desteği ve öğrencilerin akılcı, sağduyulu, özgüven sahibi, düşünen, sorgulayan, kendi iç yaratıcılıklarını harekete geçiren, barışçı, sağlıklı ve çevre bilinci kazanmış bireyler olarak yetişmelerini sağlayacak bilimsel, sosyal, kültürel ve sanatsal eğitim programları olduğu görülmektedir. Sivil toplum kuruluşlarının etkinliklerini yoğunlaştırdığı bölgelerin Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgeleri ile İstanbul'un göç alan semtleri olduğu dikkate alındığında, sivil toplum kuruluşlarının bu bölgelerdeki ilköğretim kurumlarının amaçlarını gerçekleştirmekteki güçlüklerle yardımcı olmak düşüncesinde oldukları söylenebilir.

Sivil toplum kuruluşlarından beşi burs, maddi ve ayni yardımlarla ilgili etkinlik ve projeler gerçekleştirmektedir. Burs projeleri maddi yardımlar olmayıp ayni yardımlar şeklindedir. Sivil toplum kuruluşların maddi yardımda bulunmamasının nedeni ailelerin bu parasal yardımları çocuklarının eğitimi için kullanmayacaklarını düşünmeleri olabilir.

Zorunlu eğitim çağında olduğu halde 250 360 çocuğun okula devam etmediği temel eğitimde sivil toplum kuruluşlarının 13'ünün ilköğretime katkıda bulunması düşündürücüdür.

Sivil Toplum Kuruluşlarının Ortaöğretime Yaptıkları Katkılar

Araştırmaya katılan sivil toplum kuruluşlarından; Beykoz Vakfı, Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği, Çevre Dostları Derneği, Feyzi Akkaya Temel Eğitim Vakfı, Finans Vakfı, Ferit Avni Sözen Eğitim ve Kültür Vakfı, Galatasaray Eğitim Vakfı, Kabataş Erkek Lisesi Eğitim Vakfı, Rüştü Akın Vakfı, Rotary Topluma Hizmet ve Eğitim Derneği, Safa Eğitim Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı, Turgut Işık Vakfı, Türk Eğitim Vakfı, Türk Ermeni Azınlık Okulları Öğretmenleri Yardımlaşma Vakfı, Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı, Türk Tekstil Vakfı, Uluslararası Lions Kulüpleri T Federasyonu ortaöğretime katkıda bulunmaktadır.

Beykoz Vakfı

Vakıf ortaöğretim öğrencilerine yönelik olarak tiyatro, halk oyunları, enstrüman, ve tiyatro kursları açmaktadır.

Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği

Okul ve Yurt Projeleri.- Dernek Türkiye'nin değişik bölgelerinde yaptırmış olduğu okul ve yurt binalarını Milli Eğitim Bakanlığına devretmiştir. 1997 yılında açılan Topkapı Atatürk Çağdaş Yaşam Çok Programlı Lisesi Milli Eğitim Bakanlığına devredilmiştir. 40 sınıfta 950 öğrenci Elektronik, Makine Ressamlığı ve Bilgisayarlı Modern Muhasebe bölümlerinde eğitim görmektedir.

Kocaeli Çağdaş Yaşam Münster Bölgesi Kız Öğrenci Yurdu 40 öğrenci kapasitelidir.

Kırsal Alanda Yurtlar:

- Van-Çaldıran Çağdaş Yaşam Oğuz Eren Kız Yurdu (40 öğrenci)
- Van-Çaldıran Çağdaş Yaşam HİLTON Kız Öğrenci Yurdu (40 öğrenci)
- Yalova Çağdaş Yaşam ANEL Öğrenci Yurdu (48 öğrenci)
- Yalova-Termal Çağdaş Yaşam Krefeld Alman Türk Cemiyeti Yurdu (200 öğrenci)

“Çağdaş Türkiye’nin Çağdaş Kızları” Projesi.- Bu proje ile 33 ilin kırsal alanından 5 000 kız öğrenciye yılda iki kez burs verilmektedir. Kırsal alandan 5 000 kız öğrenci, 5 000 aile ve ortalama 25 000 kişinin doğrudan, milyonlarca insanın dolaylı olarak yararlanacağı bu proje ile Anadolu’nun kırsalında çağdaş yaşama doğru bir adım daha atılması sağlanmaktadır.

Bu proje taşıdığı yüksek toplumsal duyarlılık nedeniyle, İngiltere’de 800 üyesi olan “Uluslararası Halkla İlişkiler Organizasyonu tarafından ”2001 yılı Hizmette Mükemmellik Ödülü’ne layık görülmüştür.

“Anadolu’da Bir Kızım Var Öğretmen Olacak”Projesi.- Tunceli’de başlayan bu proje, 2002 yılında tüm Anadolu’ya yaygınlaştırılmış ve “Anadolu’da Bir Kızım var Öğretmen Olacak” diye adlandırılmıştır.Projeye alınan öğrencilere okullar açılırken ve ikinci yarıyıl başlarken, yılda iki kez toplu eğitim bursu verilmektedir.

Anadolu Çocukları Okuyor “AÇOK” Projesi.- Proje kapsamında Anadolu’nun her köşesinden okuma isteğiyle başvuran güçlük içindeki ailelerin çocuklarına destek verilmektedir. Öğrencilere okullar açılırken ve ikinci yarıyıl başlarken, yılda iki kez toplu eğitim bursu verilmektedir.

Çağdaş Yatılı Liseli Kızlarımız Projesi.- Bu proje ile çok çocuklu ailelerin okumak isteyen kız çocukları, İstanbul Valiliği ve İl Milli Eğitim Müdürlüğü’nün desteğiyle Behçet Kemal Çağlar, Çamlıca, Kandilli ve Üsküdar kız liselerinde yatılı olarak okutulmakta; öğrencilerin her türlü gereksinimleri, harçlıkları sağlanmakta ve eğitim desteği verilmektedir. Proje kapsamında 2000-2001 ders yılında sayısı 82 olan yatılı kız öğrencilere, Ulukışla’dan Kağızman’a, Antalya’dan-Erzurum’a 18 YİBO’dan 82 kız öğrenci daha katılarak 164 öğrenciye ulaşılmıştır.

Çevre Dostları Derneği

Dernek kuruluş amaçlarına uygun olarak ortaöğretim kurumlarında çevre eğitimi çalışmalarını ağaç dikme, çevre temizliği etkinlikleri ve konferanslarla gerçekleştirmektedir.

Feyzi Akkaya Temel Eğitim Vakfı

Vakıf, sürdürdüğü meslek hayatı boyunca, özellikle şantiyelerde karşılaştığı en büyük problem olan üst yönetim personeli ile, alt kademe işçiler arasındaki teknik meslek elemanlarını yetiştirmek amacıyla 1978 yılında Feyzi Akkaya tarafından kurulmuştur. Vakfın amacı; Türkiye sınırları dahilinde teknik eleman yetiştiren sanat okul ve enstitülere dönük olmak üzere; maddi durumları yeterince müsait olmayan gençlere burs tahsisi yolu ile arzuladıkları teknik tahsili yapma imkanı vermek, her derecedeki okullara eğitim araçları temin etmek, teknik tahsile başlayan ve devam edenler için yurtlar kurup işletmek, geri kalmış bölgelere eğitimin götürülmesinde maddi katkıda bulunarak, yurdumuzun teknik eğitim seferberliğine iştirak etmek ve desteklemektir(Feyzi Akkaya Temel Eğitim Vakfı , 1978).

Bu amaçlara uygun olarak 1980 yılında 58 öğrenci ile başlayan bursiyer sayısı 2002 yılında 2 500'e yükselmiştir. Türkiye'nin özellikle geri kalmış bölgelerindeki teknik okulların yıllık kontenjanları Yönetim Kurulu tarafından tespit edilerek okul müdürlüklerine bildirilmektedir. Okul müdürü ve öğretmenler kurulunca Vakfın Eğitim Burs Yönetmeliğine uygun olan öğrenciler seçilmekte, gerekli formlar doldurularak öğrenci isimleri Yönetim Kuruluna bildirilmektedir. Gerekli araştırmalar yapılarak seçilen öğrencilere ödemeleri eylül, ocak ve nisan aylarında olmak üzere yılda 10 ay burs verilmektedir.

Vakıf aynı zamanda eğitim dünyasına okullar kazandırarak da katkıda bulunmaktadır. Okullar yaptırıldıktan sonra Milli Eğitim Bakanlığına devredilmekte ancak bakanlıkla yapılan protokollere uygun olarak okullara öğretmen ve idari personel ile diğer konularda teknik destek sağlanmaktadır.

Bayramoğlu Sezai Türkeş-Feyzi Akkaya Anadolu Teknik Lisesi.- Elektrik, Elektronik, İnşaat, Bilgisayar, ve Makine olmak üzere beş bölüm 12 derslikten oluşan, yatılı ve gündüzlü olarak karma eğitim yapmakta olan okul 750 öğrenci kapasiteli ve eğitim dili İngilizce'dir. Okul en ileri derecede lisan laboratuvarına ve eğitim teknolojisi donanımlarına sahip bulunmaktadır.

Malazgirt Feyzi Akkaya Endüstri Meslek Lisesi.- Yapı, Sıhhi Tesisat, Metal İşleri ve Dokuma olmak üzere dört bölüm ve altı dersane ve atölyelerden oluşan okul

350 öğrenci kapasitelidir. İki okula da her türlü malzeme yardımı ve teknik destek verilmesine devam edilmektedir.

Finans Vakfı

Finans Vakfı, mali desteğe ihtiyacı olan başarılı öğrencilere yurt içi ortaöğretim ve üniversite eğitimlerinde destek olmak amacıyla 1990 yılında kurulmuştur. Bunun yanında, eğitime destek verebilecek kişileri eğitim hizmetlerine maddi veya manevi katkıda bulunmaya çağırarak; eğitim konusunda maddi yardımda bulunmak isteyen kişileri temsil etmek, Türkiye'nin sosyal, kültürel ve ekonomik gelişimine katkıda bulunabilmek amacıyla bilimsel araştırmaları teşvik etmek ve desteklemek Finans Vakfı'nın diğer amaçları arasında yer almaktadır.

Kurulduğu 1990 yılından itibaren İstanbul ve 2000 yılından itibaren oluşturulan Hakkari-Çukurca kontenjanı ile ortaöğretim öğrencilerine düzenli olarak burs ve kitap yardımında bulunmaktadır. 2002-2003 yılı itibarıyla burs verilen öğrenci sayısı 52'dir.

Ferit Avni Sözen Eğitim ve Kültür Vakfı

1996 yılında Türk Milli Eğitim ve Öğretimine hizmet etmek, gençlerin sportif alanlarda gelişmesini sağlamak, okul, spor salonu ve kütüphaneler inşa etmek veya yapılara yardım etmek, öğrencilerin burs, araç,gereç ve çeşitli ihtiyaçlarını sağlamak amacıyla kurulmuştur. Bu amaçlara uygun olarak Sözen ailesinin adını taşıyan Hüseyin Avni Sözen Anadolu Lisesinin her türlü araç gereç ihtiyaçları karşılanmakta, okulun Ferit Avni Sözen ve Nükte Sözen Tarafından yaptırılan spor salonunun eksikleri tamamlanmakta ve onarımları yapılmaktadır. Okuldan seçilen maddi durumu yetersiz 12 öğrenciye burs verilmekte çok sayıda öğrenciye kitap ve kıyafet yardımı yapılmaktadır.

Galatasaray Eğitim Vakfı

Vakfın amacı Galatasaray Eğitim Kurumlarında eğitim ve öğretimi geliştirmek üzere yatırımlar yapmak, öğrencilere burs vermek, öğrenci faaliyetlerini teşvik ve öğrencilere destek vermek; kurumların fiziki yapılarını geliştirmek, korumak, gelişmiş teknolojileri sağlamaktır. Bu amaçlara yönelik olarak Galatasaray Lisesinin her türlü bakım ve onarım çalışmaları ile teknik donanım gereksinimleri sürekli olarak

karşılanmaktadır. Ayrıca her yıl burs komitesi tarafından seçilen ortalama 45 öğrenciye burs verilmektedir.

Kabataş Erkek Lisesi Eğitim Vakfı

1987 yılında kurulan vakfın amacı; Kabataş Erkek Lisesinin devamını, gelişmesini ve mezunları ile mensupları arasında sosyal dayanışmayı sağlayarak Türk toplumunun kültürel, bilimsel ve sosyal gelişmesine hizmet etmek daha yüksek verimli ve tekin düzeyde eğitim hizmetlerinin yerine getirilmesine katkıda bulunmaktır (Kabataş Erkek Lisesi Eğitim Vakfı, 1987). Bu amaçlara uygun olarak her yıl düzenli olarak okulun demirbaş ihtiyaçları, fiziksel mekanlarının iyileştirilmesi ve sözleşmeli olarak çalıştırılan öğretmenlerin giderleri karşılanmaktadır.

Öğrencilere yönelik değişik konularda seminerler düzenlenmekte, kültürel ve sanatsal etkinlikler yapılmakta, Feriye Toplantıları adı altında güncel konularda konferanslar düzenlenmektedir.

Rotary Topluma Hizmet ve Eğitim Derneği

Bilgisayar Destekli Dil Laboratuvarı Projesi.- Dernek ilköğretim okullarında uygulamış olduğu bilgisayar destekli dil laboratuvarı projesini kültüpler aracılığıyla ortaöğretim okullarında da gerçekleştirmektedir.

Uluslararası Öğrenci Değişimi.- Kùltürler arası etkileşim sağlamak amacıyla ortaöğretim öğrencileri yurt dışına gönderilmekte, yabancı ÷lkelerden gelen öğrenciler Türkiye’de misafir edilmektedir.

Gençlik Kampları.- Gençlik kamları da uluslararası değişim programı çerçevesinde yaz tatillerinde ortaöğretim öğrencilerine yönelik olarak düzenlenmektedir.

Rüşti Akın Vakfı

Vakıf İstanbul’da Rüşti Akın Anadolu Meslek Lisesini yaptırmış, Nişantaşı Kız Lisesini restore ettirmiştir. Okulların talep ettiği ihtiyaçlar doğrultusunda; toplantı

salonu, bilgisayar sınıfı ve spor salonu vb. desteklerini sürdürmektedir. Ayrıca 27 öğrenciye burs verilmektedir.

Safa Eğitim Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı

Vakıf maddi durumu yetersiz öğrencilere burs vererek eğitimlerine katkıda bulunmak amacıyla 1988 yılında kurulmuştur. Burs alan üniversite öğrencileri vakıf merkezinde; çevrede yaşayan lise öğrencilerine Türkçe, İngilizce, matematik, fizik, kimya dersleri vermektedir. Dersler öğrencilerin eksiklerini tamamlama ve üniversiteye hazırlık desteği şeklindedir.

Turgut Işık Vakfı

1991 yılında, Türkiye sınırları dahilinde her yere ve her vatandaşa ihtiyaçları olan eğitim ve sağlık hizmetlerine katkıda bulunabilmek için kurulan vakfın amacı;

- Her türlü eğitim tesisleri ve yurtlar inşa etmek, gereçlerini sağlamak ve bu tesisleri vakfın belirleyeceği ismi taşımak şartı ile Bakanlığın işletmesine devretmek, gerektiğinde bunları kendisi işletmek,
- Maddi durumları yeterli olmayan gençlere karşılıklı veya karşılıksız eğitim, öğrenim ve araştırma bursları vermek,
- Çalışkan ve üstün zekalı öğrencilere teşvik ikramiyeleri tahsis etmek ve gençler arasında yarışmalar düzenleyerek başarılı olanları ödüllendirmektir (www.turgutisik.com.).

Türkiye genelinde endüstri meslek liselerindeki öğretmenler kurulunca Vakfın Eğitim Burs Yönetmeliğine uygun 250 öğrenciye eğitim öğretim yılının başında araç gereç yardımı ve 3 ayda bir olmak üzere yılda 9 ay burs verilmektedir. Öğrencilerin başarı durumları hakkında okul yönetimlerinden bilgi alınarak, başarılı öğrencilerin bursları öğrenim yaşantıları süresince devam etmektedir.

Türk Eğitim Vakfı

Türk Eğitim Vakfı kuruluş amacına uygun olarak deprem bölgesinde 627 lise ve 1087 meslek lisesi öğrencisine burs vermektedir. Ayrıca Denizli'de 855 öğrenci kapasiteli Denizli Anadolu Lisesi, Bursa'da Mehmetçik Vakfı ile birlikte 960 öğrenci kapasiteli Bursa Zeki Müren Güzel Sanatlar Anadolu Lisesi yaptırılarak Milli Eğitim Bakanlığına devredilmiştir.

İnanç Lisesi.- İnanç Vakfı tarafından ailelerinin maddi imkansızlığı sebebiyle yeterli eğitim fırsatı bulamayan ve çok üstün zihinsel yeteneklere sahip çocuklar arasından seçilecek öğrencilere ortaöğretim düzeyinde özel eğitim verilmesi amacıyla 1993-1994 eğitim öğretim yılında açılan okul, 2002-2003 eğitim öğretim yılında Türk Eğitim Vakfına devredilmiştir.

İnanç Lisesi Gebze, Muallim Köy mevkiinde 416 000 metrekarelik bir arazi üzerinde inşa edilmiştir. Günlük yaşam ve akademik etkinlikler öğretim kadroları ile öğrencilerin sosyal etkileşimlerini sağlayacak şekilde oluşturulmuştur. Bir tür “öğrenme köyü” niteliğindeki yerleşme; öğrenci evleri, öğretmen evleri, öğrenme merkezi, fen binası, akademik çalışma mekanları, dil okulu, açık ve kapalı spor tesisleri, açık hava tiyatrosu, tiyatro ve konser salonu, sanat stüdyoları, atölyeler, yemekhane, yönetim binası ve sosyal tesislerden oluşmak üzere projelendirilmiş ancak arazi ile ilgili bazı problemler nedeniyle bir kısmı tamamlanamamıştır.

Öğrencilere her sınıfta ortalama 10 öğrenci olmak üzere küçük gruplarda eğitim verilmektedir. Eğitim-öğretim İngilizce ve Türkçe olarak yapılmakta, Almanca ya da Rusça ikinci dil olarak verilmekte, ayrıca seçmeli yabancı dil programları da bulunmaktadır.

İnanç Lisesi’nde 126 öğrenci, yatılı olarak her türlü ihtiyaçları vakıf tarafından karşılanarak eğitim görmektedir.

Türk Ermeni Azınlık Okulları Öğretmenleri Yardım Vakfı

1965 yılında 15 Ermeni işadamı ve öğretmen tarafından kurulan vakfın amacı;

- Öğretmenlik mesleğini çekici hale getirmek, mesleğe rağbeti arttırmak, öğretmenlerin eğitim düzeyini yükseltmek.
- Öğretmen olmak isteyen yetenekli öğrencileri burs vererek teşvik etmek.
- Ders kitabı ve dergi basmak.
- Emekli öğretmenlere yardımcı olmak.
- Eğitim ve öğretim amaçlı girişimlere yardımcı olmaktır (www.teao.org).

Bu amaçları gerçekleştirmek için İstanbul’daki Ermeni okullarında okutulan Ermenice ders kitapları Vakıf Yönetim Kurulunun belirlediği bir komisyon tarafından hazırlanmakta ve basılmaktadır.

Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı

Vakfın orta öğretime yapmış olduğu katkılar eğitime destek programları olup bunlardan biri Genç Başarı Ekonomi Eğitimi diğeri Üniversiteye Hazırlık Etkinlikleri programlarıdır.

Genç Girişimciler Şirket Kuruyor.- Programın amacı; öğrencilere mikro ve makro ekonomik kavramların yanı sıra, işletmeleri, gelişmekte olan pazarları tanıtmak ve bilinçli birer vatandaş, üretici ve tüketici olabilmeleri için gerekli olan beceriler hakkında bilgilendirmektir. Program; Ekonomi, İş Dünyası ve Girişim bölümlerinden oluşmaktadır. Ekonomi bölümü; Temel Ekonomik Kavramlar ve Problemler, Üretim Kaynakları, Serbest Girişim, Üretim ve Verim, Pazarlama Stratejileri, Dış Ticaret ve Ekonomik Tutarlılık, Vergi-Bütçe-Finansal Kurumlar konularını kapsamaktadır. İş Dünyası ve Girişim bölümü; Öğrenci Şirketi, İş Planı Rekabet, Arz ve Talep, Reklam, İş Dünyası ve Sosyal Sorumluluklar, Ekonomide Devletin Rolü konularını kapsamaktadır. Program 15-17 yaş grubundaki öğrenci ve gençlere haftada 2 saat olmak üzere toplam 22 haftadır.

Üniversiteye Hazırlık Etkinlikleri.- Dershanelere gidemeyecek durumda olan lise üçüncü sınıf öğrencilerinin testler, ders tekrarları ve interaktif destekle üniversite sınavlarına düzenli bir şekilde hazırlanmalarını sağlamak amacıyla oluşturulmuş bir programdır.

Türk Tekstil Vakfı

Vakıf tarafından Çerkezköy'de bulunan çok programlı liselerin bina onarımları yaptırılmıştır.

Uluslararası Lions Kulüpleri T Federasyonu

Lions Gençlik Kampları.- Gençlik kampları projesi İstanbul İl Gençlik ve Spor Müdürlüğü ile işbirliği yapılarak temmuz ve ağustos ayları içinde dört kez on gün olarak düzenlenmekte, sportif ve kültürel etkinlikler gerçekleştirilmektedir. Kamplara katılan Türk ve Avrupalı gençler arasında dostluk ve kültür paylaşımı sağlanmaktadır.

Ayrıca Birleşmiş Milletler bünyesinde 12-20 Mayıs haftasını Uluslararası Gençlik Haftası olarak kabul ettirme çalışmaları sürdürülmektedir.

Gençler Arası Değişim Projesi.- Dünya gençlerinin birbirlerinin kültürlerini daha yakından tanıma şansını yakalamalarını sağlayan uluslararası bir Lions değişim projesidir. Bu proje kapsamında her yıl bir çok Türk genci bu programdan yararlandırılıp yurtdışına gönderilmekte ve yabancı ülkelere gelen gençler Türkiye'deki ailelerin yanında ve Lions Gençlik Kamplarında ağırlanmaktadır.

Kulüpler ortaöğretim okullarında mesleğe yönlendirme ve gençlik sorunları ile ilgili paneller düzenlemekte; 75 öğrenciye burs vermektedir. Doğu ve Güneydoğu Anadolu'daki okullara kitap ve giysi yardımı ve Şanlıurfa Anadolu Güzel Sanatlar Lisesine bilgisayar donanımlı bir kütüphane yapılmıştır.

Araştırmaya katılan 40 sivil toplum kuruluşundan 17'si ortaöğretime katkıda bulunmaktadır. Gerçekleştirilen etkinlik ve projeler incelendiğinde 10 sivil toplum kuruluşunun bina, tesis ve donanımlar ile ilgili projeler gerçekleştirildiği görülmektedir. Bu projelerin büyük bölümünün mesleki ve teknik eğitim kurumlarına yönelik olması, sivil toplum kuruluşlarının mesleki ve teknik eğitimin ülkenin teknik eleman ihtiyacının karşılanması için önemli oldukları görüşüne sahip olduklarını düşündürmektedir. Katkıda bulunan sivil toplum kuruluşlarının kurucu ve yönetim kurulu üyelerinin temsil ettikleri iş alanları dikkate alındığında sektörlerindeki iyi yetişmiş ara kademe teknik eleman ihtiyacına duydukları önemde bu katkıları arttırdığı söylenebilir.

Sivil toplum kuruluşlarından dokuzu ortaöğretime burs vererek katkıda bulunmaktadır. Verilen bursların meslek ve teknik lise öğrencileri ile kız öğrencilere yönelik olduğu görülmektedir. Burs projelerinde meslek ve teknik lise öğrencilerinin öne çıkması sivil toplum kuruluşlarının mesleki ve teknik eğitime verdikleri önemi bir kez daha ortaya koymaktadır.

Sivil toplum kuruluşlarının burs projelerinde kız öğrencilerin öne çıkmasının nedeni ise ortaöğretime devam eden kız öğrencilerin erkek öğrencilerden sayıca az olmasına ve sivil toplum kuruluşlarının toplumsal kalkınmada eğitimli kadınların rolüne verdikleri öneme ve eğitimde cinsiyet ayrımının önlenmesine bağlanabilir.

Eğitime destek programları ile ilgili etkinlik ve projeler gerçekleştiren sivil toplum kuruluşu sayısı yedidir. Sivil toplum kuruluşlarının eğitsel, kültürel ve sosyal etkinliklerle öğrencilerin bireysel gelişimine destek olarak; kültürlü, ülke sorunlarına duyarlı, sorun çözme yeteneklerine sahip insanlar olarak yetişmelerine de önem verdikleri söylenebilir.

Sivil Toplum Kuruluşlarının Yükseköğretime Yaptıkları Katkılar

Araştırmaya katılan sivil toplum kuruluşlarından; Abdülkadir Eriş Eğitim Vakfı, Birlik Vakfı, aykara ve Dernek Pazarı Eğitim Vakfı, ağdaş Yaşamı Destekleme Derneği, Finans Vakfı, Galatasaray Eğitim Vakfı, İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı, İstanbul Teknik Üniversitesi Vakfı, İstanbul Tıp Fakültesi Vakfı, İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mezunlar Cemiyeti, Karahallılar Vakfı, Malatya Eğitim Vakfı, Marmara Üniversitesi Nihad Sayar Eğitim Vakfı, Rüştü Akın Vakfı, Pttrge Eğitim ve Yardımlaşma Vakfı, Rotary Topluma Hizmet ve Eğitim Derneği, Safa Eğitim Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı, Sağlık Eğitim Vakfı, şahkulu Sultan Kllyesi Mehmet Ali Hilmi Dede-baba Araştırma Eğitim ve Kültür Vakfı, Türk Eğitim Vakfı, Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı, Trkpetrol Vakfı, Türk Ermeni Azınlık Okulları ğretmenleri Yardımlaşma Vakfı, Türk Tekstil Vakfı, Uluslararası Lions Kulüpleri T Federasyonu, Uran Vakfı, Yeni Asya Eğitim Kültür ve Araştırma Vakfı, Yüksek ğrenimde Rehberliği Tanıtma ve Rehber Yetiştirme Vakfı yükseköğretime katkıda bulunmaktadır.

Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği

Yurt Projeleri.- Yurt sorununun çözümüne katkıda bulunmak amacıyla İstanbul'da dört adet ğrenci yurdu yaptırılarak üniversitelere devredilmiştir.

- İstanbul Üniversitesi Avcılar Kampüsü Mehmet Can Afacan ağdaş Yaşam Kız Yurdu (200 ğrenci).
- İstanbul Üniversitesi Avcılar Kampüsü'ne ağdaş Yaşam Ahmet Taner Kışlalı ğrenci Yurdu (100 ğrenci)
- İstanbul Üniversitesi Avcılar Kampüsü'ne ağdaş Yaşam Hıfzı Oğuz Bekata ğrenci Yurdu (100 ğrenci)

- Marmara Üniversitesi Göztepe Kampüsü'ne Handan Ertuğrul Çağdaş Yaşam Öğrenci Yurdu (68 öğrenci)

“Bir Işık Da Siz Yakın” Üniversiteli Öğrencilere Burs Projesi.- ÇYDD bilinçli vatandaşların, kurum ve kuruluşların destekleri ile 1995 yılından günümüze, şubeleri ile birlikte her yıl yaklaşık 16 000 üniversite öğrencisine burs vermektedir. 2002 yılı itibarı ile yalnızca genel merkezin burs verdiği öğrenci sayısı 1 350’ dir.

Denizyıldızı Projesi.- Bu projenin amacı; geleceğin, genç, dinamik, aydın, proje üreten ve uygulayabilen liderlerinin yetiştirmesine katkıda bulunmaktır. Bilim adamları, konularında uzman sanatçı, tarihçi, eğitimci ve iş adamlarının gönüllü eğitmen olarak görev aldığı bu projede, gençlerin bilgi ve bilinç düzeyinin gelişimine katkıda bulunmak amacıyla seminerler verilmektedir. Bir yandan da sınıf içi sunumlar, şubelerde konferanslar, kent içi kültür gezileri ve grup içi tartışma gibi etkinliklerle öğrencilerin çözüm arama, kendini ifade etme, topluluk karşısında konuşma gibi konularda becerileri geliştirilmeye çalışılmaktadır. Bir yıl süren bu projeyi tamamlayan gençler, derneğin “proje liderleri” olarak şube çalışmalarına katılmaktadırlar.

Genel Merkez bünyesinde her yıl “ Denizyıldızı Projesi” kapsamında ortalama 50 genç geleceğin proje liderleri olarak yetiştirilmektedir.

Gençlik Komisyonları.- ÇYDD gençliği şubelerde Gençlik Komisyonları kurarak hem var olan projelerde yer almakta, hem de her yıl geniş bir katılımı ile gerçekleştirilen “Gençlik Kurultayı” çalışmasında yeni çözümler üretilmesine katkıda bulunmaktadırlar. Şubelerdeki Gençlik Komisyonları, Eğitim ve Kültür-Sanat komisyonları ile işbirliği yaparak burslu öğrencilerin sosyal, kültürel ve sanatsal açıdan gelişmelerine yardımcı olacak etkinlikler gerçekleştirerek; bu çerçevede konferanslar, kurslar ve geziler düzenlemektedirler.

Kent-Köy Gençliği El Ele Projesi.- Kırsal Alan Projeleri içinde yer alan “Kent-Köy Gençliği El Ele” projesinin amacı, büyük kentlerdeki üniversite öğrencilerinin, kırsal alanda yaşayan gençlerle tanışması, kaynaşması ve kırsal yörede yaşanan sorunları öğrendikten sonra çözüm üretecek projeler yaratıp birlikte çalışmalarının

sağlanmasıdır. 1999 yılında uygulanan ve tekrar ettirilen proje kapsamında bu güne kadar Ardahan-Posof ve Urfa-Hilvan ilçelerinde yöresel çalışmalar yapılarak köy okulları onarılmıştır.

Gençlere İngilizce Öğrenim Desteği (ÇYDD Dil Dershanesi) Projesi.- İstanbul'da eğitimini sürdüren, çoğunluğu kırsal alandan gelen üniversiteli gençlere, HEM ile birlikte hazırlanan yıllık programlarla, lise ve üniversitelerden gelen gönüllü öğretmenler tarafından ikinci dil olarak İngilizce öğretilmektedir.

Finans Vakfı

Vakıf kuruluş amacına uygun olarak başarılı üniversite öğrencilerine burs vermektedir. Ayrıca burs verilen öğrencilere kişisel gelişim programları uygulanmaktadır. 1990 yılından bu güne kadar 5 000 öğrenciye karşılıksız burs ve kitap yardımı yapılmaktadır. 2002-2003 yılı itibarıyla burs verilen öğrenci sayısı 320'dir.

Finans Vakfı Sosyal Bilimler dalında doktora derecesi olan araştırmacılara da yurt dışında kısa süreli araştırma yapabilme imkanı sağlayabilmek, genç araştırmacıların bu alanlardaki bilimsel çalışmalarını teşvik edip destekleyerek Türkiye'nin sosyal, kültürel ve ekonomik gelişimine katkıda bulunabilmek amacıyla Doktora Sonrası Yurtdışı Araştırma Programı bursları vermektedir. Araştırma konuları; Sosyoloji, İktisat, Felsefe, Tarih, Arkeoloji, Antropoloji, Eğitim, Uluslararası İlişkiler, İşletme, Kamu Yönetimi, Siyasal Bilgiler, Psikoloji, Dil/Edebiyat sosyal bilim dallarını kapsamaktadır.

Galatasaray Eğitim Vakfı

Vakıf tarafından öğrencilere yönelik sportif, kültürel ve sosyal etkinlikler düzenlenmekte ve her yıl ortalama 95 öğrenciye burs verilmektedir.

İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı

İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı; kadın ve çocukların yetkinleştirilmesinin yanı sıra, üreme sağlığı ve aile planlaması alanlarında eğitim, bilgi, beceri geliştirme hizmetleri vermektedir. Kurulduğu 1988 yılından bu yana, ulusal ve uluslararası ölçeklerde cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlar, HIV/AIDS eğitimi ve bilgi-eğitim-iletişim faaliyetleri, topluma dayalı üreme sağlığı hizmetleri, hizmet verenlere yönelik

teknik eğitim malzemelerinin geliştirilmesi, çocuk haklarının teşviki ve kadınların sosyo-ekonomik statülerinin iyileştirilmesine yönelik bir çok proje geliştirmekte ve yürütmektedir. Vakıf, bu projeler vasıtasıyla, çeşitli uluslararası örgütlerle koordinasyon içerisinde proje geliştirme ve uygulama alanında büyük bir deneyim kazanarak 1997'den beri Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu'nun uluslararası akredite olmuş icra kurumlarından birisidir.

Ergenlerin Cinsel Sağlık Eğitimlerinin Desteklenmesi Projesi.- Ergenlerin cinsel sağlık konusunda bilgilenmeleri ve güvenli cinsel davranış kazanmaları ve olumlu değerler kazanmalarını hedefleyen çalışmalar, Sağlık Bakanlığı ve eğitim fakülteleri ile işbirliği içinde yürütülmektedir. Çalışmaların amacı örgün eğitimde cinsel sağlık bilgileri eğitimi yürütecek eğitimcilerin hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimlerinin gerçekleştirilmesidir. Bu amaçla yürütülen çalışmalar sonucu dört eğitim fakültesinde cinsel sağlık bilgileri eğitimi programının müfredata alınması sağlanmış, öğretmen adaylarını eğitecek öğretim görevlileri için eğitimcilerin eğitimi gerçekleştirilmiş, öğretmenlere yönelik bir "Cinsel Sağlık Bilgileri Eğitimi Öğretmen El Kitabı" ve eğitim fakültelerindeki öğrencilere yönelik uygulanan anket sonucunda saptanan eğitim gereksinimine uygun olarak bir eğitim modülü hazırlanmıştır. Proje çalışmalarının; eğitim fakültelerinde Mart 2000'de verilmeye başlanan cinsel sağlık bilgileri eğitim programlarının izlenmesi ve değerlendirilmesi, öğretmenlere yönelik düzenlenecek hizmet içi eğitimlerle sürdürüleceği açıklanmaktadır.

Araştırma ve Anketler.- Toplumun cinsel davranış bilgisi, üreme sağlığı bilgisi; ve hizmet verenlerin bilgi düzeyini artırma alanlarında araştırmaların yanı sıra mültecilere yönelik araştırmalar da yapılmaktadır. Vakıf bilimsel araştırmaları hemen hemen tüm programlarının bir parçası haline getirmiştir. Hem topluma dayalı hizmet projeleri hem de eğitim projeleri, hedeflenen nüfusun durumunu ve gereksinimleri saptamaya yönelik araştırmalar yapılmasını kapsamaktadır.

Burslar.- Vakıf 110 üniversite öğrencisine burs vermektedir.

TC YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı

İstanbul Teknik Üniversitesi Vakfı

Çeşitli üretim teknolojilerinde kaliteyi yükseltici, üretimi artırıcı ve maliyeti düşürücü işletme metotlarına ilişkin araştırmalar yapmak; İstanbul Teknik Üniversitesi öğrencilerine eğitim-öğretim ve sosyal ihtiyaçlarının karşılanmasında her türlü yardımda bulunmak; teknik eğitim yapan tesisler, okullar kurmak ve kurslar açmak; kültür, sağlık, spor, beslenme, konaklama, araştırma ve basım merkezleri gibi tesisler kurmak, kurulmasına yardımcı olmak ve bu tesisleri çalıştırmak, işletmek amacıyla kurulun vakıf üniversite binalarının onarım, bakım ve yenilenme çalışmalarını gerçekleştirmekte, 500 öğrenciye burs, 500 öğrenciye yemek yardımı yapmaktadır.

İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mezunları Cemiyeti

1943 yılında İktisat Fakültesi mezunları arasındaki dayanışmayı geliştirmek ve milli kalkınmaya katkıda bulunmak için ekonomik, toplumsal, kültürel, mesleki ve bilimsel çalışmalar yapmak amacıyla kurulan cemiyetin etkinlik ve programları aşağıda yer almaktadır.

Mesleğe Yönlendirme Programı.- İktisadın çok yönlü ve geniş çalışma alanları sunan bir bilim dalı olması nedeniyle, öğrencilerin mezuniyet sonrası seçecekleri yolu belirlemelerine yardımcı olmak amacıyla, çalışılacak alanlar hakkında bilgi verilen toplantılar düzenlenmektedir. Bu toplantılar İktisat Fakültesi amfilerinde, çalıştığı alanda uzman ve geniş tecrübeleri olan eski mezunların deneyim ve bilgilerinin karşılıklı paylaşılması şeklinde gerçekleştirilmektedir.

İktisat'ın Dama Taşları Programı.- İktisat biliminin çok yönlü öğrenilmesini ve mevcut iktisat müfredatının eksiklerini gidermeyi, teori ile güncel yaşamın pratiğini bir araya getirmeyi ve ders kitaplarına girmeyen iktisatçıları tanıtmayı hedefleyen bir programdır. Her eğitim-öğretim yılı başında belirlenen program içeriği konunun uzmanı akademisyenler tarafından sunulmaktadır. Ayrıca İktisat'ın Dama Taşları'nın ilk serisinin konuşmaları kitaplaştırılarak daha geniş kitlelere ulaşması sağlanmıştır.

Genç İktisatlılar Karınca Ödülü.- İktisat alanındaki araştırma ve inceleme çalışmalarını teşvik etmek ve genç iktisatlıları bilimsel çalışmalara özendirme

amacıyla İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi lisans ve lisansüstü öğrencileri arasında düzenlenen ödüllü bir yarışmadır.

Yayınlar.- Cemiyetin süreli yayınları arasında İktisat Dergisi ve Karınca Bülteni bulunmaktadır. Diğer yayınlar; İktisat'ın Dama Taşları, 17 Ağustos Depreminin Ekonomik ve Sosyal Etkileri ve Atatürk Dönemi İktisat kitapları, Deprem Sonrası İstihdamı Belirleme araştırması ve İktisat Raporu'dur.

Marmara Üniversitesi Nihad Sayar Eğitim Vakfı

Marmara üniversitesi öğretim üyeleri tarafından 1970 yılında kurulan vakfın amacı üniversitenin öğrencilerine barınma, yemek, eğitim, kültürel ve sağlık hizmetleri desteği vermektir. Vakfın çalışmaları;

- Marmara Üniversitesi binaları ile bilgisayar, demirbaş ve taşıtlarının bakım, onarım ve yenilenme yatırımlarının yapılması,
- Akademik personelin seminer, sempozyum v.b. bilimsel toplantılara katılmalarına destek olunması,
- Scientation endekse giren akademik personele ödül verilmesi,
- Akademik yayınların desteklenmesi,
- 50 öğrenciye burs verilmesi, kitap, ilaç, giyecek v.b. yardımların yapılmasıdır.

Rotary Topluma Hizmet ve Eğitim Derneği

Derneğin yüksek öğretime katkılarına baktığımızda karşımıza Tıp Fakültelerine Cihaz Bağışı, Burs ve Üniversite Öğrencilerine Liderlik Eğitimi Projeleri çıkmaktadır.

Tıp Fakültelerine Cihaz Bağışı.- İstanbul'daki İstanbul Üniversitesi Çapa ve Cerrahpaşa Tıp Fakültesi ile Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesinin belirlediği ihtiyaçlar doğrultusunda her türlü cihaz ihtiyaçları kulüpler ve dernek tarafından karşılanmaktadır.

Üniversite Bursları.- Kulüpler tarafından 1 200 üniversite öğrencisine burs verilmektedir.

Elçilik Bursları.- Uluslararası Rotary tarafından lisans ve yüksek lisans öğrencilerine uluslararası değişim programı çerçevesinde verilen bir yıllık burslardır.

Barış ve İhtilafların Çözümü Bursları.- Dünyadaki yedi üniversitede iki yıllık yüksek lisans programları için özel olarak seçilen öğrencilere verilen burslardır.

Georgia Eyalet Bursları.- Bu eyaletteki üniversitelerde yüksek lisans eğitime kabul edilen öğrencilere verilen burslardır.

Öğretim Üyeleri Bursları.- Başka bir ülkeye gönüllü olarak ders vermek için giden öğretim üyelerine verilen burslardır.

Rotary Gençlik Liderlik Ödülü.- Ortak ve gönüllü olarak gerçekleştirilecek projelerde çalışmak üzere gençlerin de yardımını sağlamak amacıyla Rotaryenler, iyi bir liderin niteliklerinin değerlendirilmesi ve gençlerde bu niteliklerin ortaya çıkarılmasını amaçlamaktadırlar. Toplum liderliği yeteneğini geliştirmenin etkin bir yolu olarak Rotary, genç liderlerin ortaya çıkıp yetişebileceği bir “grup laboratuvarı” diye tanımlanabilecek bir program oluşturmuştur. RYLA olarak bilinen bu programın açık ismi ROTARY GENÇLİK LİDERLİK ÖDÜLÜ’dür (İstanbul Eminönü Rotary Kulübü, 2002-2003, s.2).

Amacı geleceğin liderlerine eğitim deneyimi kazandırarak onları etkili birer lider olma yolunda teşvik etme ve desteklemek olan program bölgedeki kulüplerin katkısı ile bölge çapında Rotary Gençlik Liderlik Seminerleri adı altında düzenlenmektedir. Seminerlere katılanlar konuşmacıları dinlemekte ve gruplar halinde Rotaryenlerle bir araya gelerek, bir tartışmanın yönetilmesi, konferans verme, toplum sorunları, sosyal ve moral sorumlulukları ele almaktadırlar. Diğer konular komiteler tarafından seçilerek olanaklar ölçüsünde kendi alanlarında profesyonel olanlar tarafından sunulmaktadır. Konuların sunuş teknikleri rol oynama, grup tartışmaları ve pratik çalışma gibi katılımlı yöntemlerdir.

Rüştü Akın Vakfı

Vakıf İzmir Bornova'da Emel Akın Meslek Yüksek Okulu yaptırarak Ege Üniversitesine bağışlamıştır. Ayrıca 51 üniversite öğrencisine burs verilmektedir.

Safa Eğitim Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı

Vakıf kuruluş amacına uygun olarak 50 öğrenciye burs vermektedir. Burs verilen Anadolu'dan gelen üniversite öğrencilerine daha önceki bursiyerler tarafından rehberlik yapılarak İstanbul'a ve yeni yaşamlarına uyum süreçleri kolaylaştırılmaktadır. Ayrıca vakfın gönüllü kişisel gelişim uzmanları tarafından seminerler verilmekte, öğrencilerin iş yaşamı ve akademik yaşam arasında bağ kurmaları için staj ve çalışma olanakları sağlanmaktadır.

Sağlık ve Eğitim Vakfı

1968 yılında kurulan vakfın amacını “ Devletin kamu görevi yükünü azaltmak amacıyla genel, özel ve katma bütçeli idareler bütçeleri içinde yer alan eğitim ve sağlık hizmetlerini ifa etmek, eğitim, sağlık kurum ve kuruluşlarına her türlü yardımda bulunmak” oluşturur (Sağlık ve Eğitim Vakfı Resmi Senedi).

Bu amaçlara uygun olarak 1999 depreminden sonra Bolu İzzet baysal Üniversitesine yardımda bulunulmuş, 2001-2002 yılında 99 öğrenciye burs verilmiştir.

Türk Eğitim Vakfı

Türk Eğitim Vakfı yüksek öğrenime katkılarını da burs ve yurt binası olarak gerçekleştirmektedir. Bu kapsamda Bursa Uludağ Üniversitesinde ve İzmir Urla'da 100 öğrenci kapasiteli iki yurt binası yaptırılarak hizmete geçirilmiştir.

Yurt İçi Burslar.- 2002 yılı itibariyle yurt içinde 5 515 lisans öğrencisine burs verilmektedir TEV yurt içi bursları karşılıksızdır. Ancak, burslardan yararlanarak öğrenimlerini tamamlayanlar, iş hayatına atıldıktan sonra, kendileri gibi en az bir Türk gencine TEV aracılığıyla destek vermeyi ya da başkasının Türk Eğitim Vakfına bağış yapmasını sağlamayı vicdani bir yükümlülük olarak kabul ederler (Türk Eğitim Vakfı).

Yurt Dışı Burslar.- Yurtdışı lisans üstü bursları ülkenin ihtiyacı olan üst düzey yönetici ve uzmanların yetiştirilmesine katkıda bulunmak ve desteklemek amacıyla 1969 yılından beri verilmektedir. Burs verilen yüksek lisans öğrenci sayısı 20, doktora öğrenci sayısı ise dördttür. Yurtdışı bursiyerleri, öğrenimlerini tamamlayınca yurda dönmek ve öğrenimleri süresince kendilerine ödenen miktarı vakfa geri ödemekle yükümlüdürler.

Araştırmalar.- Türk Eğitim Vakfı, Üniversite Sanayi Entegre Eğitim Projesi'ni gerçekleştirerek ülke sanayiinin iş idaresi ve endüstri mühendisliği alanlarındaki ihtiyacını saptamak üzere 'Endüstride İşletmecilik ve Endüstri Mühendisliğine Olan Talep' konulu bir araştırma yaptırmıştır.

Ayrıca, rehberlik ve danışmanlık konularının ülke özelliklerine uyarlanması konusunu inceleyen 'Yüksek Öğrenim Kurumlarında Rehberlik ve Danışmanlık' araştırmasını gerçekleştirmiştir.

Türk Eğitim Vakfı, burs vermenin yanı sıra, öğrencilerin sosyal yönlerini geliştirmelerine yardımcı olmak amacıyla bir çok konuda destek vermektedir. Öğrencilerin teorik bilgilerini pekiştirmeleri için staj olanağı sağlanmakta, teknik ve moral gezileri düzenlenmekte, yabancı dil kursları açılmakta ve yapılan dizi toplantılarla öğrencilere rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetleri verilmektedir. Sonuç olarak 35 yılda yurt içinde 114 086, yurt dışında 845 öğrencinin eğitimlerine katkıda bulunulmuştur.

Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı

Vakıf yükseköğretime Gençlere Yönelik Eğitim Programları adıyla katkıda bulunmaktadır.

Gençlik Kulübü.- Vakfın faaliyetlerine daha önce katılmış olup, üniversitede okuyan gençlerin, sosyal ve kültürel faaliyetlerden yararlanması amaçlanmaktadır. Bu faaliyetler çerçevesinde aktif bir Eğitim Gönüllüleri üyesi olarak bu gençlerin sosyal sorumluluk bilincini arttırmak da kulübün amaçlarındandır. Gençler vakıf bünyesinde kendilerini geliştirebilecekleri sinema, tiyatro, spor, gezi etkinliklerini organize etmekte

ve seminerler düzenlemektedirler. Mesleki kariyer gelişimlerini planlamak amacıyla rehberlik hizmetlerinden faydalanmaktadırlar.

Burs Projeleri.- Bağışçıların sağladığı imkanlar ve onların belirlemiş olduğu seçim kriterlerine göre üniversite öğrencilerine öğrenim bursu verilmektedir. Burs alan üniversite öğrencileri boş zamanlarını topluma faydalı bir şekilde değerlendirmeleri ve sosyal sorumluluk bilincinin gelişimini mümkün kılabilmek amacıyla ayda 6-8 saat eğitim parklarında veya öğrenim birimlerinde sorumluluk almaktadırlar.

Türk Tekstil Vakfı

Vakıf kuruluş amacına uygun olarak yükseköğrenim kurumlarına yönelik olarak da çalışmalar gerçekleştirmektedir. Bunlar:

- Tekstil bölümü bulunan dokuz üniversiteye; bilgisayar, tekstil cihaz ve malzemeleri, laboratuvar çalışmalarında kullanılan kimyasal maddeler alınması,
- İstanbul Teknik Üniversitesine; görsel eğitim merkezi, nostaljik salon, ve bilgisayar eğitim merkezi kurulması,
- Ege üniversitesine azor boya maddeleri analiz cihazı alınması,
- Marmara Üniversitesi, Teknik Bölüm B Blok binasına bir kat ilave edilerek laboratuvar ve atölyeler yapılması,
- Uludağ Üniversitesi ve Ege Üniversitesi Tekstil Bölüm Başkanlığına laboratuvar cihazları alınmasıdır.

Yüksek Öğrenimde Rehberliği Tanıtma ve Rehber Yetiştirme Vakfı

Yüksek Öğrenimde Rehberliği Tanıtma ve Rehber Yetiştirme (YÖRET) Vakfı 1972 yılında, rehberlik ve psikolojik danışmanlık mesleğini tanıtmak ve bu alanda uzmanların yetiştirilmesine katkıda bulunmak üzere kurulmuş topluma eğitim yoluyla katkıda bulunan bir sivil toplum kuruluşudur. Vakıf 1990 yılından itibaren toplumsal gelişmelere bağlı olarak hizmet içi eğitim çalışmalarını arttırmıştır. Bu doğrultuda YÖRET Vakfı misyonunu “Psikolojik danışmanları güçlendirerek, çocuk ve gençlerin yetişmesine ve gelişmesine katkıda bulunmak üzere, sürekli eğitim ve hizmet projeleri yürüterek, toplumun yaşam kalitesini arttırmaktır” (Atalay, 2001b, s.4) olarak açıklamaktadır. Vakfın amaçları:

1. Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık mesleğini tanıtmak,
2. Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Alanında yetişmiş ve yetişmekte olan meslek elemanlarının gelişimine yardımcı olmak,
3. Çocukların ve gençlerin sağlıklı gelişimine ve eğitimine katkıda bulunmak üzere öğretmen, veli, sivil toplum kuruluşları çalışanları ve diğer ilgili kişilere hizmet içi eğitim sağlamak ve iletişim becerilerini geliştirmelerine yardım etmek,
4. Üniversite ve diğer yükseköğretim kurumlarında Psikolojik Danışma ve Rehberlik merkezlerinin açılmasına yardımcı olmak, varolan merkezleri desteklemek,
5. Türkiye'nin imzaladığı uluslararası sözleşmelerle belirlenen ve ulusal kanunlarda var olan çocuk ve gençlerin haklarının tanıtılması, benimsenmesi, uygulamaya konulması ve izlenmesine katkıda bulunmaktır

Bu amaçlar doğrultusunda YÖRET Vakfının devam eden projeleri şunlardır:

Yüksek Öğretimde Öğrenci Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Hizmetlerinin Yaygınlaştırılması Projesi (YÖKREP).- YÖRET Vakfı'nın kuruluş amaçlarının en önde geleni, yüksek öğrenim gençlerinin üniversite yaşamı boyunca kişisel, akademik ve sosyo-kültürel gereksinimlerinin karşılanmasına yönelik Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Hizmetlerine ulaşmalarını sağlamaktır(Yaslan, 2002, s.9). Yüksek öğrenim gençliğinin sorunlarına duyarlı, onlara gerekli psikolojik hizmetlerin sunulması için YÖKREP kapsamında tüm üniversitelerin kendi psikolojik danışmanlık merkezlerinin kurulması teşvik edilmektedir. Günümüzde Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık eğitimi bir çok eğitim fakültesinde verilmektedir. YÖRET Vakfı bu alanda yapılan akademik ve uygulamalı çalışmaları desteklemekte; ihtiyaç duyuldukça hizmet içi eğitim programları hazırlayarak alanda çalışanları bilgilendirmektedir. Bu projede yapılan çalışmaların amacı; rehberlik hizmetleri olan üniversitelerin başarılı çalışmalarını tanıtarak ve kurumların ortak sorunlarını irdeleyerek, rehberlik ve psikolojik danışmanlık konusunda öğrencilere sunulan hizmetlerin çoğaltılmasını sağlamaktır. YÖRET Vakfı çeşitli üniversitelerin birbirinden farklı akademik danışmanlık, psikolojik danışmanlık ve rehberlik hizmetleri verdiğini düşünerek

alandaki ortak noktaları saptamaya yönelik toplantılar düzenlemektedir. Bu toplantılardaki amaçlar;

1. Yükseköğretim kurumlarında öğrenci rehberlik ve danışmanlık hizmetlerini temsil edenleri bir araya getirmek,
2. Yüksek öğrenim gençliğinin gereksinimleri konusundaki düşüncelerin ve yapılan araştırmaların sonuçlarını paylaşmak,
3. Üniversite rehberlik ya da mediko-sosyal merkezlerinde öğrenciler için varolan hizmetler konusunda bilgi toplamak,
4. Toplantıda sunulan araştırmaları, uygulamaları yaygınlaştırabilmek,
5. Yükseköğretime katkıda bulunan sivil toplum kuruluşlarının çalışmalarını tanıtmak ve ilgili sivil toplum kuruluşlarını bir araya getirerek kuruluşlar arası işbirliği sağlamaktır.

1998-2001 yılları arasında düzenlenen toplantıların tarihleri, düzenlendiği üniversiteler ve konuları şöyledir:

8 Aralık 1998	Koç Üniversitesi	“Üniversitelerin Psikolojik Danışmanlık Hizmetlerine Bakışı”
11 Haziran 1998	İstanbul Kültür Üniversitesi	“ Üniversite Öğrencilerine Sunulacak Oryantasyon Hizmetleri”
11 Aralık 1998	İstanbul Teknik Üniversitesi	“Üniversite Rehberlik Hizmetlerinin Yapısal Sorunları”
18 Haziran 1999	İstanbul Üniversitesi	“Üniversite Yıllarında Öğrencilere Sunulan Rehberlik, Danışmanlık Hizmetleri Kapsamında Grup Çalışmalarının Yeri”
18 Nisan 2000	Orta Doğu Teknik Üniversitesi	“Üniversitelerde Akran Destek Dayanışması Projeleri Geliştirme”
18 Haziran 2001	Bilkent Üniversitesi	“Üniversitelerde Acil Durum ve Psikolojik Destek Çalışmaları”

Okullarda Acil Durum Psikolojik Destek Projesi (OKADPDR).- Projenin temel amacı okulların acil durumlara hazırlıklı olması, acil durum yaşandığında etkin müdahale, acil durum sonrası öğrenci, öğretmen ve velilere yönelik psiko-sosyal destek çalışmaları konusunda güçlendirilmeleridir.

Bu proje ile Türkiye'deki bütün okullarda Acil Durum Psikolojik Destek alanında eğitimli ekiplerin oluşması ve planlı çalışmaların yapılması amaçlanmaktadır. Bu amacı gerçekleştirmek için üniversitelerin öğretmenlik, psikolojik danışma ve rehberlik eğitimi veren bölümlerinde Kriz Yönetimi, Acil Durumlara Müdahale ve Başa Çıkma Yöntemleri ile Psiko-sosyal Destek konularının ders programına alınması çalışmaları başlatılmış, Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bölümü eğitim programında 2 yıldan beri seçmeli "Kriz Müdahale" dersleri verilmektedir(Atalay, 2001a, s.5). Böylece yeni yetişen eğitimci ve psikolojik danışmanların krizlerle baş etme becerilerini eğitimleri sırasında kazanmaları sağlanmış olacaktır.

YÖRET Vakfı Öğrenci Destek Projesi (YÖDEP).- Projenin amacı; eğitim fakültelerinin Psikolojik Danışma ve Rehberlik bölümlerinde okuyan öğrencilere sosyal ve kültürel etkinlikler için destek sağlamak, mesleklerini ve çalışma alanlarını tanıtmak, maddi yardımda bulunmak, çalışma ve staj olanakları sağlamaktır. Bu amaçları gerçekleştirmek ve öğrencilerin kişisel gelişimlerine katkıda bulunmak için vakıf yöneticilerinin katılımıyla toplantılar, tartışmalar düzenlenmekte; tiyatro oyunlarına gidilmekte, müze ve sanat galerilerine kültürel geziler yapılmaktadır. Vakfın burs verdiği öğrenci sayısı 16'dır.

Yapılan görüşmeler sonucunda araştırmaya katılan sivil toplum kuruluşlarından 11'inin yükseköğretime yalnızca burs vererek katkıda bulundukları görülmüştür. Bunlar:

- Abdülkadir Eriş Eğitim Vakfı: 255 lisans bursu
- Birlik Vakfı: 120 lisans bursu
- Çaykara ve Dernekpazarı Eğitim Vakfı: 750 lisans bursu
- İstanbul Tıp Fakültesi Vakfı: 301 lisans bursu
- Karahallılar Vakfı: 78 lisans bursu
- Malatya Eğitim Vakfı: 700 lisans bursu
- Pütürge Eğitim ve Yardım Vakfı: 66 lisans bursu
- Şahkulu Sultan külliyesi Mehmet Ali Hilmi Dedebaba Araştırma Eğitim ve Kültür Vakfı: 113 lisans bursu
- Türk Petrol Vakfı: 181 lisans, 32 yüksek lisans, 18 doktora bursu ve 47 yurt dışı

yüksek lisans katkı bursu,

- Türk Ermeni Azınlık Okulları Öğretmenleri Yardımlaşma Vakfı: 90 lisans bursu
(Eğitim Fakültesi şartlı)
- Uluslararası Lions Kulüpleri T Federasyonu: 140 lisans bursu
- Uran Vakfı: 30 lisans bursu
- Yeni Asya Eğitim Kültür ve Araştırma Vakfı: 40 lisans burs

Araştırmaya katılan 40 sivil toplum kuruluşundan 28'i yükseköğretime katkıda bulunmaktadır. Gerçekleştirilen etkinlik ve projeler incelendiğinde 26 sivil toplum kuruluşu yükseköğretime burs projeleri ile katkıda bulunmaktadır. Bu sivil toplum kuruluşlarından 10'u burs verdiği öğrencilerin bireysel gelişimlerine olanak sağlayacak; sosyal, kültürel ve rehberlik alanlarında değişik etkinlikler düzenlemektedirler. Sivil toplum kuruluşlarının yükseköğretime en önemli katkısının burs projeleri olmasının nedeni, maddi durumu yetersiz öğrencilerin paralı ve pahalı olan bu eğitime devam etmelerine yardımcı olmak ve en kısa sürede üretime katılmalarını sağlamak olduğu söylenebilir. İkinci neden olarak da; burs vermenin gerçekleştirilmesi kolay bir etkinlik olması ve toplumdaki yardımlaşma duygusunun ortaya çıkması olarak düşünülebilir.

Bina tesis ve donanımlar ile ilgili projelerle yükseköğretime katkıda bulunan sivil toplum kuruluşu sayısı altıdır. Bu projelerin en önemli bölümünün yurt projeleri olması sivil toplum kuruluşlarının yükseköğretimdeki barınma sorununun çözümüne katkıda bulunmak olduğunu düşündürmektedir.

Eğitime destek programları ile ilgili projeler gerçekleştiren sivil toplum kuruluşu sayısı beştir. Psikolojik danışma, rehberlik ve sağlık eğitimi alanlarında uzmanlaşmış olan sivil toplum kuruluşları; yaptıkları bilimsel çalışmalar doğrultusunda hazırladıkları eğitim programlarının yükseköğretim kurumlarında müfredata alınarak seçmeli ders olarak okutulmasını sağlamışlardır. Bu çalışmalar ile sivil toplum kuruluşlarının uzmanlık alanında projeler üretmelerinin akademik ve bilimsel katkıya dönüştüğü söylenebilir.

Sivil toplum kuruluşlarından ikisi öğrencilere yönelik liderlik eğitimi vermektedir. Bu durum günümüzde gelişen liderlik anlayışının sivil toplum kuruluşları tarafından da önemsendiğini düşündürmektedir.

Sivil toplum kuruluşlarının bilimsel araştırmaları ve araştırmacıları destekleyici etkinlikleri ise bilime ve akademisyenlere verdikleri değerin ifade edilmesi olarak görülebilir.

Sivil Toplum Kuruluşlarının Yetişkin Eğitime Yaptıkları Katkılar

Araştırmaya katılan sivil toplum kuruluşlarından ; Anne Çocuk Eğitim Vakfı, Beykoz Vakfı, Birlik Vakfı, Bizim Ülke Derneği, Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği, Çevre Dostları Derneği, İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı, İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mezunlar Cemiyeti, Kadın Emegini Değerlendirme Vakfı, Kadınlar İle Dayanışma Vakfı, Köy Öğretmenleriyle Haberleşme ve Yardımlaşma Derneği, Rotary Topluma Hizmet ve Eğitim Derneği, Safa Eğitim Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı, Şahkulu Sultan Külliyesi Mehmet Ali Hilmi Dede baba Araştırma Eğitim ve Kültür Vakfı, Türk Eğitim Vakfı, Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı, Türk Ermeni Azınlık Okulları Öğretmenleri Yardımlaşma Vakfı, Türk Tekstil Vakfı, Uluslararası Lions Kulupleri T Federasyonu, Yeni Asya Eğitim Kültür ve Araştırma Vakfı, Yüksek Öğrenimde Rehberliği Tanıtma ve Rehber Yetiştirme Vakfı yetişkin eğitime katkıda bulunmaktadır.

Anne-Çocuk Eğitim Vakfı

AÇEV, eğitimde fırsat eşitliği ilkesinin hayata geçirilmesi, çocuk kadar çocuğun yakın çevresinin de desteklenmesi ve eğitimin bir yaşam boyu sürekli kılınması gerektiği inancıyla yetişkin eğitimi alanlarında da eğitim programları hazırlayarak toplumun hizmetine sunmaktadır. Ülkemizin eğitim portresine baktığımızda iki diğer önemli gerçek ise ülkemizde ortalama örgün eğitim süresinin 3,4 yıl olduğu ve yeni bir yüzyıla 10 milyonu aşkın kendi adını dahi okuyup yazamayan yetişkin ile başladıımızdır (Anne Çocuk Eğitimi Vakfı). Bu sorumlulukların bilinciyle, akademisyenlerle yapılan ortak çalışmalar sonucunda katılımcıların talep ve gereksinimlerine uygun olarak hazırlanan bilimsel temelli eğitim programları şunlardır:

Anne Çocuk Eğitim Programı.- Okul öncesi eğitime katkılar bölümünde içeriği ve uygulama şekli açıklanan bu program ile eşit sayıda çocuk ve anne eğitim almaktadır. Bu program ile 1992 –2002 yılları arasında ulaşılan anne sayısı 61 166’ dır.

İşlevsel Yetişkin Okuryazarlığı Programı.- İYOP 1994-1995 yıllarında akademisyenler ve AÇEV uzmanları tarafından bilimsel temellere dayanarak geliştirilmiş, Milli Eğitim Bakanlığı'nın birinci kademe okuma-yazma kurslarına denk olan ve yetişkinlerin ihtiyaçlarına uygun bir okuma-yazma programıdır.

Türkçe okuma-yazma bilmeyen 14 yaş üstündeki tüm yetişkinler İYOP' un hedef kitesini oluşturmaktadır. Kadın okur-yazarlığı konusunda ülkemiz OECD ülkeleri arasında en son sırada yer almanın ötesinde benzer sosyo-ekonomik gelişmişlik göstergelerine sahip birçok ülkenin de gerisindedir. İçinde yaşadığımız çağda bilgiyi üretmenin, saklamanın ve bilgiye ulaşmanın tek aracı yazılı dildir. Türkiye'de yaklaşık on milyon insanın, insanlık tarihini şekillendiren yazıyı tanımaması onları toplumun dışına itmekte, kendi kişisel gelişimleri kadar toplumsal gelişmeye de ket vurmaktadır. İYOP, hızlı ve etkili okuma-yazma becerileri kazandırmanın yanı sıra katılımcıların çok yönlü olarak gelişimlerini destekleyerek bu temel soruna en etkin çözümü getirme iddiasını taşıyan özgün bir okuma-yazma programıdır (Anne Çocuk Eğitimi Vakfı).

İYOP'ta , Türkçe'de ses-harf ilişkisinin düzenliliğinden yola çıkılarak dilimizin yazı sistemine uygun olan fonolojik yöntemle ses çalışmalarına ağırlık verilmektedir. Program, okuduğunu anlama, yorumlama ve eleştirel düşünebilme becerilerini geliştirmeyi hedeflemektedir. Ayrıca okuma-yazma becerisinin günlük hayatta kullanılmasını sağlamak amacıyla, kent yaşantısında karşılaşılan ve okuma-yazma becerisinin kullanımını gerektiren elektrik faturasını okuma, alışveriş listesi yapma, başvuru formu doldurma gibi günlük hayatın içinden pek çok işi de içermektedir. Tüm bunların sonucunda İYOP, kişinin okuma-yazmayı günlük hayatını kolaylaştıracak ve kişisel gelişimine katkıda bulunacak doğrultuda kullanmasını sağlamaktadır.

İYOP'un birbirine paralel olarak hazırlanmış üç eğitim materyali bulunmaktadır. Öğretmen El Kitabı, Öğrenci Kitabı, Öğretmene Genel Bilgiler Kitabı. Kurslar, bir ailenin gündelik yaşamındaki konular eşliğinde işlenmekte, resim ve okuma parçaları ile tartışma yoluyla aktif katılım ve öğrencinin yorumu teşvik edilmektedir. Hiyerarşik olmayan bir öğrenci-öğretmen ilişkisi içinde, öğrencinin kendi kültürünü derse taşıması, görüş ve sorunlarını paylaşması özellikle desteklenmektedir. İYOP öğretmeni, öğreten ve disiplin kuran kişi olarak değil, yönlendiren, katılımı, eşit ilişkiyi sağlayan bir kolaylaştırıcı olarak görülmektedir.

Okuma parçalarında aile içi iletişim, çocuk disiplini, ilkyardım, bulaşıcı hastalıklar ve Cumhuriyet değerleri gibi konularda temel bilgiler verilmektedir. Ayrıca, her derste günlük gazete başlıkları okunup tartışılmakta, şiir, fıkra, öykü gibi ek okumalarla eğitim zenginleştirilmektedir. İYOP'ta okuma-yazmanın yanı sıra temel aritmetik becerilerine de yer verilmektedir. Bu beceriler, günlük yaşamdan örnekler kullanılarak geliştirilmektedir.

İYOP uygulamaları, 1995 yılında MEB ile yapılan bir protokol çerçevesinde başlamıştır. Kurslar; Halk Eğitim Merkezleri ile işbirliği içinde, bu merkezlerde, okuma-yazma kurs süresi olan 120 saat esas alınarak, haftada üç gün 9 saat olarak düzenlenmekte ve yaklaşık 4 ay sürmektedir.

İYOP' un daha geniş kitlelere ulaşabilmesi çerçevesinde vakıf; Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği, Lions Klüpleri, Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı, İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı ve Hacı Sani Konukoğlu Vakfı ile işbirliği yapmaktadır. 1995-2002 yılları arasında 31 083 kişiye okuma-yazma eğitimi verilmiştir.

Baba Destek Programı.- Yapılan araştırmalar, çocuğun yakın çevresinin bir bütün olarak zihinsel, sosyal, duygusal ve fiziksel gelişimini etkilediğini, bu bağlamda babanın da en az anne kadar etkili olduğunu göstermektedir. Ancak ülkemizde ve dünyada babalık rolünü desteklemek üzere sadece babalara yönelik programlar yok denecek kadar azdır. Oysa, babaların bu tür desteklere ihtiyaçları olduğu ve kendilerine uygun programlar sunulduğu takdirde hem kendilerine hem de çevrelerine olumlu değişimleri gerçekleştirdikleri bilinmektedir (Anne Çocuk Eğitimi Vakfı).

Baba Destek Programı (BADEP), Türkiye'de babaların çocukların gelişiminde daha etkin ve olumlu bir rol oynamaları için, katılımcı babaların çocuk gelişimi ile bilgi düzeyini arttıran, iletişim becerileri kazanmalarını sağlayan ve bunun sonucunda daha demokratik tutumu benimsemelerine yol açan bilimsel temelli bir eğitim programıdır. Programda geçen destek kelimesi bir kavram olmaktan daha fazla bir anlam taşımaktadır. Çünkü BADEP ne bir eğitim programı, ne de bir okul, sadece bir destek programıdır. Gruplara eğitim vermekten çok etkileşimli bir ortamda o kişilerin aldıkları bilgilerden gündelik hayatlarına gönderme yapmalarını ve gündelik hayatlarında değişimi hedefleyen bir programdır (Anne Çocuk Eğitim Vakfı, 2001, s.77).

BADEP çocuğun gelişiminde anne kadar rol oynayan babaların bilinçlenerek babalık rolünü daha çok benimsemeleri ve geliştirmeleri amacıyla, 1996 yılında

akademisyenler ve AÇEV uzmanları tarafından geliştirilmiş ve 1997 yılından itibaren uygulamalara başlanmıştır.

BADEP grup uygulaması şeklinde üçer saatlik 15 oturum olarak planlanmıştır. AÇEV tarafından açılan seminerlerle eğitilen mesleki uzmanlar tarafından uygulanan kurslarda katılımcı bir yaklaşım izlenmekte, babaların kendi deneyimlerini grupla paylaşması özendirilmekte ve sorunlara birlikte çözüm bulma imkanı yaratılmaktadır. BADEP'in bu özelliği nedeniyle, gruplar 15 kişi ile sınırlı tutulmaktadır. Her bir oturumda işlenen konuları ve yaklaşımı ayrıntılı olarak içeren bir eğitici kitabının yanı sıra, katılımcılara dağıtılan çok sayıda eğitim materyali bulunmaktadır.

BADEP günümüze kadar pilot çalışmalar halinde, farklı sosyo-ekonomik seviyelerden gelen katılımcılarla İstanbul'da beş ayrı bölgede ve Kocaeli'de, işverenlerle yapılan anlaşmalar çerçevesinde iş yerlerinde, sivil toplum kuruluşlarıyla yapılan anlaşmalar çerçevesinde bu kuruluşların bünyesinde ve gönüllü öğretmenlerin bulunduğu ilköğretim okullarında uygulanmaktadır.

1999 yılından başlayarak BADEP'in eğitici eğitim seminerleri ile sendikalar, eğitim kurumları gibi büyük mesleki örgütlerin bünyesinde ve onların seminerlere katılan eğitim uzmanları tarafından uygulanması için yeni bir model başlatılmıştır.

BADEP'te işlenen konular şunlardır:

- Babanın rolü, önemi ve çocuğu etkisi
- Aile tutumları,
- Çocuğun tutumlarını kabul etme ve etkin dinleme,
- Ben dili,
- Olumlu disiplin yöntemleri,
- Çocuğun gelişim özellikleri,
- Bedensel ve zihinsel gelişim,
- Kitap okuma ve çocukla geçirilen zamanın önemi,
- Duygusal gelişim,
- Sosyal gelişim,
- Oyun ve çocuk gelişimindeki önemi,
- Çatışma çözme yöntemleri ve genelleme

3-9 yaşlarında çocukları olan, okuma yazma bilen tüm babalar BADEP'in hedef kitlesini oluşturmaktadır. Katılmak isteyen her baba, AÇEV'e başvurarak kurs

programları hakkında bilgi alabilmektedir. Ayrıca özel sektöre ait kuruluşların BADEP'in ücret karşılığı kendi bünyelerinde uygulanması için de talepte bulunmaları mümkündür.

BADEP, babanın çocuk gelişimi ve eğitimi konusunda daha bilgili olması, bu bilgilerin hayata geçirilmesi, çocuğuyla, eşiyle ve yakın çevresiyle iletişimini geliştirmesi ve giderek yaşantısında daha demokratik bir tutumu benimsemesini sağlamaktadır. Bunun yanı sıra çocuk gelişiminde cinsiyete dayalı eşitsizliklerin önlenmesi, daha demokratik bir aile yapısına ve giderek daha demokratik bir toplumsal yapıya ulaşılması için, BADEP'in temel bir adım olduğu açıklanmaktadır. Bu proje çerçevesinde 1996-2002 yılları arasında 1 799 baba ve 6 598 çocuğa ulaşılmıştır.

Gönüllü Öğretmen Yetiştirme Programı .- İYOP kurslarını gönüllü öğreticiler vermektedir. AÇEV, MEB tarafından verilen Gönüllü Öğretmen Yetiştirme hakkı çerçevesinde belirli aralıklarla, en az lise mezunu, 18 yaşını bitirmiş, gönüllü kişilere yönelik, 65 saatlik bir çalışma programını kapsayan eğitim seminerleri düzenlemektedir. Bu seminerlerden mezun olan gönüllü öğreticiler, saha çalışması yaparak ihtiyaç sahiplerini tespit etmekte AÇEV'in danışmanlığı ile okuma-yazma kurslarını açmaktadır. Bu çerçevede bugüne kadar eğitime gönüllü katkıda bulunmak isteyerek AÇEV'e başvurmuş olan toplam 2 168 gönüllü öğretmen eğitim almıştır.

Yayınlar.- AÇEV'in eğitim programları ile ilgili olarak hazırladığı yayınlar şunlardır:

- Anne Destek Programı El Kitabı
- Üreme Sağlığı ve Aile Planlaması El Kitabı
- Zihinsel Eğitim Programı Kitapçıkları
- Hikaye Kitapları
- İşlevsel Yetişkin Okuryazarlığı Programı Öğrenci Kitabı
- İşlevsel Yetişkin Okuryazarlığı Programı Öğretmen El Kitabı
- Baba Destek Programı El Kitabı
- Erken Çocukluk Eğitiminin Önemi
- Hayatta Kalan Oniki
- Yaygın Eğitim: Bir Toplumsal Gelişme Aracı

- Eşit Fırsat
- 7 Çok Geç
- Benim Tek İstedğim Bir Kitap Yazmaktı: Dudu'nun İlkleri
- Depreme Barış ile Hazırlanıyoruz
- Çocuğun Yaşamında Babanın Rolü ve Önemi

Araştırmalar.- AÇEV uyguladığı programlarla ilgili bir çok bilimsel araştırma gerçekleştirmiştir. Bunlar:

- “Anne Çocuk Eğitimi Programı’nın Etkilerinin Değerlendirilmesi” Pof. Dr. Sevdâ Bekman
- “İYOP Kurslarının Klasik Okuma Yazma Kursları ile Karşılaştırmalı Değerlendirme Araştırması” Prof. Dr. Aydın Durgunoğlu ve Doç. Dr. Banu Öney
- “Yetişkin Okuryazarlığı: Kişisel ve Toplumsal Gelişimindeki Önemli Konular Araştırması” Spencer Vakfı İşbirliğinde, Prof. Dr. Aydın Durgunoğlu
- “Anne Çocuk Eğitimi Programı ve İşlevsel Yetişkin Okuryazarlığı Programı’nın Kadınlar Üzerindeki Etkileri Araştırması” Koç Üniversitesi İşbirliğinde, Prof. Dr. Çiğdem Kağıtçıbaşı, Prof. Dr. Sami Gülgöz ve Yrd. Doç. Dr. Fatoş Gökçen
- “Türkiye’de Erken Çocukluk Eğitimi: Hizmete duyulan İhtiyaçların Belirlenmesi ve Çocuğun Dil Yetisi Düzeyinin Değerlendirilmesi Araştırması” Prof. Dr. Ayhan Koç, Prof. Dr. Eser Taylan ve Prof. Dr. Sevdâ Bekman
- “Okul Veli Çocuk Eğitim Programı’nın Çok Boyutlu Değerlendirme Araştırması” Prof. Dr. Sevdâ Bekman

Beykoz Vakfı

Vakıf yetişkinlere yönelik olarak seminer, panel ve geziler düzenlemekte; bilgisayar, İngilizce ve resim kursları açmaktadır.

Birlik Vakfı

1985 yılında kurulan vakfın amacı; geleceğin teminatı olan insanımızın inançlı, vatansever, kültürlü, ilmi seviyesi yüksek, çağdaş bilim ve teknolojik bilgilere sahip birer şahsiyet olmalarını sağlamak ve milletimizin birlik ve huzur içinde kalkınma ve

gelişmesine katkıda bulunmaktadır. Vakfın, kuruluş amacına uygun olarak yetişkin eğitimi ile ilgili çalışmaları;

- Hat-Tezhip-Resim Kursları
- Anlayarak Hızlı Okuma Kursları
- Eğitim-öğretim yılı içerisinde her pazartesi saat 18.00'de önceden belirlenen konularda düzenlenen konferans, açıkoturum ve panellerdir.

Bizim Ülke Derneği

Dernek merkezinde hafta sonları ilköğretim öğrencilerinin eğitimlerine katkıda bulunulurken hafta içi yetişkinler için okuma-yazma ve el becerisi kursları açılmaktadır. Okuma-yazma ve el becerisi kursları çevredeki kadınların ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde Halk Eğitim Merkezi ile işbirliği yapılarak düzenlenmektedir.

Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği

Derneğin yetişkin eğitimine verdiği katkılar aşağıdaki projelerle gerçekleştirilmektedir;

SHÇEK-ÇYDD Kocamustafapaşa Toplum Merkezi Çalışmaları.- 1998 yılından başlayarak SHÇEK ile Fatih Şubesi tarafından yönetilen Kocamustafapaşa Toplum Merkezinde gönüllü olarak çalışan öğretmen, emekli, ev kadını ve üniversite öğrencilerinin katkılarıyla her yaş ve gruptan 7500 kişiye ulaşılmıştır.

Günde ortalama 300-350 kişinin yararlandığı kurslarda yetişkinlere yönelik olarak aşağıda yer alan eğitim programları düzenlenmektedir.

- Okuma-yazma,
- İlkokulu bitirme,
- Türkçe,
- Matematik,
- İngilizce,
- Folklor,
- Modern Dans,
- Tiyatro,
- Kumaş boyama,

- Vitray,
- Makrame,
- Folyo,
- Çiçek,
- Anne çocuk eğitimi,
- Baba destek programı,
- Mahalle anneliği,
- İlk yardım,
- Gitar,
- Bağlama,
- Türk Sanat Müziği.

Halk Eğitimi Merkezi (HEM) Projesi.- “Ev Kadınlarına ve Genç Kızlarımıza Bilgi ve Beceri Kazandırma” projesi, Milli Eğitim Bakanlığı ile işbirliği içinde başlamış, Ulusal Eğitime Destek Kampanyası ile büyük hız kazanmıştır. HEM binalarında açılan kurslara devam edenlere, “HEM Projesi Eğitim Kitabı” içeriğine bağlı kalınarak, gönüllü öğretmenler tarafından eğitim verilmektedir. Kitap, Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğünce basılarak kursa katılanlara ücretsiz olarak dağıtılmaktadır.

Halk eğitim merkezlerinde yürütülen eğitimde işlenen konular (Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği, 1996);

- Kadın Sağlığı
- Evlilik ve Yaşam
- Çocuk
- Çevremiz
- Yurttaşlık Bilinci
- Makine Nakışlarıdır.

Okuma Yazma Kursları.- Derneğin gönüllüleri 1996’dan bu yana AÇEV ve Milli Eğitim Bakanlığı ve üniversiteler işbirliğinde açılan okuryazarlık öğretmenlik kurslarına devam ederek sertifika aldıktan sonra ÇYDD’nin açtığı kurslarda yetişkinlere okuma

yazma öğretmektedirler. Eğitime devam ederek ilköğretim sertifikası almak isteyenler için de ayrıca kurslar düzenlenmektedir.

Üretim Projeleri.- ÇYDD Örnek Atölye ve İleri Eğitim Merkezi 1997 yılında İstanbul-Okmeydanı'nda açılmıştır. Bu atölyede el becerilerini geliştiren kadınların yarattığı ürünler, satışa sunularak elde edilen gelirler kadın eğitimi projesinde değerlendirilmektedir.

Halk ve Okul Kitaplıkları Açma ve Geliştirme Projeleri.- Çocukları ve gençleri kitapla buluşturmayı amaçlayan proje ile Zeytinburnu, Fatih (Kocamustafapaşa Toplum Merkezi), Şişli (Toplum Merkezi), Kadıköy ve Maltepe şubeleri yaptırdıkları kütüphanelerle çevre halkına hizmet sunmaktadırlar. Bu proje ile kitaplık gereksinimi olan okullara bağış verenin ismi verilerek okul kitaplıkları da yaptırılmaktadır. Amaç; tüm köylerde, kahvelerde ve okullarda kitaplıkları yaygınlaştırabilmektir.

İnsan Hakları Eğitimi Projesi.- ÇYDD, idari personele, emniyet görevlilerine, öğretmenlere insan hakları formasyonuna katkı seminerleri düzenlemekte ve derneğin "Çağdaş Toplum Değerleri" adlı kitabı armağan edilmektedir. Kurum, İnsan Hakları'ndan sorumlu Devlet Bakanlığınca 'İnsan Hakları Danışma Kurulu'nda ve İl ve İlçelerde kurulmuş olan 'İnsan Hakları Komisyonları'nda görev yapmaktadır.

Kırsal Alan Kalkınmasında Sivil Toplum Kuruluşlarının Mülki İdare Amirleri ile İşbirliği Projesi.- Kırsal Alan Kalkınmasında Sivil Toplum Kuruluşlarının, Valilik ve Kaymakamlıklarla İşbirliği çalışmaları 30-31 Mayıs 1998 tarihlerinde, İstanbul'da gerçekleştirilen ilk Sempozyum ile başlamıştır. İkinci sempozyum 31 Mayıs 1999 tarihinde Ardahan'ın Posof ilçesinde, üçüncü sempozyum, 2-3 Haziran 2001 tarihlerinde İstanbul'da TÜYAP Fuar Merkezinde yapılmıştır. Bu proje ile ilçelerin gereksinimlerine göre kaymakamlar ve valilerle birlikte özel projeler oluşturularak uygulanmaktadır.

Bilgilendirme ve Bilinçlendirme Toplantıları.- ÇYDD, üyelerini, gönüllülerini, ve toplumu; çağdaş insanı ve ülkemizi ilgilendiren güncel ve önemli konularda bilgilendirmek ve bilinçlendirmek amacıyla konunun uzmanlarını bir araya getirerek

“Çağdaş Anayasa”, “Çağdaş Dernekler Yasası”, “Lozan’dan Avrupa Birliğine”, “Çağdaş Eğitim Kurultayı” konularında konferans ve söyleşiler düzenlemektedir.

Öğretmenlerin Coşkulandırılması Projesi.- İstanbul’un çeşitli ilçelerinde (Sultanbeyli, Fatih, Bakırköy, Kadıköy) öğretmenlerle İnsan Hakları ve Çağdaş Eğitim konulu toplantılar ve tartışmalar yapılmaktadır.

Çevre Dostları Derneği

Dernek yetişkinlere yönelik olarak Halk Eğitim merkezleri ile işbirliği yaparak;

- Ahşap boyama kursları,
- Yağlıboya ve karakalem resim kursları,
- Spor etkinlikleri düzenlemektedir.

Dernek tarafından sivil toplum kuruluşları ile işbirliği yapılarak Yerel Yönetim ve Dernekler Yasası çalışmaları gerçekleştirilmiş, yasa taslakları hazırlanmıştır. Ayrıca Medeni Yasa, Kadın Hakları, Çocuk Hakları, Tüketici Hakları konusunda seminerler düzenlenmektedir. Kapıcılara Bahçıvanlık Eğitimi, Ev Çalışanları ve Dadılık, Fidan Yetiştirilmesi ve Seracılık kursları ile Botanik Parkı oluşturma çalışmaları da sürdürülmektedir.

İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı

Vakıf yetişkin eğitimi ile ilgili çalışmalarında Topluma Dayalı Hizmet modeli uygulamaktadır. Bu modelde amaç; üreme sağlığı/aile planlaması eğitim ve hizmetlerini aynı mahalleden gönüllüler ve saha elemanlarının yardımıyla, yoğun göç alan kent varoşlarında yaşayan ailelerin kapılarına kadar götürmektir. Saha elemanları, aile planlamasına ilgi duyan kadınlara kendi ihtiyaç ve tercihlerine uygun bir yöntem seçmekte yardımcı olmaktadır. Çiftlerin modern ve etkin yöntemleri uygulaması ve yakındaki kamu veya özel sağlık ve aile planlaması hizmetlerinden faydalanması teşvik edilmesine özel önem verilmektedir. Rahim içi araç ve norplant uygulaması, erkek ve kadınların kanal ve tüp bağlama operasyonları, doğum öncesi ve sonrası bakım ve bebek bakımı hizmetleri için sağlık kurumlarına yapılan sevkler de bu çalışmanın önemli bir bölümü olmaktadır.

Bu modelde yüz yüze eğitimin sürdürülmesi, titiz takip ve etkin sevk sistemi, üreme sağlığı/aile planlamasında hem klinik hem klinik olmayan yöntemler açısından yüksek oranda benimseme ve devamlılık düzeyleri yaratmaktadır

Modelin güvenli annelik eğitimini kapsayacak şekilde genişletilmesiyle; saha elemanları kadınlara doğum öncesi bakım, yeni doğan bebekler ve çocuk bakımı ile doğum sonrası bakım ve kürtaj sonrası kontraseptif kullanımı gibi konularda da bilgi ve danışmanlık sağlamaktadır.

Ayrıca yerel toplulukların koşul ve ihtiyaçlarına en uygun, topluma dayalı hizmet modelinin bir genişlemesi olarak, erkeklerin üreme sağlığı ve aile planlaması konularında eğitimi ile okuma-yazma ve meslek kursları yoluyla kadınların statüsünün iyileştirilmesine ilişkin faaliyetler de sürdürülmektedir. Vakfın son yıllarda gerçekleştirdiği Topluma Dayalı Hizmet projeleri şunlardır:

Gaziantep ve Kilis'te Üreme Sağlığı Hizmetlerinin İyileştirilmesi ve Kadının Güçlendirilmesi Projesi.- Bu proje yabancı bir kuruluş işbirliği ile Gaziantep ve Kilis illerinde yürütülmüştür. Çalışılan bölgede, hem modern ve etkili aile planlaması yöntemlerinin bilgi ve kullanımı artmış (Gaziantep'te % 32'den %71'e ve Kilis'te %41'den %82'ye), hem de okuma yazma kursları ve el becerisi kursları ile kadının statüsünün iyileştirilmesi yönünde adımlar atılmıştır. Ayrıca ev ziyaretlerinde güvenli annelik, doğum öncesi ve sonrası bakım gibi konularda da bilgilendirilen kadınlar, gerektiğinde çevredeki sağlık kuruluşlarına sevk edilmişlerdir.

Topluma Dayalı Üreme Sağlığı Hizmetleri ve Kadının Statüsünün İyileştirilmesi Pendik projesi.- İstanbul'un kırsal alandan kente geçiş bölgelerinden biri olan Pendik Kaynarca'da yaşayan 25 000 kadına aile planlaması, cinsel yolla bulaşan hastalıklar ve HIV/AIDS, güvenli annelik, kadın hakları, çevre konularında danışmanlık verilmiş; okuma yazma ve meslek edindirme kursları düzenlenmiştir. Bu projede erkeklere yönelik çalışmalar da yapılmış ve toplam 2 000 erkeğe anket uygulanarak aile planlaması ve ilgili konulardaki bilgileri ölçülerek yanlış ve eksik bilgileri düzeltilmiş, tamamlanmış ve ailelerini ilgilendiren bu gibi konularda eşlerinin yanında olmalarının önemi vurgulanmıştır.

Bu hizmet modeli Azerbaycan, Kazakistan ve Ürdün'de de ilgili sivil toplum kuruluşları ile işbirliği yapılarak başarı ile uygulanmıştır.

İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı'nın eğitim ve beceri kazandırma alanındaki diğer etkinlik ve projeleri aşağıda yer almaktadır.

Çalışan Çocuklar Projesi.- Vakıf 1994 yılından beri Çocuk Emeğinin Ortadan Kaldırılması için Uluslararası Programı'nın üyesidir. 1996 yılında Uluslararası Çalışma Örgütü'nün desteğiyle İstanbul'da çocuk emeğinin yoğun olduğu bölgelerde ilköğretim müfettişleri, aileler, öğretmenler ve okul idarecilerine yönelik bir oryantasyon ve bilgilendirme programı tasarlamış ve yürütmüştür. Program çalışan çocuklar konusunda bilinci arttırmayı ve resmi eğitim sistemi içerisinde olanlara daha fazla destek yaratmayı amaçlamıştır. 2000 yılında bu çalışmaların devamı niteliğinde yeni bir program başlatılmıştır. Bu program çerçevesinde İstanbul'un Pendik ilçesinde tekstil, mobilyacılık, otomobil tamiri, ve benzeri sektörlerde çalışan çocukların yeniden eğitime kazandırılmaları amacıyla bu çocukların ailelerinin ve işyeri sahiplerinin eğitilmesini içeren çalışmalar yapılmıştır. Bu programla 1 000'den fazla çocuk ve ailesine ulaşılmıştır.

Gençler İçin Cinsel Sağlık.- Uluslararası Aile Planlaması Federasyonu ve BBC Türkiye servisi ile ortak yürütülen bu çalışmada BBC'den Türkçe yapılan 10 günlük yayın ile İstanbul Üniversitesi Çapa Tıp Fakültesi'nde kurulan 800'lü hatla özellikle gençlerin bilinçli cinsellik konusunda bilinçlendirilmeleri amaçlanmış, ayrıca federasyon tarafından hazırlanan ve Türkçe'ye çevrilen Seks ve Bilinç isimli kitapçık 10 000 adet bastırılarak gençlerin ulaşabilecekleri yerlere dağıtılmıştır.

Kadın ve Çocuk Sağlığı Eğitim ve Araştırma Merkezi.- İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı Avrupa Topluluğunun desteği, İstanbul Üniversitesi Çocuk Sağlığı Enstitüsü ve İstanbul Tıp Fakültesi Kadın Doğum Bölümü'nün işbirliği ile 1994 yılında Kadın ve Çocuk Sağlığı Eğitim ve Araştırma Merkezi'ni kurmuştur. Kurulduğu yıldan bu yana merkez araştırmalar yapmakta, ulusal ve uluslararası eğitim programları düzenlenmekte ve hizmet sunmaktadır.

Merkez; hekimlere, hemşirelere ve diğer sağlık personeline üreme sağlığı eğitimi ve danışmanlık eğitimini sertifikalı vermektedir. Eğitim faaliyetlerinin yanı sıra, kısa ve uzun etkili tüm aile planlaması yöntemlerini, doğum öncesi ve sonrası bakımı, manuel vakum aspirasyonu, sağlıklı bebek bakımı ile kısırlık teşhisi ve tedavisi sunan sağlık hizmetlerini de sağlamaktadır.

Gölcük'te Deprem Sonrası Etkinlikler.- 17 Ağustos 1999 tarihinde yaşanan deprem felaketinden hemen sonra Gölcük'e gidilerek depremzedelerin deprem sonrası acil ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik çalışmalar yapılmıştır. Bunlar; ayakta tedavi hizmetleri, psikolojik danışmanlık ve rehabilitasyon hizmetleri, enkaz kaldırma çalışmaları, yiyecek ve giyecek dağıtımı gibi destek faaliyetleridir. Vakıf kalıcı sonuçlara yönelik etkinliklerini kadın birimi, gençler birimi, gündüz bakım evi ve psikolojik rehabilitasyon olmak üzere Gölcük İhsaniye Sosyal Merkezi'nde sürdürmektedir.

Toplumsal Gelişme Projeleri.- Vakıf gençliğin müzik yoluyla güçlendirilmesi için; İngiltere'nin tanınan müzik topluluğu Asian Dubb Foundation'ın eğitim bölümü, HIP Productions ve Şişli Belediyesi ile işbirliği içinde gecekondu bölgelerinde yaşayan gençlere müzik teknolojisi eğitimi verilmesini koordine edecektir. Proje ortakları tarafından verilecek eğitimlerle, yeterli fırsatları ve becerileri olmayan gençlerin iş bulma imkanları arttırılacaktır.

Deprem bölgesinde yaşayanlara destek sağlamak için; İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı ve iki proje ortağı deprem bölgesinden seçilen okullardaki okul aile birlikleri ve öğrenci birlikleri aracılığıyla bölgelerde yaşayanların, okulların iyileştirilmesi sürecine, çocuklarının eğitimlerine ve içinde yaşadıkları toplumun gelişimine katılmalarına destek olacakları bir proje yürütmektedir.

Ayrıca vakfın depremzedelere iş olanakları yaratmak için; Buğday Vakfı ile birlikte Gölcüklü çiftçilere organik tarım yapabilmeleri için gerekli becerileri edinmelerini sağlamayı amaçlayan bir projesi bulunmaktadır.

Yayınlar.- Vakıf; sağlık personeline, tıp okulu öğrencilerine, lise öğretmenlerine ve genel kamuoyuna yönelik kitaplar, bültenler, kitapçıklar ve eğitim için el kitapçıkları yayınlamaktadır. Bunlar:

Kontraseptif Yöntemler,
Doğum Kontrol Yöntemleri,
Ulusal Aile Planlaması Hizmet Rehberi,
Gençlik, Cinsel Eğitim ve Üreme Sağlığı İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı
Seminer Raporu,
Aile Planlaması Klinik Uygulama El Kitabı,
“Çalışan Çocuklar” İlköğretim Müfettişlerini Bilgilendirme Semineri Raporu,
Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıklar ve Tedavi Rehberi,
Küresel Pazar Açısından Kadın Emegi ve İstihdamındaki Değişimler Türkiye
Örneği,
AIDS’in Önlenmesinde İnsan Hakları ve Kamu Özgürlüklerinin Korunması,
Kontraseptif Yöntemler Kontrol Listeleri,
Topluma Dayalı Hizmet projelerinde görev yapan saha elemanları için hazırlanmış
el kitapları,
Kaynak (1991-1996); AP Bülteni (1995-1997); yayınlarına ara verilmiştir.
Gacı (1997-devam),
Seks Ve Bilinç,
Cinsel Sağlık Bilgileri Eğitimi Öğretmen El Kitabı.

Teknik Destek Sağlama.- Ulusal ve uluslararası ölçeklerde, üreme sağlığı alanında, sivil toplum kuruluşları gelişimi, proje geliştirme, sağlık personelinin eğitimi, eğitim malzemelerinin geliştirilmesi ve topluma dayalı yönetim bilgi sistemleri ve hizmet sunum modelleri konularında vakıf tarafından teknik destek sağlanmaktadır.

İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı, programlarını yürütürken ulusal ve uluslararası sivil toplum kuruluşları ile işbirliği yapmakta, ulusal sınırlar içinde programların yürütülmesi sürecinde bu kuruluşların kapasitelerini geliştirmeleri için teknik destek vermektedir.

İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mezunları Cemiyeti

Cemiyet yetişkinler için;

- Meslek İçi Eğitim Programları,
- Perşembe Söyleşileri,
- Bilime/Hocalara Saygı Toplantıları,
- İktisatçılar Tartışıyor Panelleri düzenlemektedir.

Kadın Emekini Değerlendirme Vakfı

Kentsel hizmetlerden yeterince yararlanamayan, kentsel yaşamla henüz bütünleşmemiş dar gelirli bölgelerdeki kadınların çalışma yaşamına katılabilmelerine ve yaşam kalitelerini iyileştirmelerine destek olmak için çalışan vakfın kadınlara yönelik değişik eğitim programları vardır.

Kadın Eğitimi.- Bu eğitimlerden amaç, kadınların yaşamlarındaki sorunları, onlarla birlikte tanımlayıp, çözüm yolları bulunmasına yardımcı olmak ve onlara çıkış yollarını bulmaları konusunda yardımcı olup destek vermektir. Programlar 18 hafta olarak planlanmakta ve 10-20 kişilik gruplara uygulanmaktadır.

Kadın eğitimi oturumlarının tartışmaları geleneksel olmayan katılımcı yaklaşımla ele alındığı için, bir aktif öğrenme süreci ortaya çıkmaktadır. Bunun ilk adımı da katılımcıların kendi yaşam deneyimlerini ortaya koymalarıdır. Katılımcı eğitim, katılanların değerlerini fark etmelerini ve daha önceki deneyimlerinden dersler çıkararak daha kolay öğrenmelerini desteklemektedir. Öğrenmede değişik yollar açarak, katılımcıların bireysel niteliklerini de ortaya çıkararak, farklılıkların kabul gördüğü bir eğitim süreci içinde yapılan oturumlar, katılımcılar arasındaki arkadaşlığı da teşvik ederek, sosyal bir çevrenin yapılanmasını sağlamaktadır.

Eğitim programı;

- Kişisel gelişim,
- İş kurma sürecine hazırlama,
- Sorunların tespiti ve çözüme ulaşma yolları,
- Toplum sorunlarının çözümü,
- Aile içi iletişim,
- Kadın hakları başlıklarını içermektedir.

Mahalle Anneliği Eğitimi.- Ucuz ve kaliteli çocuk bakım ve eğitiminin yaygınlaştırılmasını amaçlayan bu program SHÇEK ile işbirliği yapılarak uygulanmaktadır. Evde çocuk bakımı ve eğitimini kapsayan program 98 saat sürmekte, kursu tamamlayanlara SHÇEK tarafından sertifika verilmektedir. Sertifika alan kadınlar evlerinin bir odasını düzenleyerek vakfın eğitim programına uygun olarak çocuk bakmaktadırlar.

Oyuncak Atölyesi.- Vakıf açtığı çocuk yuvalarındaki deneyimleri sonucunda pedagojik olarak anlamlı, kaliteli ve ucuz, oyuncak ve okul öncesi malzeme ihtiyacı saptayarak Kadın Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü, Hollanda Konsolosluğu, Kanada Büyükelçiliği ve Esenyurt Belediyesinin katkıları ile Esenyurt'ta Oyuncak Atölyesi kurmuştur. Bu atölyede ucuza mal etmek ve çevre bilinci geliştirmek amacıyla atık malzemelerden el ürünleri ve oyuncaklar üretilmektedir.

Bu atölye ile kadınlara mevcut becerileri ile katılabilecekleri ve düzenli gelir elde edebilecekleri yeni bir iş alanı yaratılmıştır.

Bunların dışında;

- Yuva öğretmenleri için grup lideri,
- Anneler için çocuk eğitimi, yuva programları ve yuva idaresi
- İş geliştirme eğitimi,
- Bireysel ve kollektif kapasite geliştirme eğitimleri verilmektedir.

Özellikle deprem bölgesindeki kadın ve çocuk merkezlerinde kadınların yaptığı pazar araştırmaları sonucunda değişik üretim grupları ve her üretim grubu için ayrı eğitim grupları oluşturularak atölyeler kurulmaktadır. Atölye kurma çalışmaları sırasında yerel yönetimler, kamu yöneticileri ve özel sektör kuruluşları ile işbirliği yapılmaktadır. Mum atölyesi, dikiş atölyesi, atık kağıtlardan geri dönüşümlü kağıt atölyesi, galoş atölyesi, marangozluk atölyeleri açılarak üretilen ürünler çeşitli kermeslerde ve fuarlarda satılmaktadır. Yuvalarda uygulanan katılmalı eğitim yaklaşımına benzer biçimde kadın merkezleri de katılmalı bir anlayışla merkezlerde çalışan kadınlar tarafından yönetilmektedir.

Yayınlar.- Vakfın uyguladığı eğitimlerle ilgili dört adet el kitabı bulunmaktadır.

Bunlar:

- Yuva Eğiticisinin El Kitabı
- Mahalle Anneliği Programı El Kitabı
- Çocuklar ve Yetişkinler İçin Okul Öncesi Eğitimde Atölye El Kitabı
- İlkokula Hazırlık Programı El Kitabı

Kadınlarla Dayanışma Vakfı

17 Ağustos depreminden sonra kadınlarla dayanışma amacıyla kurulan Kadınlarla Dayanışma Grubu bir taraftan deprem bölgesindeki kadınlara her türlü desteği verirken bir taraftan da orta ve uzun vadeli projeler geliştirmiştir. Bu projeleri hayata geçirmek üzere bu grup tarafından 2001 yılında Kadınlarla Dayanışma Vakfı kurulmuştur. Vakfın amacı kadınların bağımsızlaşması ve özgürleşmesi için kadınlara her türlü desteğin verilerek, kadın olma bilincinin oluşturulması ve toplumda kadına yer kazandırılmasıdır. Vakfın deprem bölgesinde başlatmış olduğu ve devam eden projeleri şunlardır:

Kadın Sosyal Merkezi.- Gölcük Şirinköy’de iki prefabrik binanın birinde Mayıs 2001’den itibaren faaliyete geçen Kadın Sosyal Merkezi bünyesinde kadınlara geniş bir etkinlik yelpazesi sunulmaktadır. Bunlar arasında kurslar, eğitim seminerleri, yetişkinler ve çocuklar için psikolojik danışmanlık, serbest zamanları değerlendirme, yaratıcılığı geliştirme, hukuksal danışmanlık gibi programlar yer almaktadır. Vakfın uzman kadrosunda psikolog, çocuk gelişimi uzmanı, avukat, sosyal hizmet uzmanı ve öğretmenler görev yapmaktadır. Ayrıca “Yaratıcılık ve Sanatsal Üretim Programı” ve tiyatro-drama çalışmaları sanatçılar tarafından verilmektedir. Merkezde kadınlar için okuma yazma kursları, ilköğretim bitirme kursları, bilgisayar kursları açılmaktadır.

Üretim Atölyeleri.- Gölcük Şirinköy prefabriklerinde ilk olarak Mum ve Ev Tekstili Atölyeleri işletmeye açılmıştır. İki atölyede, 16-50 yaş arası, toplam 45 kadın üretim bilgisi, becerisi edinmiştir. Ev tekstili atölyesinde üretime katılan kadınlar becerilerini geliştirmek ve ürün kalitesini yükseltmek için Marmara Üniversitesi Teknik Bilimler Yüksek Okulu Hazır Giyim Bölümünün düzenlediği bir eğitim sürecinden

geçmişlerdir. Mum atölyesi çalışanları ise hocalardan ve ustalardan destek almışlardır. Atölyelerin ürünleri değişik fuarlarda sergilenerek satışa sunulmakta ve değişik kuruluşlar ile sipariş usulü çalışılmaktadır.

Üretim atölyelerinin kadınların dayanışma ve paylaşma ruhuyla üretim yapabildikleri mekanlar olması ve projenin bitiminde kadınlara ait işletmeler olarak devam etmesi amacıyla, kadınlar bir yandan üretim becerilerini geliştirirken diğer yandan grup olma, liderlik, kooperatif işletme yönetimi gibi konularda eğitim çalışmalarına katılmaktadırlar. Üretim sürecinde ortaya çıkan iş bölümü ve yetenekleri doğrultusunda gelişmeleri sonucunda üretim yapan kadınlarla birlikte bir kooperatif kurulmuştur.

İzmit-Köseköy Yeni Adım Sitesi Projesi.- Vakfın iki buçuk yıla yaklaşan çalışmalarından edindiği deneyimler ışığında bu proje ortaya çıkarılmıştır.

Yeni Adım Sitesi Projesi ile İzmit'teki kadınların bir araya gelebilecekleri, mesleki ve eğitimsel kurslara katılabilecekleri, uygulamalı eğitim atölyelerinde mesleki becerileri pratik olarak edinebilecekleri atölyeler; istedikleri her türden sosyal ve kültürel etkinliği gerçekleştirebilecekleri kalıcı bir mekan oluşturma hedeflenmektedir. Bu projenin İzmit Köseköy Belediyesi sınırları içerisinde 2025 metrekarelik kapalı, 1500 metrekarelik açık alandan oluşması planlanmıştır.

Kadınlarla Dayanışma Vakfı ve projeleri Halk Eğitim Merkezleri, SHÇEK, Milli Eğitim Müdürlükleri, belediyeler, Sivil Koordinasyon, İstanbul Barosu, kadın dernek ve vakıfları ile işbirliği içinde çalışmakta; yabancı kuruluşlar tarafından da finanssal olarak desteklenmektedir.

Köy Öğretmenleri ile Haberleşme ve Yardımlaşma Derneği

Ulusal Eğitime Destek kampanyası çerçevesinde Halk Eğitim Merkezleri ile işbirliği yapılarak Halkalı'da okuma-yazma kursları düzenlenmektedir.

Rotary Topluma Hizmet ve Eğitim Derneği

Dernek ve kulüpler yetişkin eğitimi ile ilgili çalışmalarını iki proje ile gerçekleştirmektedirler.

Mesleki Eğitim Seminerleri.- Halk Eğitim Merkezleri ile yapılan işbirliği sonucunda gençler, işsizler, kadınlar ve engelliler için değişik kurslar açılmaktadır. Açılacak olan kurslar bölgelerin ve katılımcıların ihtiyacına yönelik olarak Halk Eğitim Merkezlerinin belirlemiş olduğu 230 program arasından seçilerek uygulanmaktadır. Engelliler için meslek kazandırmaya yönelik olarak Web Tasarımı Kursları açılarak meslek sahibi olmaları ve topluma kazandırılmaları sağlanmaktadır. Ayrıca çıraklık eğitimi programlarına destek verilerek gençlerin mesleki eğitimlerine katkıda bulunmaktadır.

Işık Projesi.- Uluslararası Rotary Yönetim Kurulu ve Rotary Vakfı Mütevelli heyeti on yılı aşkın bir süreden beri Rotary Kulüpleri ve Rotaryenler aracılığı ile gelişmekte olan ülkelerde okumaz-yazmazlık sorununu hafifletmek için sağlık, açlık ve insanlık (3H-SAI) bağış programları ile 2005 yılında dünyada okuma yazma bilmeyen kalmaması için çalışmalar yapmaktadır. Işık Projesi, gelişmekte olan ülkelerde yaşayan bir milyar okuma-yazma bilmeyen insan sorununa gerçekçi bir çözüm üreterek yaşamlarında önemli bir farklılık yaratabilmek amacıyla geliştirilmiştir (Uluslararası Rotary Okuma-Yazma ve Sayısal Bilgilendirme İcra Komitesi, s.1). Işık Projesi kapsamında Kolaylaştırılmış Okuma-Yazma Eğitimi (KOYE) faaliyetlerini gerçekleştirmek üzere MEB Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü ile 23 . 11. 1999 yılında bir protokol imzalanarak yürürlüğe girmiştir. Bu protokol ile yurdun her yerinde HEM ile işbirliği yapılarak okuma-yazma kursları açılmaktadır. Kolaylaştırılmış Okuma-Yazma Eğitimi kurslarında ilk kez Tayland'da uygulanan Kolaylaştırılmış Dil Eğitimi (KDE) teknikleri kullanılmaktadır..

KDE programları öğrencilerin görerek, dokunarak, uygulayarak ve her aşamasında katkıda bulunarak okuma-yazmayı öğrenmelerini esas olarak almaktadır. Çalışmalar sırasında bütün öğrenciler konunun içinde yer almakta ve katılımları öğretmenler tarafından kontrol edilmektedir. Ayrıca eğitim araçlarının çoğunu öğretmenler, öğrenciler de kendi kitaplarını hazırladığı için proje maliyetleri çok düşük olmaktadır. Bunların dışında, eğitimin içeriğine yerel öğreticiler karar verdiği için bu tür eğitim, öğrencilerin kendi kültürel miraslarını anlamalarını ve yaşamları için önemli olan sağlık, beslenme, çevre ve benzeri konularda hem kendilerinin hem de toplumun ve ülkenin yararına bilgi sahibi olmalarını ve duyarlılık kazanmalarını sağlamaktadır.

KDE programlarının üç önemli özelliği;

- Öğrencilerin dil öğrenirken grup halinde ve sürekli olarak daha yeni ve daha zor şeyleri becerdikleri çekici ve katılımcı programlar olması,
- Önce öğretmenler tarafından öğrencilerden neler beklendiğinin örneklendiği, daha sonra öğrencilere verilen desteğin kademeli olarak azaltılarak ihtiyaçlarının ne olduğu ve neler yapmaları gerektiği konusunda sorumlulukların verildiği basamaklı bir yöntem olması,
- Tüm söylenenlerin ve yazılanların ne olduğunun çok iyi anlaşılmış deneyime dayalı bir aktivite ile gerçekleştirilmiş olmasıdır.

KDE programı beş basamaktan oluşan 'Nasıl Yapılır Metodu' ile uygulanmaktadır. İlk konu öğretmenler tarafından seçilmekte daha sonraki konular, çalışma gün ve saatleri öğrenciler tarafından belirlenmektedir. Böylece öğrencilerin her zaman istekli olmaları ve devamlarının aksamaması sağlanmaktadır (2420 Bölge Rotary Işık Projesi Uygulaması İçin Öğreticilere Ön Bilgiler).

- Birinci basamak planlanan aktivitenin öğretmen tarafından gösterilmesidir.
- İkinci basamak öğrencilerin aktiviteyi tekrarlamasıdır.
- Üçüncü basamak grup kitapçığının oluşturulmasıdır.
- Dördüncü basamak grup kitapçığının çeşitli oyunlarla birlikte kullanılarak okuma-yazma etkinliklerinin yapılmasıdır.
- Beşinci basamak grubun büyük kitapçığının oluşturulmasıdır.

Kolaylaştırılmış Okuma-Yazma Eğitimi kursları 90 saat olarak düzenlenmekte konu malzemeleri ve öğrencilerin kırtasiye malzemeleri kulüpler ve dernek tarafından karşılanmaktadır. Ayrıca katılımı arttırmak ve devamı sağlamak amacıyla katılanlara çeşitli ödüller verilmektedir. Kurslar Sultanbeyli, Gazi Mahallesi gibi köyden kente göçün yoğun olarak yaşandığı bölgelerde açılmaktadır. 2001-2002 eğitim-öğretim yılında 300 kurs açılarak 5 000 kişi okuma-yazma öğrenmiştir. 2002-2003 yılında hedeflenen 800 kurs açılarak bu sayının 15 000'e çıkarılmasıdır.

Safa Eğitim Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı

Vakıf yetişkinler için kadınlara yönelik olarak çocuk eğitimi seminerleri, erkekler için Kişisel Gelişim Programları adı altında değişik konularda seminerler düzenlemektedir.

Şahkulu Sultan Külliyesi Mehmet Ali Hilmi Dede Baba Araştırma Eğitim ve Kültür Vakfı.- Vakıf yetişkinler yönelik olarak;

- Okuma-yazma kursları
- Bilgisayar kursları
- Bağlama kursları açmaktadır.

Halka yönelik olarak din ve tarih konularında (Eğitimin Günlük Yaşamdaki ve Dindeki Rolü vb.) toplantılar, bireysel gelişim kapsamında Aydınlanma Seminerleri düzenlenmektedir.

Türk Eğitim Vakfı

Batman'da genç kız intihar olaylarının artması üzerine bölgede bir araştırma yaptırılarak çok amaçlı bir Toplum Merkezi açılmıştır. Bu merkezde genç kızlara Türkçe ve okuma-yazma eğitimi verilmekte, el becerilerini geliştirmelerine yönelik kurslar açılmaktadır. Merkeze devam eden genç kız sayısı 257'dir.

Ayrıca Tekirdağ'da bir çıraklık eğitim merkezi açılarak Türk Milli Eğitiminin hizmetine sokulmuştur. Bu merkezden yararlanan öğrenci sayısı ise 1 860'tır.

Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı

Bu vakfın yetişkin eğitimine katkıları Yetişkin Etkinlikleri olarak adlandırılmakta, çalışmalar eğitim parkları ve eğitim birimlerinde gerçekleştirilmektedir. 2002 yılından itibaren yetişkinlerle ilgili etkinlikler azaltılarak çocuk etkinliklerinin dışındaki saatlerde gerçekleştirilmektedir. Yetişkinlerin içinde büyük çoğunluğu kadınlar oluşturmaktadır. Eğitim parkları ve eğitim birimlerinde gerçekleştirilen etkinlikler Yetişkinlere Yönelik Eğitim Programları adı altında uygulanmaktadır. Ayrıca aktif olarak çalışan 3 000 gönüllüsü olan vakfın Gönüllü Eğitim Programları da bulunmaktadır.

Okuma – Yazma Öğretimi.- Türkiye'de okuma-yazma bilmeyen nüfusun okuma yazma yeterliliklerini geliştirmelerine destek olmak amacıyla Anne Çocuk Eğitimi Vakfı'nın İşlevsel Yetişkin Okuma-Yazma Programı uygulanmaktadır. Program AÇEV ve Halk Eğitim Merkezleri ile birlikte organize edilmektedir. Üç ay süren bu programa

okuma yazma bilmeyen herkes katılabilmekte ve sonunda Okur-Yazarlık Sertifikası verilmektedir.

Sertifikalı Ana-Baba Okulu.- Bu program daha bilinçli bir toplum yaratabilmek, çocukların park ve birimlerde kazandığı değerleri kendi yaşam alanlarına taşıyabilmeleri için gereken aile ortamını yaratmayı amaçlamaktadır. Anne baba olan herkese açık olan ve sürekli eğitim ilkesinden hareketle başlatılan bu program çeşitli eğitim kurumlarıyla birlikte yürütülmektedir.

Sağlığı Geliştirme Projesi.- Bu program yetişkinlere hem özel yaşamlarında hem de çocuk yetiştirme süreçlerinde gerekli olan sağlık bilgilerinin verilmesi ve bu bilgilerin grup çalışmasıyla davranışa dönüştürülmesini sağlamaktadır. Park ve birimlere devam eden çocukların annelerine, hijyen, beslenme, ilkyardım, üreme sağlığı ve ihtiyaca bağlı olarak hamile eğitimi konuları 8 saatlik süreler halinde verilmektedir.

El Becerileri.- Tüm yetişkinlerin boş zamanlarını değerlendirmek amacıyla düzenlenen batık, boyama, folyo, nakış, biçki-dikiş, resim, müzik, patchwork çalışmalarından oluşmaktadır. Her bir etkinlik yılda iki kere yapılmakta, bu etkinliklere bir kez katılanlar ikinci kez katılamamaktadırlar.

Sanat ve Spor Etkinlikleri.- Çocukların kullanmadığı saatlerde spor alanları yetişkinlere açılarak voleybol, tenis, masa tenisi, basketbol gibi spor etkinliklerinden yetişkinlerin yararlanması sağlanmaktadır.

Gönüllü Eğitimi Programları.- Programlar iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde bütün gönüllülere vakfın tanımı yapılarak gönüllülük eğitimi verilmektedir. İkinci bölümde, çocuklarla birlikte çalışacak gönüllülere eğitici eğitimleri verilmektedir. Eğitici eğitimleri; iletişim, sınıf yönetimi ve uygulanan programların eğitimini kapsamaktadır.

Türk Ermeni Azınlık Okulları Öğretmenleri Yardımlaşma Vakfı

Vakıf, amaçlarından biri olan öğretmenlerin eğitim düzeylerini yükseltmek amacıyla yılda iki defa olmak üzere Ermeni okullarında görev yapan öğretmenlere seminerler düzenlemektedir. Seminerlere katılan öğretmen sayısı 150 ile 200 arasında değişmektedir.

Türk Tekstil Vakfı

Vakıf; hazırladığı eğitim projeleri kapsamında Türkiye Tekstil Sanayii İşverenleri Sendikasına üye işyerlerinde çalışan işçi, usta, ustabaşı ve formenlere yönelik seminerler düzenlemektedir. Seminerler, “Sanayi Oryantastonu İş ve İnsan İlişkileri”, “Kalite Bilincinin Geliştirilmesi ve Toplam Kalite Yönetimi”, “Organizasyonlarda Takım Ruhunun Oluşması, Biz Bilinci” gibi konuları içermekte vakıf merkezi ve işyerlerinde gerçekleştirilmektedir.

Uluslararası Lions Kulüpleri T Federasyonu

Okuma Yazma Kursları.- Halk Eğitim Merkezleri ile işbirliği yapılarak köyden kente göçün yoğun olduğu bölgelerde okuma yazma kursları açılmaktadır.

Kente Uyum Projesi.- Bu proje kapsamında kırsal kesimde yaşayan kadınlara yönelik olarak vatandaşlık bilinci kazandırma ve sosyal yaşama uyum kapsamında ilkyardım, doğum kontrolü, medeni kanun gibi konularda toplantılar yapılmakta, geziler düzenlenmektedir.

Eğitici Kurslar.- Beceri geliştirme, yabancı dil ve spor aktiviteleri adı altında değişik kurslar açılmaktadır.

Yeni Asya Eğitim Kültür ve Araştırma Vakfı

Vakıf merkezinde yetişkinlere yönelik olarak ayda iki defa olmak üzere değişik konularda seminerler düzenlenmektedir. Seminer konularından bazıları; Aile İçi İletişim, Toplam Kalite Yönetiminde 5 L Formülü, Uyuşturucu Kullanımı ve Gençlik gibi güncel konulardır.

Yüksek Öğrenimde Rehberliği Tanıtma ve Rehber Yetiştirme Vakfı

Okullarda Acil Durum Psikolojik Destek Projesi (OKADPDR).- Gelişmiş pek çok ülkede, kriz ile karşılaşan okullarda, acil durum sırasında veya hemen sonrasında, acil durumlara psikolojik destek konusunda özel eğitim almış ekipler müdahale ederek öğrenci, öğretmen ve velilerle çalışmalar yapmaktadır (Ürkmez, 2002,.s.6). Yaşanan deprem sonrasında ve artan öğrenci intiharları sonucunda okullarda da acil durumlara karşı hazırlıklı olmak amacıyla 1999 yılında İstanbul Milli Eğitim Müdürlüğü ile imzalanan bir protokol kapsamında bu proje başlatılmış ve konuyla ilgili pek çok çalışma yapılmıştır. Projenin temel amacı okulların acil durumlara hazırlıklı olması, acil durum yaşandığında etkin müdahale, acil durum sonrası öğrenci, öğretmen ve velilere yönelik psiko-sosyal destek çalışmaları konusunda güçlendirilmeleridir.

İki aşamadan oluşan projenin birinci aşaması şöyledir;

1. YÖRET Vakfı'nda deneyimli psikolojik danışmanlardan oluşan on kişilik gönüllü proje ekibi (YÖRET Acil Psikolojik Destek Ekibi) belirlenmiştir.
2. İstanbul'un çeşitli ilçelerinde yer alan 11 adet Rehberlik ve Araştırma Merkezinde Acil Psikolojik Destek Ekipleri (APDE) kurulmuştur.
3. Rehberlik ve Araştırma Merkezlerine bağlı kırk kişilik APDE ekibine 90 saatlik "Acil Durumlara Hazırlık ve Acil Durum Yönetimi" , "Acil Durumlara Müdahale ve Başa Çıkma Yöntemleri" , "Psiko-sosyal Destek Çalışmaları" ve "Medyayla İlişkiler" gibi konularda yurt içi ve yurt dışından gelen uzmanlar tarafından eğitim verilerek uzmanlaşmaları sağlanmıştır.
4. Acil Durum Psikolojik Destek Ekipleri 1999-2001 yıllarında şiddet, intihar, ölüm vb. kriz türlerinin yaşandığı okullarda öğrenci- öğretmen- idareci- veli- diğer personel olmak üzere yaklaşık 4 000 kişiye psikolojik destek çalışması yapılmıştır.
5. İstanbul Milli Eğitim Müdürlüğünde görevli il müdürleri, okullarda çalışan yönetici ve psikolojik danışmanlardan oluşan 500 kişilik bir gruba "Acil Durum Yönetimi" konusunda yurt dışından gelen uzmanlarla eğitim çalışması yapılmıştır.

Projenin ikinci aşaması devlet Sivil Toplum Kuruluşları işbirliği ile okullarda acil durum psikolojik destek çalışmalarının yayılmasını sağlamaktadır. Bu aşama ile ilgili devam eden çalışmalar şunlardır;

1. Acil Psikolojik Destek Ekiplerinin hizmet içi eğitim ve süper vizyon çalışmalarının sürdürülmesi,
2. Okullarda Acil Durum Destek Ekipleri (ODE) oluşturulması ve eğitimlerinin Acil Psikolojik Destek Ekipleri tarafından yapılması,
3. Okul yöneticileri arasında “Okul Destek Ekipleri” oluşturulması ve “Acil Durum Yönetimi” konusunda bilgilendirilmesi ,
4. Her okulun bir “Acil Durum Yönetimi” planının yapılarak uygulanması planlanmaktadır.

Bu proje ile Türkiye’deki bütün okullarda Acil Durum Psikolojik Destek alanında eğitilmiş ekiplerin oluşması ve planlı çalışmaların yapılması amaçlanmaktadır.

YÖRET Eğitim Organizasyonları.- Vakıf eğitim organizasyonlarını dört ana başlık altında toplamaktadır. Bunlar:

1. İnsan ilişkilerinde bazı temel iletişim ilkelerinin yaşantıya geçirilmesini amaçlayan “Etkili İletişim Eğitimi Beceri Geliştirme Grup Çalışmaları”dır. Bu program tüm insan ilişkilerine anne-baba-çocuk, karı-koca, öğretmen-öğrenci, yönetici-çalışan vb uygulanabilmektedir. 10-12 kişilik gruplarda yapılan çalışmada, grup üyelerinin etkin katılımı sağlanarak, yaşantısal grup oyunları, alıştırma, canlandırmalar yapılmaktadır. Grup üyelerinin çalıştıkları veya duydukları alanlardan getirdikleri konular grup malzemesi olarak kullanılmaktadır. Programın süresi 20 saattir.
2. Okullardan gelen taleplere göre organize edilen konferans, seminer, grup çalışmaları ve amacı; eğitim programları yoluyla okulun eğitim çalışmalarına katkıda bulunmak, yeni gelişmeleri eğitimcilere ulaştırmak, rehberlik servislerinin güçlenmesine yardımcı olmak ve verimini arttırmaktır.
3. Rehber danışmanların gelişimine katkıda bulunan eğitim çalışmaları ve amacı; rehber danışmanların mesleki gelişimlerine katkıda bulunmak, mesleki vizyonlarını genişletmek, seminerlerde edindikleri bilgileri görev yaptıkları kuruma aktarmalarını teşvik etmektir. Bu seminerlerde de katılımcı ve etkileşimli (interaktif) yöntemler kullanılmaktadır.
4. Süpervizyon hizmetleri ve amacı; psikolojik danışmanların günlük çalışmalarını destekleyerek sistemle uyum içinde olmalarını sağlamak, olayları derinliğine

incelemek, mesleki becerilerini geliştirmek, iç görülerini arttırmak, grup çalışmalarını geliştirmek üzere gözetim ve denetim çalışmalarına katılmalarını sağlayarak mesleki verimliliği arttırmaktır. Alan deneyimi olan uzman kişiler tarafından okullarda çalışan rehber danışmanlara kişisel veya grup süpervizyon hizmetleri verilmektedir.

Mesleki Sohbet Toplantıları (MESOT).- Vakıf psikolojik danışmanların sorunlarına eğilmek, onların çalışmalarını birbirleriyle paylaşmalarını sağlamak üzere aylık sohbet toplantıları düzenlemektedir. Bu toplantılar herkese açık olup 2002 yılı Kasım ayından bu yana her ayın ilk Cuma günü Nişantaşı'ndaki merkezinde, ikinci Cuma günü Asya yakasında Göztepe Ayna Danışmalık Merkezinde 15:00-18:00 saatleri arasında yapılmaktadır.

Sivil toplum kuruluşlarının yetişkin eğitimi ile ilgili çalışmalar yaygın eğitim ve hizmet içi eğitim kapsamında Milli Eğitim Bakanlığı, yerel yönetimler, halk eğitim merkezleri ile işbirliği yapılarak gerçekteştirilmektedir.

Araştırmaya katılan 40 sivil toplum kuruluşundan 21'i yetişkin eğitime katkıda bulunmaktadır. Gerçekteştirilen çalışmalar değerlendirildiğinde 19 sivil toplum kuruluşunun yetişkin eğitime el becerileri ve mesleki eğitimle ilgili etkinlik ve projelerle katkıda bulundukları görülmektedir. El becerileri ile ilgili kursların daha çok kadınlara yönelik olarak düzenlendiği görülmektedir. Mesleki eğitimler ise meslek kazandırma ve hizmet içi eğitimler olarak her kesime uygun olarak düzenlenmektedir. Sivil toplum kuruluşları bu eğitimleri düzenlerken kamu kurum ve kuruluşları, yerel yönetimler ve üniversiteler ile işbirliği yapmaktadır. Bu işbirlikleri sonucunda sivil toplum kuruluşları açtıkları toplum merkezlerinde üretim atölyeleri kurarak; bireylere yeni iş alanları yaratarak, ekonomik durumlarının iyileştirilmesine yardımcı olmaktadır. Sivil toplum kuruluşlarının yaptıkları bu çalışmaların temelinde bireylere beceri kazandırmak ve üretime eğitimli iş gücü sağlamak yoluyla yoksunluklarının azaltılması düşüncesi olduğu söylenebilir.

Sivil toplum kuruluşlarından 14'ü yetişkin eğitime; bireysel gelişime yönelik sosyal haklar, sağlık, genel kültür eğitimi ile ilgili seminerler, konferanslar, paneller ve toplantılar düzenleyerek katkıda bulunmaktadır. Bu etkinliklerin geniş kitlelere

ulaşması, maliyetlerinin düşük olması ve her zaman her yerde yapılabilmesi gibi nedenlerle sivil toplum kuruluşları tarafından belirli aralıklarla ve düzenli olarak gerçekleştirildikleri düşünülse de gerçek amacın bireyleri kendi görüşleri doğrultusunda yönlendirmek olduğu söylenebilir.

Okuma yazma eğitimi ile ilgili etkinlik ve projelerin 11 sivil toplum kuruluşu tarafından gerçekleştirildiği görülmektedir. Bu sayı başlangıçta sivil toplum kuruluşlarının okuma yazma eğitimine yeterince önem vermediğini düşündürmektedir. Bu kapsamda gerçekleştirilen program ve projeler incelendiğinde sivil toplum kuruluşlarının yurt dışında araştırmalar yaparak bu ülkelerde uygulanan programlardan ülke şartlarına uyarlanmış; üniversitelerle işbirliği yapılarak hazırlanmış program ve projelere sahip oldukları görülmektedir. Program ve projelerin; Milli Eğitim Bakanlığı ile yapılan protokollerle Ulusal Eğitime Destek Kampanyası çerçevesinde geniş halk kitlelerine ulaştırıldığı görülmektedir. Bu sonuçlara göre sivil toplum kuruluşlarının okuma yazma sorununun çözümünde önemli rol üstlendikleri söylenebilir.

Yükseköğretimden sonra sivil toplum kuruluşlarının en büyük oranla katkıda bulundukları alanın yetişkin eğitimi olması günümüzde her bireyin yaşam boyu sürekli eğitim yoluyla geliştirilmesi düşüncesinin sivil toplum kuruluşları tarafından da kabul edildiğini düşündürmektedir.

BÖLÜM IV

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuç

Sivil toplum kuruluşlarının eğitim sistemimizde okulöncesi eğitime, ilköğretime, ortaöğretime, yükseköğretime ve yetişkin eğitimine yapmış oldukları katkıları ortaya çıkarmak amacıyla yapılan bu araştırmada şu sonuçlar bulunmuştur:

1. Araştırmaya katılan 40 sivil toplum kuruluşundan yedisi okulöncesi eğitime katkıda bulunmaktadır. Yedi sivil toplum kuruluşundan üçü bina, tesis ve donanımlar ile ilgili projeler gerçekleştirmektedir, ikisi deprem bölgesindeki toplum merkezlerinde çocuk bakım evi hizmeti vermektedir. Üçü bilimsel çalışmaların sonucunda hazırladıkları programları Milli Eğitim Bakanlığı, yerel yönetimler, Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu ile işbirliği yaparak; halk eğitim merkezleri, okullar, deprem bölgesindeki toplum merkezlerinde ve Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumuna bağlı çocuk yuvalarında uygulamaktadırlar.

2. Araştırmaya katılan 40 sivil toplum kuruluşundan 13'ü ilköğretime katkıda bulunmaktadır. On üç sivil toplum kuruluşundan sekizi bina, tesis ve donanımlar ile ilgili projeler; altısı eğitime destek programları ile ilgili etkinlik ve projeler gerçekleştirmektedir. Eğitime destek programları; ilköğretim programlarına uygun olarak yapılan ders desteği ve öğrencilerin bireysel gelişimlerini sağlayacak bilimsel, sosyal, kültürel ve sanatsal eğitim programlarıdır. Sivil toplum kuruluşlarından beşi burs, maddi ve ayni yardımlarla ilgili etkinlik ve projeler gerçekleştirmektedir. Burs projeleri maddi yardımlar olmayıp ayni yardımlar şeklindedir.

3. Araştırmaya katılan 40 sivil toplum kuruluşundan 17'si ortaöğretime katkıda bulunmaktadır. On yedi sivil toplum kuruluşundan onu bina, tesis ve donanımlar ile ilgili projeler gerçekleştirmektedir. Projeler mesleki teknik eğitime yöneliktir. Sivil toplum kuruluşlarından dokuzu ortaöğretime burs vererek katkıda bulunmaktadır. Burslar meslek ve teknik lise öğrencileri ile kız öğrencilere verilmektedir. Sivil toplum

kuruluşlarından yedisi ise eğitime destek programları ile ilgili etkinlik ve projeler gerçekleştirmektedir.

4. Araştırmaya katılan 40 sivil toplum kuruluşundan 28'i yükseköğretime katkıda bulunmaktadır. Yirmi sekiz sivil toplum kuruluşundan 26'sı yükseköğretime burs projeleri ile katkıda bulunmaktadır. Bu sivil toplum kuruluşlarından onu burs verdiği öğrencilerin bireysel gelişimlerine olanak sağlayacak; sosyal, kültürel ve rehberlik alanlarında değişik etkinlikler düzenlemektedir. Sivil toplum kuruluşlarından altısı bina tesis ve donanımlar ile ilgili projelerle yükseköğretime katkıda bulunmaktadır. Beşi eğitime destek programları ile ilgili projeler gerçekleştirmektedir. Alanlarında uzmanlaşmış olan sivil toplum kuruluşları yaptıkları bilimsel çalışmalar doğrultusunda hazırladıkları eğitim programlarının yükseköğretim kurumlarında müfredata alınarak seçmeli ders olarak okutulmasını sağlamışlardır.

5. Araştırmaya katılan 40 sivil toplum kuruluşundan 21'i yetişkin eğitime katkıda bulunmaktadır. Yirmi bir sivil toplum kuruluşundan 19'u yetişkin eğitime el becerileri ve mesleki eğitimle ilgili etkinlik ve projelerle katkıda bulunmaktadır. El becerileri ile ilgili kursların daha çok kadınlara yönelik olarak düzenlendiği görülmektedir. Mesleki eğitimler ise meslek kazandırma ve hizmet içi eğitimler olarak her kesime uygun olarak düzenlenmektedir. Sivil toplum kuruluşları bu eğitimleri düzenlerken kamu kurum ve kuruluşları, yerel yönetimler ve üniversiteler ile işbirliği yapmaktadır. Bu işbirlikleri sonucunda sivil toplum kuruluşları açtıkları toplum merkezlerinde üretim atölyeleri kurarak; bireylere yeni iş alanları yaratmaktadır. Sivil toplum kuruluşlarından 14'ü yetişkin eğitime; bireysel gelişime yönelik sosyal haklar, sağlık, genel kültür eğitimi ile ilgili seminerler, konferanslar, paneller ve toplantılar düzenleyerek katkıda bulunmaktadır. Sivil toplum kuruluşlarından 11'inin okuma yazma eğitimi ile ilgili etkinlik ve projeler gerçekleştirildiği görülmektedir. Uygulanan programlar yurt dışında araştırmalar ve üniversitelerle işbirliği yapılarak hazırlanmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı ile iş birliği yapılarak Ulusal Eğitime Destek Kampanyası kapsamında uygulanmaktadır.

Öneriler

Çağımızda yaşanan ve bütün dünyayı etkileyen küreselleşme sürecinde sivil toplum örgütlerine verilen önem sürekli artmaktadır. Günümüzde artık her şeyin mutlaka hükümetler ve kamu kurumları tarafından yapılması gerekmemektedir. Çağımızın katılımcı toplum anlayışı sivil toplum kuruluşlarına önemli görevler vermektedir.

Bugün ülkeler arası ilişkilerde sivil toplum kuruluşları hükümetler kadar önemli rol oynamakta, yapılan uluslararası toplantılarda eğitim ve kültür faaliyetlerinin sivil toplum kuruluşlarına bırakılmasının zamanının geldiği tartışılmaktadır. Gerek resmi gerekse uluslararası yabancı kuruluşlar destekledikleri toplumsal projeleri devlet kuruluşları ile değil sivil toplum kuruluşlarıyla yapmayı tercih etmektedirler.

Araştırmanın sonucunda ortaya çıkan duruma uygun olarak aşağıdaki önerilerde bulunulmuştur.

Uygulayıcılar İçin Öneriler

Sivil toplum kuruluşlarının okulöncesi eğitime, ilköğretime, ortaöğretime, yükseköğretime ve yetişkin eğitime yaptıkları katkıları arttırabilmeleri için;

1. Sivil toplum kuruluşlarına; yeni bilgi teknolojilerini kullanarak bilgi bankalarını oluşturmaları ve aralarında bilgi alışverişini sağlayacak bir iletişim ağı kurmaları önerilmiştir.

2. Sivil toplum kuruluşlarının toplum açısından taşıdığı önemin gerek halk kesiminde, gerekse devlet kesiminde anlaşılması karşılıklı işbirliği olanaklarını arttıracığından; sivil toplum kuruluşlarının medya ile işbirliği yaparak, çalışmalarını kamu kurum ve kuruluşlarıyla topluma daha iyi anlatmaları önerilmiştir.

3. Sivil toplum kuruluşlarına; kamu kurum ve kuruluşları ile işbirliği yaparak, ortak projeler üretmeleri ve projelerini geniş halk kitlelerine ulaştırmaları önerilmiştir.

4. Sivil toplum kuruluşlarına ürettikleri projelerle kendi aralarında ortaklık yapmaları önerilmiştir.

5. Sivil toplum kuruluşlarına bünyelerinde uzman kadrolar oluşturarak; uluslararası kurum ve kuruluşlar ile işbirliği yapmaları ve uluslararası fonlardan kaynak bularak uluslararası ölçekli yeni projeler üretmeleri önerilmiştir.

Araştırmacılar İçin neriler

1. Bu araştırma kısıtlı olanaklar nedeniyle İstanbul iliyle sınırlı tutulmuştur. Türkiye'nin bütününi kapsayan bir değerlendirme çalışmasının yapılması önerilebilir.

2. Bu araştırmada sivil toplum kuruluşlarının okulöncesi eğitime, ilköğretime, ortaöğretime, yükseköğretime ve yetişkin eğitime yaptıkları katkılar ortaya çıkarılmıştır. Sivil toplum kuruluşlarının özel eğitime yaptığı katkılar ortaya çıkaracak bir çalışmanın yapılması önerilebilir.

3. Eğitim kurumlarında uygulanmaya başlayan Toplam Kalite Yönetimi ile birlikte okul koruma derneklerinin okulların gelişme sürecine yaptıkları katkılar ortaya çıkaracak bir çalışmanın yapılması önerilebilir.

KAYNAKÇA

Afete Karşı Sivil Koordinasyon. **Deprem Bölgesinde Etkin Olmuş ve Afete Hazırlanan Sivil Toplum Kuruluşları: Sivil Toplum Kuruluşları Rehberi.** İstanbul.

Anne Çocuk Eğitim Vakfı. **7 çok geç! Geleceğin elinden tutun!.** İstanbul.

_____. **7 Çok Geç! Erken Çocukluk Eğitiminin Önemi Üzerine Düşünceler ve Öneriler.** İstanbul: Anne Çocuk Eğitimi Vakfı, 1999a.

_____. **AÇEV Haber Bülteni**, 16, 1999b.

_____. **Çocuğun Yaşamında Babanın Rolü ve Önemi.** İstanbul: Anne Çocuk Eğitim Vakfı Yayın No:12, 2001.

Atalay, Nükhet. **"Editörden" Yöret Postası**, 16, Ağustos 2001a.

_____. **"Boğaziçi Üniversitesi'nde Kriz Müdahale Dersleri" Yöret Postası**, 16, Ağustos 2001b.

Ateş, Toktamış. **"Sivil Toplum ve Değerleri," Sivil Toplum.** Ed.: Yurdakul Fincancı. İstanbul: Türkiye Sosyal Ekonomik Siyasal Araştırmalar Vakfı, 1991. ss. 35-41.

Bali, Rıfat N. **"Sivil Toplum Hareketinin İki Zaafı: İşadamları ve Elitizm" Birikim Dergisi**, 130, Şubat 2000. ss.33-42.

Baloğlu, Zekai. **Türkiye Üçüncü Sektör Raporu: Sorunlar ve Çözüm Önerileri.** İstanbul: Türkiye Üçüncü Sektör Vakfı, 1994.

Baloğlu, Zekai ve Namık Ceylanoğlu. **Türkiye Üçüncü Sektör III.Ulusal Konferansı: Avrupa Birliği'ne Adaylık Sürecinde Dernekler ve Vakıflar.** İstanbul: Türkiye Üçüncü Sektör Vakfı, 2001.

Başaran, İbrahim Ethem. **Türkiye Eğitim Sistemi.** Üçüncü Basım. Ankara: Umut Sok. No: 17-1 Öncebeci, 1996.

Beckman, Björn. **"Demokratikleşmeyi Açıklamak: Sivil Toplum Kavramı Üzerine Notlar," Sivil Toplum, Demokrasi ve İslam Dünyası.** Ed.: Elisabeth Özdalga, Sune Persson. İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 1999. ss. 1-10.

Bekman, Sevdâ. **Eşit Fırsat Anne-Çocuk Eğitimi Programının Değerlendirilmesi.** İstanbul: Anne Çocuk Eğitimi Vakfı, 2000.

Belge, Murat. **"Sivil Toplum Örgütleri," Merhaba Sivil Toplum.** Der.: Taciser Ulaş. İstanbul: Helsinki Yurttaşlar Derneği Yayın Dizisi 10, 1998. ss. 23-37.

Bilgin, Nuri. **Siyaset ve İnsan**. İstanbul: Bağlam Yayınları, 1997.

Bostancıoğlu, Metin. Milli Eğitim Bakanı, “ TBMM Genel Kurulu Milli Eğitim Bakanlığı 2002 Yılı Bütçe Görüşmeleri” konuşması. Ankara: 10 Aralık 2001.

Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği. **Çağdaş Bir Yaşam İçin El Ele!**. İstanbul.

_____. **Milli Eğitim Bakanlığı ve Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği Ev Kadınlarına Yönelik Beceri Edindirme ve Bilgilendirme Projesi Eğitim Kitapçığı**. 2. Baskı. İstanbul: 1996.

_____. **Tüzük**. İstanbul: 1998.

_____. **Deprem Seyir Defteri**. İstanbul: Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği Yayın No:15, 2002

Çaha, Ömer. **Aşkın Devletten Sivil Topluma**. İstanbul: Gendaş A.Ş., 2000.

Çarkoğlu, Ali. “ Devlet ve Sivil Toplum İlişkileri Üzerine,” **Merhaba Sivil Toplum**. Der.: Taciser Ulaş. İstanbul: Helsinki Yurttaşlar Derneği Yayın Dizisi 10, 1998. ss. 79-91

Doğan, İsmail. **Sivil Toplum**. İstanbul: Sistem Yayıncılık, 2000.

Erdoğan, Rebia. “Katılım Kavramının Düşündükleri,” **Yöret Postası**, 16, Ağustos 2001.

Ekonomik ve Sosyal Etüdler Konferans Heyeti. **Sivil Topluma Geçiş**. İstanbul:1992

Ekşioğlu, Kani. **Dernekler Kanunu ve İlgili Mevzuat**. İstanbul: Yasa yayınları, 1990.

Erözden, Ozan. “ STK’lar ve Hukuki Çerçeve Talepleri Üzerine Notlar,” **Merhaba Sivil Toplum**. Der.: Taciser Ulaş. İstanbul: Helsinki Yurttaşlar Derneği Yayın Dizisi 10,1998. ss. 13-23.

Feyzi Akkaya Temel Eğitim Vakfı. **Vakıf Senedi**. İstanbul: 1978

Fincancı, Yurdakul. “ Sivil Toplum - Asgari Devlet - Sivil Devlet,” **Sivil Toplum**. Ed. Yurdakul Fincancı. İstanbul: Türkiye Sosyal Ekonomik Siyasal Araştırmalar Vakfı, 1991. ss. 1-16.

Gönel, Aydın. **Önde Gelen STK’lar**. İstanbul: Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, 1998.

İstanbul Eminönü Rotary Kulübü Derneği. **Üyelere Duyurudur**. 2002-2003.

İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı. “ Faaliyet Raporu.” İstanbul.

Kabataş Erkek Lisesi Eğitim Vakfı. **Vakıf Senedi**. İstanbul: 1987.

Kadın Emegini Değerlendirme Vakfı. **Yuva Eğiticisinin El Kitabı**. İstanbul: Kadın Emegini Değerlendirme Vakfı Yayınları:1, 1997.

_____. **Çocuklar ve Yetişkinler İçin Okul Öncesi Eğitimde Atölye El Kitabı**. İstanbul: Kadın Emegini Değerlendirme Vakfı Yayınları:3, 2000.

_____. **Kadın Haberleri**. 20, Temmuz 2001.

Karababa, İhsan. “TMMOB: 80 Öncesi Demokratik Kitle Örgütleri,” **Merhaba Sivil Toplum**. Der.: Taciser Ulaş. İstanbul: Helsinki Yurttaşlar Derneği Yayın Dizisi 10, 1998. ss. 155-177.

Kaya, Yahya Kemal. **Eğitim Yönetimi:Kuram ve Türkiye’de Uygulama**. 5. Baskı Ankara: Bilim Yayınları, 1993.

Karakuzu, İlbaşı. **Türk Milli Eğitim Mevzuatı**. İstanbul: Yasa Yayınları, 1995.

Keyman, Fuat. “Globalleşme Söylemleri ve Türkiye,” **Küreselleşme ve Ulus Devlet**. Der.: Meryem Koray. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi Stratejik Araştırmalar Merkezi Yayını, 2001. ss. 113-134.

Koray, Meryem. **Küreselleşme ve Ulus-Devlet**. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi Stratejik Araştırmalar Merkezi Yayını, 2001.

Küçük, Ender. “İnsan Hakları ve Demokrasi Eğitiminde Sivil Toplum Örgütlerinin Rolü,” Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi, 1999.

Milli Eğitim Bakanlığı. **İlköğretim Kurumları Yönetmeliği**. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 1997.

_____. **2002 Yılı Başında Milli Eğitim**. Ankara: 4. Akşam Sanat Okulu Matbaası, 2001.

_____. **Okul Öncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliği**. Ankara: Milli Eğitim Basımevi, 2002.

Nazlıoğlu, Meral Dinçer. “Gönüllü Kuruluşların Toplumdaki Yeri,” **Gönüllü Kuruluşlar Toplantısı**. Ankara: Türkiye Çevre Vakfı, 1994. ss. 21-35.

Radikal Gazetesi. **250 bin çocuk okul kaçağı**. 29 Mayıs 2002. s.3.

Sancar, Mithat. “Global Sivil Toplum mu?” **Birikim Dergisi**, 130, Şubat 2000.

Saylan, Türkan. “Bizden Size,” **Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği**, 16, Nisan 2002.

Sarıbay, Ali Yaşar. **Postmodernite, Sivil Toplum ve İslam**. 2. Baskı. İstanbul: İletişim Yayınları, 1995.

Sohbet, Rabia. "Sivil Toplum Örgütlerinin Son Beş Yılda Yaptığı Sağlık Eğitim Çalışmalarının Değerlendirilmesi," Yayınlanmamış Doktora Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi, 1999.

Taymaz, Haydar. **Hizmet İçi Eğitim: Kavramlar İlkeler Yöntemler.** İkinci Baskı. Ankara: PEGEM Yayın No:3, 1992.

Toksoy, N. Gamze. "17 Ağustos 1999 Marmara Depremi Sonrasında Sivil Toplum Kuruluşlarının Rolü," Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Mimar Sinan Üniversitesi, 2000.

Tosun, Gülgün Erdoğan. "Sivil Toplum Örgütleri İçinde Katılım ve Örgüt İçi Demokrasi," **Birikim Dergisi**, 130, Şubat 2000, ss. 47-51.

Türkeş, A.Ömer. "STK'lar ya da Sanal Toplum Kuruluşları," **Birikim Dergisi**, 130 Şubat 2000, ss. 47-60.

Türk Eğitim Vakfı. **TEV ile tam 35 yıl...** İstanbul: 2002

Türk Tekstil Vakfı. **Vakıf Senedi.** İstanbul: 1991.

Türkiye Çevre Vakfı. **Gönüllü Kuruluşlar Toplantısı.** Ankara: 1994

_____. **Gönüllü Kuruluşlar Konferansı.** Ankara: 1995

_____. **Türkiye Gönüllü Kuruluşlar Rehberi.** Ankara: 1995.

Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı. **Sivil Toplum Kuruluşları Rehberi.** İstanbul:1996.

_____. **Üç Sempozyum: Sivil Toplum Kuruluşları.** İstanbul: 1998

Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı. **Eğitim Programları El Kitabı.**

_____. **Eğitim Gönüllüleri El Kitabı.**

_____. "TEGV Yaz Etkinliklerinde Neşe ve Eğlence Bir Aradaydı!," **Eğitim Gönüllüleri**, 4, Eylül 2002.

Türkiye Üçüncü Sektör Vakfı. "Avrupa Komisyonu'nun Avrupa'daki Gönüllü Kuruluşlar ile Vakıfların Rolünün Geliştirilmesine İlişkin Tebliği," İstanbul: 2000.

Uğur, Aydın. "Yeni Demokrasinin Yeni Aktörleri: STK'lar," **Merhaba Sivil Toplum.** Derleyen: Taciser Ulaş. İstanbul: Helsinki Yurttaşlar Derneği Yayın Dizisi 10, 1998. ss.69-79.

Ürkmez, Nazan. “Okulları Acil Durumlara Hazırlama,” **Yöret Postası**, 17, Mart 2002.

Yasan, Fadime. “Yüksek Öğretimde Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Hizmetlerinin Yaygınlaştırılması,” **Yöret Postası**, 17, Mart 2002.

Yücekök, Ahmet N., İlder Turan ve Mehmet Ö. Kalkan. **Tanzimattan Günümüze İstanbul’da Sivil Toplum Kuruluşları**. İstanbul: Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, 1998.

Yüksel, Mehmet. **Küreselleşme Ulusal Hukuk ve Türkiye**. Ankara: Siyasal Kitabevi, 2001.

<http://www.cyyd.org>

<http://www.teao.org>

<http://www.turgutisik.com>

EKLER**EK****Sayfa**

EK 1. İstanbul’da Eğitim Amaçlı Olarak Kurulan ve Faaliyet Gösteren Sivil Toplum Kuruluşları	127
EK 2. Araştırmaya Katılan Sivil Toplum Kuruluşları.....	130
EK 3. Araştırmaya Katılan Sivil Toplum Kuruluşları İsim Adres Listesi.....	132

EK 1

İSTANBUL'DA EĞİTİM AMAÇLI OLARAK KURULAN VE FAALİYET
GÖSTEREN SİVİL TOPLUM KURULUŞLARI

1. Abdülkadir Eriş Eğitim Vakfı
2. Anne Çocuk Eğitim Vakfı
3. Akkanat Eğitim ve Sağlık Vakfı
4. Alarko Eğitim Ve Kültür Vakfı
5. Anadolu Eğitim ve Sosyal Yardım Vakfı
6. Avrasya Bir Vakfı
7. Baha Vakfı
8. Beykoz Vakfı
9. Beyoğlu Olgunlaşma Enstitüsü Koruma Derneği
10. Bilim Merkezi Vakfı
11. Bizim Ülke Derneği
12. Birlik Vakfı
13. Boğaziçi Üniversitesi Vakfı
14. Çağdaş Eğitim Vakfı
15. Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği
16. Çamlıca Kültür ve Yardım Vakfı
17. Çaykara ve Dernekpazarı Eğitim Vakfı
18. Çevre Dostları Derneği
19. Darüşşafaka Cemiyeti
20. Darüşşafakalılar Derneği
21. Elginkan Vakfı
22. Erol Kerim Aksoy Kültür Eğitim Sağlık ve Spor Vakfı
23. Feyzi Akkaya Temel Eğitim Vakfı
24. Finans Vakfı
25. Ferit Avni Sözen Eğitim ve Kültür Vakfı
26. Galatasaray Eğitim Vakfı
27. Hanımlar Eğitim ve Kültür Vakfı
28. Hanımlar İlim ve Kültür Derneği
29. Hisar Eğitim Vakfı

30. İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı
31. İnsan Sağlık ve Eğitim Vakfı
32. İstanbul Eğitim Kültür Vakfı
33. İstanbul Eğitim Vakfı
34. İstanbul İlim ve Kültür Vakfı
35. İstanbul Tıp Fakültesi Vakfı
36. İstanbul Teknik Üniversitesi Vakfı
37. İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mezunlar Cemiyeti
38. İzzet Baysal Vakfı
39. Kabataş Erkek Lisesi Eğitim Vakfı
40. Kadın Araştırmaları Derneği
41. Kadın Emekini Değerlendirme Vakfı
42. Kadınlarla Dayanışma Vakfı
43. Karahallılar Vakfı
44. Köy Öğretmenleriyle Haberleşme ve Yardımlaşma Derneği
45. Malatya Eğitim Vakfı
46. Maltepe Kültür Eğitim ve Çevre Vakfı
47. Marmara Üniversitesi Nihad Sayar Eğitim Vakfı
48. Ormancılık Eğitim ve Kültür Vakfı
49. Pütürge Eğitim ve Yardımlaşma Vakfı
50. Rotary Topluma Hizmet ve Eğitim Derneği
51. Rumeli Eğitim Vakfı
52. Rüştü Akın Vakfı
53. Sabri Artam Vakfı
54. Safa Eğitim Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı
55. Sağlık ve Eğitim Vakfı
56. Sarıyer Kültür ve Turizm Vakfı
57. Sümbül Efendi İlim ve Hizmet Vakfı
58. Şahkulu Sultan Külliyesi Mehmet Hilmi Dede-baba
Araştırma Eğitim ve Kültür Vakfı
59. Terakki Vakfı
60. Turgut Işık Vakfı

61. Türk Eğitim Vakfı
62. Türk Ermeni Azınlık Okulları Öğretmenleri Yardımlaşma Vakfı
63. Türk Plastik Sanayicileri Araştırma ve Geliştirme Eğitim Vakfı
64. Türkipetrol Vakfı
65. Türk Tekstil Vakfı
66. Türk Tekstil Sanatları Derneği
67. Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı
68. Türkiye Milli Kültür Vakfı
69. Türkiye Üstün Yetenekli Çocukları Eğitim Vakfı
70. Tüvana Okuma İstekli Çocuklar Eğitim Vakfı
71. Uluslararası Lions Kulüpleri T Federasyonu
72. Uran Vakfı
73. Üniversiteliler Kültür ve Eğitim Vakfı
74. Vefa Vakfı
75. Vehbi Koç Vakfı
76. Yeni Asya Vakfı
77. Yeşilköy Ermeni Okullarından Yetişenler Derneği
78. 21.Yüzyıl Eğitim ve Kültür Vakfı
79. Yüksek Öğrenim Eğitim ve Araştırma Vakfı
80. Yüksek Öğrenimde Rehberliği Tanıtma ve Rehber Yetiştirme Vakfı

EK 2

ARAŞTIRMAYA KATILAN SİVİL TOPLUM KURULUŞLARI

1. Abdülkadir Eriş Eğitim Vakfı
2. Anne Çocuk Eğitim Vakfı
3. Beykoz Vakfı
4. Bizim Ülke Derneği
5. Birlik Vakfı
6. Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği
7. Çaykara ve Dernekpazarı Eğitim Vakfı
8. Çevre Dostları Derneği
9. Feyzi Akkaya Temel Eğitim Vakfı
10. Finans Vakfı
11. Ferit Avni Sözen Eğitim ve Kültür Vakfı
12. Galatasaray Eğitim Vakfı
13. İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı
14. İstanbul Tıp Fakültesi Vakfı
15. İstanbul Teknik Üniversitesi Vakfı
16. İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mezunlar Cemiyeti
17. Kabataş Erkek Lisesi Eğitim Vakfı
18. Kadın Emekini Değerlendirme Vakfı
19. Kadınlarla Dayanışma Vakfı
20. Karahallılar Vakfı
21. Köy Öğretmenleriyle Haberleşme ve Yardımlaşma Derneği
22. Malatya Eğitim Vakfı
23. Marmara Üniversitesi Nihad Sayar Eğitim Vakfı
24. Pütürge Eğitim ve Yardımlaşma Vakfı
25. Rotary Topluma Hizmet ve Eğitim Derneği
26. Rüştü Akın Vakfı
27. Safa Eğitim Yardımlaşma Ve Dayanışma Vakfı
28. Sağlık ve Eğitim Vakfı
29. Şahkulu Sultan Külliyesi Mehmet Hilmi Dede Baba
Araştırma Eğitim ve Kültür Vakfı

30. Turgut Işık Vakfı
31. Türk Eğitim Vakfı
32. Türk Ermeni Azınlık Okulları Öğretmenleri Yardımlaşma Vakfı
33. Türkp petrol Vakfı
34. Türk Tekstil Vakfı
35. Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı
36. Tüvana Okuma İstekli Çocuklar Eğitim Vakfı
37. Uluslararası Lions Kulüpleri T Federasyonu
38. Uran Vakfı
39. Yeni Asya Eğitim Kültür ve Araştırma Vakfı
40. Yüksek Öğrenimde Rehberliği Tanıtma ve Rehber Yetiştirme Vakfı

1. Abdülkadir Erış Eğitim Vakfı
2. Anne Çocuk Eğitim Vakfı (ACEV)
3. Beykoz Vakfı
4. Bizim Ülke Derneği
5. Birlik Vakfı
6. Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği
7. Çaykara ve Dernekpazarı Eğitim Vakfı
8. Çevre Dostları Derneği
9. Feyzi Akkaya Temel Eğitim Vakfı
10. Finans Vakfı
11. Ferit Avni Sözen Eğitim ve Kültür Vakfı
12. Galatasaray Eğitim Vakfı
13. İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı
14. İstanbul Tıp Fakültesi Vakfı
15. İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mezunlar Cemiyeti
16. İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mezunlar Cemiyeti
17. Kabaş Erkek Lisesi Eğitim Vakfı
18. Kadın Emekini Değerlendirme Vakfı
19. Kadınlarla Dayanışma Vakfı
20. Karahallılar Vakfı
21. Köy Öğretmenleriyle Haberleşme ve Yardımlaşma Derneği
22. Malatya Eğitim Vakfı
23. Marmara Üniversitesi Nihad Sayar Eğitim Vakfı
24. Pütürge Eğitim ve Yardımlaşma Vakfı
25. Rotary Topluma Hizmet ve Eğitim Derneği
26. Rüştü Akın Vakfı
27. Safa Eğitim Yardımlaşma Ve Dayanışma Vakfı
28. Sağlık ve Eğitim Vakfı
29. Şahkulu Sultan Külliyesi Mehmet Hilmi Dede Baba Araştırma Eğitim ve Kültür Vakfı

e-mail	web sayfası	tel	adres
acev@acev.org	www.acev.org	212 235 39 00	Cumhuriyet Cd.27/4 Beyoğlu
bizimulke@bizimulke.org	www.bizimulke.org	212 213 42 20	Büyükdere Cd. 85 Mecidiyeköy
cydd@cydd.org.tr	www.cydd.org.tr	216 323 85 80	Ahmet Mithat Cd. 36 Yalılıköy Beykoz
cevredost@yahoo.com	www.cydd.org.tr	216 412 12 35	Alemdag Cd. 124/3 Ümraniye
finansvakfi@acev.org	www.finansvakfi.org.tr	212 516 41 27	yeniçeriler Cd. 13 Eminönü
gev@turk.net	www.gev.org.tr	212 252 65 95	Simal Sk. 10 Beyoğlu
ikgv@ikgv.org	www.ikgv.org	212 531 83 30	Hissedar Sk. 14/3 Fatih
ituvakif@ituvakif.org.tr	www.ituvakif.org.tr	212 559 08 25	Ataköy 9-10 A-9 Blok Karsisi
bilgi@ifmc.org.tr	www.ifmc.org.tr	216 326 01 68	Tophanelioglu Cd.A blok Altunizade
kedv@turk.net	www.kedv.org.tr	212 213 42 20	Büyükdere Cd. 85/1 Mecidiyeköy
kadindayanisma@hotmail.com	www.kadindayanisma@hotmail.com	216 326 77 73	Tophanelioglu Cd. Sedef Sk.F Blok Altunizade
nihatsavar@yahoo.com	www.nihatsavar@yahoo.com	212 293 43 10	Istiklal Cd. 268 Beyoğlu
rotary2420@superonline.com	www.rotary2420.org	212 293 16 05	Sıra Selviler Cd. 152/2 Beyoğlu
safavakfi@hotmail.com	www.safavakfi@hotmail.com	212 533 61 90	Millîet Cd. 150/39-40 Sehermini
sevbilgi@sevakfi.org	www.sevakfi.org	212 252 82 47	İTÜ Maçka Kampüsü Besiktas
		212 250 50 34	Cumhuriyet Cd. 27/6 Beyoğlu
		212 260 60 21	Çiragan Cd. 40 Ortaköy
		212 249 07 00	Galipdede Cd. 149/4 Beyoğlu
		212 251 58 50	Aga Hamami Cd. 16/1 Beyoğlu
		212 532 17 64	Ahmediye Cd. 30/4 Fatih
		212 247 59 05	İskenderoğlu Sk. 17/3 Sisli
		212 251 37 38	Refik Saydam Cd. 135/2 Beyoğlu
		212 441 51 85	Komik Hasan Efendi Cd. Çay Çiçeği Sk. 44 Bakırköy
		212 534 61 71	At Pazarı Sk 30 Fatih
		212 231 31 81	Öçek Sk. 23 Harbiye
		212 543 64 40	Vallefendi Yolu Akin Tekstil Bakırköy
		212 531 11 98	Uçbey Sk. 7 Fatih
		212 514 15 74	Rizapasa Yokusu 50 Mercan Eminönü
		216 368 55 25	Tekke Altı Sk. 6 Göztepe

30. Turgut İşık Vakfı					
31. Tşrk Eğitim Vakfı	tev@mail.koc.net	www.turgutisik.com	212 265 01 62	TRT Yolu Sk. Isiklar Binası Ulus	
32. Tşrk Ermeni Azınlık Okulları Öğretmenleri Yardımlaşma Vakfı	mail@teao.org	www.teao.org	212 217 58 58	Büyükdere Cd. 111/7 Gayrettepe	
33. Tşrkpetrol Vakfı			212 240 38 89	Zafer Sk. 11-13 Harbiye	
34. Tşrk Tekstil Vakfı	tutev91@superonline.com.tr		212 259 32 62	Muallimnaci Cd. 100 Ortaköy	
35. Tşrkiye Eğitim Gündümleri Vakfı	tegv@tegv.org	www.tegv.org	212 227 06 05	Akaretler Cd.2/8 Besiktas	
36. Tşvana Okuma İstekli Çocuklar Eğitim Vakfı	tocev@tocev.org.tr	www.tocev.org.tr	216 492 32 32	Babanakkas Sk. 8 Nakkastepe	
37. Uluslararası Lions Kulüpleri T Federasyonu	118lions@superonline.com	www.lionnet.org.tr	212 282 89 16	Birlik Sk. 24 1 Levent	
38. Uran Vakfı			212 230 02 42	Abde-i Hüriyet Cd. 39-41 Sisli	
39. Yeni Asya Eğitim Kültür ve Araştırma Vakfı	vakif@yeniasya.org.tr	www.yeniasya.org.tr	216 343 10 00	Mahir İz Cd. 56 Altunizade	
40. Yüksek Öğretimde Rehberliği Tanıtma ve Rehber Yetiştirme Vakfı	yoretvakfi@yahoo.com		212 513 11 10	Cemal Yener Tosiiali Cd. 117 Süleymaniye	
			212 219 28 67	Akkavak Sk.19/11 Nisantepe	